Brugse Stam

België-Belgique
8310 Assebroek
PB 3/5104-P007782

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
regio Brugge,
kennisknooppunt voor familiegeschiedenis

45ste JAARGANG NR.: 1, januari - februari 2013 TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

URL: www.familiekundebrugge.be Verantw. Uitg.: P. Coghe, Biekorfstraat 3, 8000 Brugge

Het bestuur wenst alle leden een voorspoedig en gezond 2013

HEROPENING VAN HET RIJKSARCHIEF

We hebben net bericht gekregen dat het Rijksarchief terug open gaat op 3 januari 2013. Allerhande bijkomende problemen in de nieuwbouw hebben ervoor gezorgd dat de openingsdatum telkens weer moest worden verschoven, maar uiteindelijk zijn de problemen opgelost en kan men er van start gaan. Onze regio van Familiekunde Vlaanderen zorgt er weer voor dat ook op zaterdagen kan worden opgezocht en dit vanaf 5 januari.

Het zal wel even wennen zijn maar de vlotte bereikbaarheid met een bushalte aan de voordeur, de rustige sfeer van de mooie leeszaal en de vriendelijkheid van het personeel zulllen misschien een aansporing zijn om de drempelvrees te overwinnen en toch eens zijn hoofd binnen te steken om te vernemen wat daar voor de stamboom allemaal te vinden is.

We weten het wel, voor het Internet moet men zich niet verplaatsen maar over de gegevens die men er vindt is men nooit helemaal zeker. Zelfs in de data van het Rijksarchief op internet komen nog leesfouten voor. De akten uit de doop-, trouw- en begraafboeken en de akten van de burgerlijke stand zelf onder ogen krijgen en desnoods met wat hulp leren lezen zal een grotere voldoening geven. Bijvoorbeeld de huwelijksakte van uw overgrootvader, opgemaakt de dag zelf van het huwelijk van die brave man, voor uw ogen op het scherm van het intranet in de leeszaal zien verschijnen moet elke genealoog toch een warm gevoel bezorgen.

Het gamma beschikbare gegevens is natuurlijk veel uitgebreider dan de hierboven vermeld akten. Er zijn o.a. ook nog Staten van goed, Wettelijke passeringen, Notariële akten en erfenissen en ook documenten uit de Franse tijd zoals gegevens over 'onze jongens' die soldaat waren in het Franse leger van Napoleon. Hieruit kunnen we nog heel wat gegevens over onze familie kunnen opdiepen.

Tot binnenkort in het nieuwe Rijksarchief.

TIJDSCHRIFT
Brugse Stam

Abonnement € 9,00
op rekening
IBAN: BE93-0680-6683-7067
BIC: GKCCBEBB
van VVF-Brugge
p/a Kerklaan 30
8310 Assebroek
Buitenland: € 10,00
Gratis voor FV-leden van het arrrondissement Brugge

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
REGIO BRUGGE
SECRETARIAAT
Baron Ruzettelaan 401
8310 Assebroek
Tel.: 050.35.07.01
e-mailadres:
vvf.brugge@skynet.be
LOKAAL:
Kleine Hertsbergestraat 3
2de verdieping

LIDMAATSCHAP
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
€ 35,00
op rekening
IBAN: BE58-4141-1712-2179
BIC KREDBEBB
o.n.v.:
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
Van Heybeeckstraat 3
2170 MERKSEM

INHOUD VAN DIT NUMMER :

Jo Vandeghinste
Lodewijk XIV,
de boeman der Nederlanden

Jo Patteuw & Jo Vandeghinste
Monsterrollen 1640

Paul Coghe
Schouwboek
Verluidboek

Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar teksten.

Redactie Jo Vandeghinste

MEDEDELINGEN

LOKAAL

Het lokaal in de Kleine Hertsbergestraat nr. 3 (tweede verdieping) is toegankelijk in de namiddag van 14 tot 17.30 uur, iedere **eerste** maandag en iedere **tweede** woensdag van de maand. Het is open 's avonds van 19.30 tot 22 uur de **vierde** vrijdag van de maand.
Met andere woorden: op **maandag** 7/01 en 4/02, ook op **woensdag** 09/01 en 13/02 en op **vrijdag** 25/01 en 22/02.

DIGITALISERING ROUWBRIEVEN

Op donderdagen 10 en 24 januari en 7 en 21 februari, telkens vanaf 13.30 tot 16.30 uur, in ons lokaal.
We kunnen nog steeds hulp gebruiken.

VOORDRACHT

Op maandag 25 februari 2013 om 20 uur, voordracht door **Andries Vandenabeele** over **"Het oorlogsdagboek van brouwer Leon De Meulemeester (1914-1918)".** Leon De Meulemeester (1841-1922) was de baas van de Brouwerij Den Arend (later Aigle Belgica) aan de Langerei en in de Carmerstraat. Tijdens W.O. I stond hij tamelijk alleen om zijn brouwerij te runnen. Hij was al vele jaren weduwnaar en zijn zoons waren met hun familie naar Engeland gevlucht. Vanaf 1915 begon hij de eenzame avonden en weekends te vullen door een dagboek bij te houden. Persoonlijke getuigenissen over het dagelijkse leven in de bezette stad Brugge zijn uiterst zeldzaam, vandaar de waarde van dit dagboek dat in 2013 en 2014 in verschillende afleveringen in het 'Brugse Ommeland' zal gepubliceerd worden. Dhr. Vandenabeele, die het boek uit het Frans vertaalde en van de nodige informatie en commentaar voorzag brengt ons een eerste kennismaking met dit boeiende ooggetuigenverslag.
Zoals steeds gaat deze voordracht door in 'De Zorge', Moerkerkesteenweg 194 te St.-Kruis, in samenwerking met de Koninklijke Heemkundige Kring Maurits Vancoppenolle.
Toegangsprijs: € 3,- ; Leden van beide verenigingen gratis.

FAMILIENIEUWS

We vernamen het overlijden van onze leden Dhr. Rudi Van Eenooghe en Willy Bories en van Dhr. A. Van Hollebeke, de stiefvader van ons lid Philippe Neese.
Ook werden we getroffen door het plotse heengaan van ons lid Stefaan Louagie en zijn echtgenote. Het bestuur biedt aan de families van de overledenen zijn oprechte meevoelen aan in de rouw.

Familiekunde Vlaanderen, regio Brugge, wordt gesteund door:

BRUGGE
WERELDERFGOEDSTAD
Dienst Cultuur

DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

LODEWIJK XIV, DE BOEMAN VAN DE NEDERLANDEN

Jo Vandeghinste

De Zonnekoning

Lodewijk kwam voor zijn ouders, Lodewijk XIII en Anna Van Oostenrijk, als het ware uit de lucht gevallen. Ze waren al vierentwintig jaar getrouwd en nog steeds kinderloos, als hij op 5 september 1638 in Saint-Germain-en-Laye het levenslicht zag. Vijf jaar later al stierf zijn vader. Daar Lodewijk nog te jong was om hem op te volgen nam zijn moeder de taken waar. Zij riep de hulp in van kardinaal Jules Mazarin, volgens de roddels haar minnaar, die aldus officieel Minister-president van Frankrijk werd.

Mazarin was eigenlijk een Italiaan (Guilio Raimondo Mazzarino)die rechten had gestudeerd en eerst in krijgsdienst was gegaan in het pontificale leger. Hij leerde te Lyon in 1630 kardinaal Richelieu kennen die hem als Frans diplomatiek agent in Italië gebruikte. In 1632 werd hij geestelijke, van 1632 tot 1634 was hij apostolisch nuntius te Parijs en kreeg in 1641 de rang van kardinaal. Van een bliksemcarrière gesproken! In 1639 officieel in Franse dienst overgegaan, werd Mazarin in 1642 door Richelieu op diens sterfbed aan Lodewijk XIII van Frankrijk als zijn opvolger aanbevolen. Toen de koning spoedig daarna zelf overleed (1634) maakte Mazarin zich bij de weduwe en regentes Anna Van Oostenrijk onmisbaar door zich bij geen van de hofpartijen aan te sluiten, maar zich van elk ervan te bedienen. Intussen onderwees de kardinaal de jonge koning Lodewijk XIV in de politiek: hij leerde hem niet alleen van wantrouwen vervuld te zijn tegenover iedere onderdaan en alles op te offeren aan het staatsbelang, zelfs zijn familiebelang. Hij bracht hem ook de liefde voor de kunst bij. Mazarin was tijdens zijn bewind een vooraanstaand beschermheer van de kunsten en liefhebber van de Italiaanse opera's die hij naar Parijs bracht.

Op 9 maart 1661 overleed Mazarin en een dag later nam de drieëntwintigjarige Lodewijk de macht over en werd hij officieel koning van Frankrijk. Al aan het begin van zijn regeerperiode had hij zichzelf een belangrijke rol in Frankrijk en Europa toebedacht. Zijn buitenlands beleid was gericht op militaire glorie en gebiedsuitbreiding. Frankrijk zou een machtige staat worden die zich uitstrekte van de Rijn, de Alpen tot de Pyreneeën. Hij was een fervent aanhanger van de theorie van het *'droit divin'* die door de Franse filosoof Jean Boudin (1529-1596) gepropageerd werd en die pleit voor de goddelijke oorsprong en het gebrek aan tijdelijke beperking van vorstelijke heerschappij. Hij en niemand anders bepaalde hoe het land geregeerd werd. Hij kreeg wel hulp van ministers en ambtenaren maar Lodewijk zorgde er op alle manieren voor dat hij de baas bleef. Deze manier van regeren noemen we het absolutisme.

Absolutisme betekent dus dat alle macht bij de vorst ligt. Deze staat boven de wet. Het gezegde "De staat, dat ben ik" zou aan Lodewijk zijn toegeschreven, maar dat schijnt historisch niet te kloppen. Het Franse parlement stond volledig buiten spel. Lodewijk zonderde zich af van het volk, letterlijk en figuurlijk. Waar het om draaide was dat het gezag volledig centraal lag en het Rijk bestuurd werd vanuit de hoofdstad, dat was de optie van zijn voorgangers en hij zette dit beleid verder. Hij wilde de overblijfselen van het feodalisme, die in sommige delen van Frankrijk nog in voege waren elimineren en de adellijke elite aan zich binden door hen te dwingen bij hem in zijn Koninklijke residentie, het paleis van Versaille, te verblijven. Mazarin had deze lieden tijdens de Fronde(1648-1653), een opstand van die oude feodale adel weten te bedwingen. Lodewijk had dit als kind moeten meemaken en zorgde nu voor vertrouwelingen om hem heen en een sterk leger, goed betaald. Hij vestigde zo een absolute dictatuur waarbij de functie van vorst niet te scheiden was van zijn persoon en de functie uiteindelijk belangrijker was dan de persoon die er aan was gekoppeld. Er werd aan een beeld gewerkt van een koning die een stralend middelpunt van de soevereine staat was, een "Zonnekoning", Le Roi Soleil. Versailles werd een prachtig paleis met riante tuinen, door veel andere vorsten gekopieerd. Het werd het regeringscentrum en het militaire hoofdkwartier van Frankrijk.

Frankrijk werd onder Lodewijk de belangrijkste Europese macht en vocht in drie grote oorlogen: De Hollandse Oorlog (1672-1678), de Negenjarige Oorlog (1688-1679) en de Spaanse Successieoorlog (1701-1713). Verder waren er nog twee relatief kleinere conflicten: de Devolutieoorlog (1667-1668) en de Frans-Spaanse Oorlog (1683-1684), de zogenaamde Herinneringsoorlog, ook Luxemburgse oorlog genoemd. Waarom liet Lodewijk zo vaak oorlog voeren? Vóór de tijd van Lodewijk was de godsdienst

nog een belangrijke reden om oorlog te voeren. In zijn tijd was dit niet meer zo. Het ging hem vooral om uitbreiding van zijn gebied. Dat was in de zeventiende eeuw meestal het motief om ten strijde te trekken. Tegen de Nederlandse Republiek voerde Lodewijk ook oorlog vanwege de rijkdom van dit land. De lucratieve handel van de Nederlanders met het Oosten maakte de Franse koning jaloers. De Zuidelijke Nederlanden waren dan weer het slachtoffer van zijn strijd tegen Spanje.

De Oorlogen

De voorloper: De Dertigjarige oorlog (1618-1648) onder Lodewijk XIII

Deze strijd is in zekere zin de voortzetting van de godsdiensttwisten en de strijd tussen Frankrijk en de Habsburgers. Protestanten en katholieken komen met elkaar in ruzie en de protestantse Duitse vorsten komen in opstand tegen de keizerlijke autoriteit. De oorlog speelde zich hoofdzakelijk af op Duits grondgebied tot Richelieu zich in 1635 in de strijd wierp en Duitsland de oorlog verklaarde. In de Zuidelijke Nederlanden veroverde de 22-jarige Franse bevelhebber Condé Artesië, zodat de Franse troepen weer aan de grens stonden van de Zuidelijke Nederlanden. Deze oorlog eindigde met de Vrede van Westfalen die voor de katholieken ondertekend werd te Münster en voor de hervormden te Osnabrück. Het was een meesterstuk van Franse Diplomatie die een einde maakte aan de eeuwenoude macht van de Habsburgers en de weg plaveide voor een Frans overwicht in Europa. In Frankrijk leefde sterk het idee van de natuurlijke grenzen, de zogenaamde Rijn-Alpen-Pyreneeëndoctrine en de gevolgen hiervan zouden dan ook niet uitblijven.

Het eerste diplomatieke initiatief dat Lodewijk XIV na de dood van Mazarin ondernam was een verbond met de Republiek der Zeven Verenigde Provinciën (1662). Hij stelde de Republiek voor de Zuidelijke Nederlanden op te splitsen langs de lijn Oostende-Maastricht, ten Noorden van de taalgrens. De raadspensionaris Johan De Wit echter wilde de Republiek niet verbinden met de katholieke Zuidelijke Nederlanden en hij wilde vooral Antwerpen en de Schelde niet heropenen. Amsterdam wilde Antwerpen niet als concurrent. Hij achtte het ook gevaarlijk dat de Republiek dan zou grenzen aan Frankrijk en zag liever de Zuidelijke Nederlanden als buffergebied. Frankrijk als vriend maar niet als buur placht hij te zeggen.

Spanje dat op dat ogenblik de Zuidelijke Nederlanden erg verwaarloosde kon de verdediging van deze gebieden aan de Franse grens niet meer aan en de intussen seniel geworden Filips IV wou nog steeds troepen om Portugal te heroveren. Ook de Republiek had andere zorgen want ze vocht kort daarop met Engeland de Tweede Engelse Zeeoorlog (1665-1667)uit waarin ze Londen bedreigde, Suriname zeker stelde maar in Noord-Amerika Nieuw-Nederland verloor. Ze sloot deze oorlog evenwel versneld af met de Vrede van Breda (juli 1767) om zich beter met de Devolutieoorlog te kunnen inlaten. Frankrijks oprukken in de Zuidelijke Nederlanden bedreigde haar immers ook. Door de overwinning in de Tweede Engelse Zeeoorlog zou de Republiek hier een diplomatieke coalitie kunnen opzetten om de Zuidelijke Nederlanden als bufferstaat te beschermen. Deze werden geregeerd door ongeïnteresseerde en onkundige Spaanse landvoogden en in het Spaanse leger aldaar restten alleen nog Duitse, Italiaanse en Waalse huurlingen. De Vlaamse kust was niet meer verdedigd en de Spaanse Zuid-Nederlandse vloot werd na het definitieve verlies van Duinkerken in 1658 gewoon afgeschaft.

De Devolutieoorlog (1667-1668)

Ter bezegeling van de Vrede van de Pyreneeën was Lodewijk XIV op 9 juni 1660 onder druk van Mazarin getrouwd met de dochter van de Spaanse koning Filips IV, de infante Maria Theresia van Spanje. Om te beletten dat Frankrijk daardoor in de toekomst aanspraak zou maken op Spaanse bezittingen, deed Maria Theresia afstand van haar erfrechten in ruil voor een reusachtige bruidschat, die Spanje echter nooit zou betalen. Daardoor bleven Maria Theresia en haar Franse nakomelingen potentiële erfgenamen van Spaanse bezittingen, te meer daar Filips IV, die weduwnaar was, geen zoon had. Om dit te voorkomen trad Filips een tweede maal in het huwelijk, met als voornaalste inzet de geboorte van een zoon die volgens het Spaanse recht bij troonopvolging voorgaan op oudere dochters. Er werd inderdaad een zoon geboren die na het overlijden van Filips de troon besteeg, de vierjarige Karel II.

wordt vervolgd

MONSTERROLLEN 1640

Jo Patteeuw

Koekelare

Lijste van alle de werbaere mannen bevonden inde prochije van Couckelaere inde latste monsterijnghe gheschijet up den xiiien meije 1640 in conformyteyt van d'ordonnantie by Burchmeesters ende schepenen vande zelven lande vuijt ghesonden in daete den viii dito 1640, ondertekent J. Rommel

Ardaen Frans de jonghe	roer ende cappere
Ardaen Frans d'oude	roer ende cappere
Baston Jan	roer ende cappere
Beijens Claijs	pycke ende cappere
Beijens Cornelis	pycke ende cappere
Bello Fransois	roer ende cappere
Bernaert Pieter	roer ende cappere
Beuckelaere Pieter, mtr.	roer ende cappere
Boijdins Danneel	pycke ende cappere
Boijdins Gheleijn	roer ende cappere
Boijdins Lucas	roer ende cappere
Bonte Guilleame	roer ende cappere
Bossu Marcelles	roer ende cappere
Boullenois Vincent	roer ende cappere
Boydins Adriaen	roer ende rapiere
Boydins Michiel	roer ende cappere
Breemersch Gillis	roer ende cappere
Bulcke Maillaert	roer ende cappere
Calmeijn Pieter	pycke ende cappere
Cappelaere Phlips	pijcke
Claijs Gillis	pycke ende cappere
Coolsaet Olivier	roer ende cappere
Cordent Loijs	roer ende cappere
Cornelis Jacques	pycke ende cappere
Covilliant Gillis	roer ende cappere
Croes Stoffle	musquet ende cappere
De Bruijne Claijs	roer ende cappere
De Ceunijnck Christiaen	roer ende cappere
De Cock Jan	pycke ende cappere
De Codts Danneel	pycke ende cappere
De Gardijn Florent	roer ende cappere
De Grave Jan	pycke ende cappere
De Heet Jacques	roer ende rapiere
De Heet Jan	pycke ende cappere
De Labije Jan	pycke ende cappere
De Laghese Jan	roer ende cappere
De Langhe Jan	roer ende cappere
De Langhe Pieter	pycke ende cappere
De Latre Antheunis	roer ende cappere
De Latre Clays	roer ende cappere
De Latre Frans	pijcke ende poigniadt
De Latre Jan	roer ende cappere
De Latre Pieter	roer ende cappere
De Lootghijetre Jan	roer ende cappere
De Niere Jacques	pycke ende cappere
De Pottere Pieter	roer ende cappere
De Ruttere Vincent	roer ende cappere
De Schotte Roelandt	roer ende cappere
De Sonneville Jan	roer ende cappere
De Vroe Hubrecht	pycke ende cappere
Dela Haije Laureijns	roer ende rapiere
Derveau Gillis	...
D'Hallosserye Jan	pycke ende cappere
Dijcx Pieter	roer ende cappere
Doré Noel	roer en rapiere
Du Buijs Jacques	roer ende cappere
Du Buys Jan	pycke ende rapiere
Du Foor Jan	roer ende cappere
Du Molyn Mathijs	pycke ende cappere
Du Preij Jan	roer ende cappere
Du Sautoir Dieryck	...
Dudan Jacques	roer ende cappere
Eecke Phlips	pycke ende cappere
Elslandt Jacques	pycke ende cappere
Espeel Philips	roer ende cappere
Fleurbaij Antheunis	...
Foré Marcx	roer ende cappere
Ghijsele Philips	pycke ende cappere
Goderis Jan de jonghe	roer ende cappere
Goderis Jan d'oude	pycke ende cappere
Godyn Frans	pycke ende cappere
Grijson Pieter	roer ende cappere
Grimmelpont Cornelis	pycke ende rapiere
Heijcke Jan	roer ende cappere
Hendricx Andries	pycke ende cappere
Heycke Pieter	roer ende cappere
Hoornaert Laureyns	pycke ende cappere
Houtteman Toussain	roer ende cappere
Houvenaghele Jooris	roer ende cappere
Humiere Pieter	roer ende cappere
Huughe Loijs	pycke ende cappere
Huughe Pieter	roer ende cappere
Jansseune Jacques	roer ende cappere

Jooris Pieter	cappere
Labare Jacques	pycke ende cappere
Laetzoone Adriaen	pycke ende rapiere
Laureyns Arnout	roer ende cappere
Le Roij Jeroon	roer ende cappere
Lonteau Jacques	roer ende cappere
Lupaert Joos	pijcke
Madou Lijon	pycke ende cappere
Maecht Pieter	roer ende cappere
Maes Andries	roer ende cappere
Marescau Joos	pycke ende cappere
Marthens Karel	pycke ende cappere
Mazure Gillis	roer ende cappere
Mielen Pieter	roer ende cappere
Missuwe Rijcquaert	roer ende cappere
Mores Cornelis jr.	roer ende cappere
Mores Cornelis d'oude	roer ende cappere
Mores Guilleame	roer ende cappere
Mores Jacques jr.	roer ende cappere
Mores Marthen	roer ende cappere
Morteleck Anthone	roer ende cappere
Ollevoet Christiaen	pycke ende cappere
Pauwels Adriaen	roer ende cappere
Pauwels Jan d'oude	roer ende cappere
Pauwels Jan, al. Plumke	pycke ende cappere
Poet Jacques	roer ende cappere
Roels Mahieu	roer ende cappere
Roels Phlips	roer ende cappere
Rousseau Rogier	roer ende cappere
Schats Claijs	pycke ende cappere
Seys Rogier	pycke ende cappere
Sigijé Jan	roer ende cappere
Sijs Jan	roer ende cappere
Sijs Marteijn	pycke ende cappere
Tant Karel	pycke ende cappere
Termote Christiaen	roer ende cappere
Termote Guilleame	roer ende cappere
Ternijer Jacques	pycke ende cappere
Tijncke Jan	pycke ende cappere
Tratsaert Andries	roer ende cappere
Tratsaert Jacques	pycke ende cappere
Van Bavincove Antheunis	roer ende cappere
Van Belle Niclaijs	roer ende cappere
Van Damme Karel	roer ende cappere
Van Dijcke Tobias	roer ende cappere
Van Hove Jan	roer ende cappere
Van Hove Joos	roer ende cappere
Van Schoonackere Loijs	roer ende cappere
Van Slippe Joos	roer en rapiere
Vande Casteele Marthen	roer ende cappere
Vande Spegle Jacques	hallebaerde ende cappere
Vande Walle Jacques	roer
Vande Walle Pieter	pycke ende cappere
Vanden Berghe Christ.	pycke ende cappere
Vander Greef Adriaen	roer ende cappere
Verbeke Vedast	roer ende cappere
Verbrugghe Jan	pycke ende cappere
Verbrugghe Karel	pycke ende cappere
Vereecke Pieter	...
Vergote Jacques	pycke ende cappere
Verhaghe Jan	roer ende cappere
Verhilst Jan	roer ende cappere
Verhulst Claijs	roer ende cappere
Vermeere Pieter	roer ende cappere
Vermersch Pieter	...
Verstraete Antheunis	roer ende cappere
Viaene Jacques	pycke ende cappere
Volbrecht Adriaen	roer ende cappere
Volbrecht Pieter	musquet ende cappere
Wallaert Frans	roer
Wanneijn Jan	pycke ende rapiere
Wijttekele Joos	roer ende cappere
Willepijt Gilles	roer ende cappere

KOOLSKAMP

Lyste van alle de werbare mannen binnen de prochie van Coolschamp omme over te leveren an mijne Edele Heeren burchmeesters ende schepenen slants vanden Vrien volghende de zelve Edele Heeren beschrijvynghe van in datum den viii meye 1640 ghemaect desen xi° meye voorseyt 1640, alsoo hiernaer volcht.

Abeel Joos
Basin Lauwers
Basin Olevier
Blomme Roegier
Bouckaert Joos
Caluwaert Hillarius
Caluwaert Pieter
Coelenbier Guillame
Damman Guillaume
De Brauwere Symoen
De Clercq Bertram
De Clercq Jan
De Dene Pieter
De Hulst Gillis
De Hulst Jan
De Huvetere Jan
De K..pe Andries
De Man Pieter
De Mere Nouel
De Muelenare Frans syn cnape
De Nolf Guillame
De Nolf Jan
De Prest Pieter
De Roo Anthone
De Vlamynck Jan
De Voldere Jan
De Vos Jan
De Wyntere Anthuenis
Du Mortier Paesschier
Goethals Pieter
Karre Guillame
Keuckelaere Phelips
Lampsins Jacop
Lampsins Willem
Le Poltre Nyclaeys
Lieven Frans
Lobuuck Jan
Lobuuck Maerten
Locque Cristoffels
Loosvelt Jan
Loquet Andries
Minne Jan
Minne Pieter
Muijle Gillis
Muyle Gheeraert
Pardoen Willem
Pauwels Gheeraert
Pheferoen Joos
Piwiet Gillis
Roelens Joos
Rycx Lauwers
Rycx Maerten
Saffere Ghelaude
Saldens Ghysbrecht
Suipe Michiel
Ternynck Adriaen
Tytgat Karelle
Van Cappelle Gillis
Van Compernolle Maerten
Van Eechoute Gillis
Van Elslande Cristiaen
Van Elslande Wouter
Van Ghelder Maerten
Van Gheldere Daneel
Van Huele Maerten
Van Kersbilck Cornelis
Van Kersbilck Jan
Van Luucken Thobias
Van Massenhove Jan
Van Silleghem Jooris
Van Staen Joos
Van Staren Karelle
Van Steenkyste Matheus
Vande Walle Michiel
Vanden Berghe Jan
Vanden Bussche Jan
Vander Buure Jooris
Verbuure Pieter
Vercamere Adriaen
Vercamere Guillame
Veree Paesschier
Vermander Jan
Vermander Pieter
Vyane Frans

Aldus dese lyste van alle de werbare mannen ghemaect by burghmeester en schepenen van Coolschamp op den voorseyden xi° dach van mey 1640. My toorconden als greffier Vander Schaeghe.

F° 69v 01.07.1761

Ten huize van Joannes Saint Martin fs. Jan Baptiste, 28 à 29 jaar, geboren te Roeselare en wonende te Brugge. Joannes ligt gekwetst in bed en wordt gevraagd naar de oorzaak daarvan.

Hij zegt dat hij deze avond tussen tien en elf uur gans alleen op weg was om een tourné te gaan doen. Gekomen in het Chartreusestraatje (nu Karthuizerinnestraat) heeft hij plots gevoeld dat hij een steek kreeg in de linker kant van de borst. Hij zag dat er aanstonds een hem onbekende man weg liep. Die was gekomen van de "Tassche" en is langs daar weer weg gelopen. Hij beweert met niemand woorden gehad te hebben en dat hij niemand kent die hem dat zou aangedaan hebben

Besluit: Na het rapport gelezen te hebben wordt er besloten de mensen van de Tassche en het Daembart te horen

F° 70 19.08.1761

Geschouwd het dode lichaam van **Martinus Plas,** 9 à 10 jaar, Er zijn geen wonden, kneuzingen, wonden, breuken of ontwrichtingen gevonden. Het kind is versmacht door het water.

20.08.1761 in het stadhuis : getuigenverhoor

Pieter Verbeke fs. Gillis – 23 jaar – geboren en wonend te Brugge – delvend voor de watering, verklaart dat hij gisteravond om 6 uur van zijn werk kwam langs de vesting. Hij zag volk lopen naar de Vlamingdam en is er ook naartoe gelopen. Hij zag dat Pieter Dams in het water was gesprongen om het kind te redden. Hij is er ook ingesprongen en heeft het kind onder water gezocht. Maar toen hij het vond was het reeds dood.

Pieter Dams fs. Jacob – 27 jaar – geboren en wonend te Brugge – striepwever, verklaart dat toen hij naar huis kwam Guido Heintjens, oud 9 jaar, tegen hem zei dat hij geloofde dat er een kind verdronken was daar de jongen het niet meer zag. Pieter is naar de Vlamingdam gerend en in het water gesprongen. Ook Verbeke deed dat.

21.08.: De schepenen aanzien het als een ongeval en laten de begrafenis toe.

F° 70v 23.08.1761

Geschouwd het dode lichaam van Alexander Tilleman – 10 à 11 jaar

Gevonden : een blauwe vlek op de linker wang maar verder niets.

Getuigenverhoor op het stadhuis:

Joannes Frans Tulpinck fs. Cornelis – 32 jaar – geboren en wonend te Brugge verklaart dat, toen hij deze middag rond 1 uur aan zijn schip dat in de Kom lag aankwam, hij een deel kinderen zag waarvan enkelen zwommen en een deel anderen op een vlot stonden. Het overleden kind stond daar ook bij maar is plots in het water gevallen. De man is aanstonds in zijn boot gesprongen en is de Kom overgestoken terwijl hij om hulp riep naar Jacob Devos. Hij heeft de jongen niet meer gezien en heeft met een dreg naar het kind gezocht. Hij heeft het dood kunnen bergen.

Jacob Devos fs. Jan Baptiste – 33 jaar – geboren en wonend te Brugge – schipper verklaart juist hetzelfde als Tulpinck.

25.08.1761 De schepenen aanzien het als een ongeval en het kind mag begraven worden.

F° 71v 05.09.1761

Geschouwd het dode lichaam van Joannes Vande Weghe.- fs. Joannes – 19 manden. Geen kneuzingen, wonden, ontwrichtingen noch breuken gevonden maar is versmacht door het water. Hij is nog levend uit het water gehaald maar is later gestorven.

Getuigen: Marie Thérèse fa. Pieter Lantsucht – 18 jaar – geboren en wonend te Brugge bij haar moeder, halfzuster van de overleden Joannes Vande Weghe, verklaart dat ze, toen ze naar de stal ging om de koeien te melden, het kind zag spelen op het hof. Toen ze de koeien gemolken had en uit de stal kwam zag ze het kind met het hoofd liggend in een*"sester"*

(oude graanmaat) half vol met water met de boterham in de hand die ze kort daarvoor gegeven had. Ze heeft het kind opgeraapt en zag dat het nog leefde. Francoise Maf heeft vuur gemaakt en het kind is overleden terwijl ze bij het vuur zat.
Francoise Samson fa. Anthone, huisvrouw van Jacob Heedeman – 49 jaar – geboren en wonend te Brugge - spinster verklaart dat ze het meisje heeft horen lamenteren. Ze is uit het huis gekomen en heeft het kind dat nog leefde bij haar genomen en bij het vuur gaan zitten. Een kwartier later is het kind toch overleden.
07.09.1761 Het geval wordt aanzien als een ongeluk.

F° 73v 13.10.1761
Geschouwd het dode lichaam van Angelo Heintjens – 6 jaar
Geen kneuzingen,wonden, breuken of ontwrichtingen gevonden. Het kind is versmacht door het water.
Getuigenverhoor in het huis van Pieter Heyntiens langs de Lange Rei.
Pieter Heyntiens fs. Maerten – 61 jaar – geboren te Brugge – schipper , verklaart dat hij om 12 uur van zijn werk kwam en vroeg naar zijn zoontje. Zijn vrouw is gaan zoeken maar ze vond het nergens. Ze zijn dan samen gaan zoeken en vonden het hoedje van het kind drijvend op het water. Samen met Jaspar Blanchaert hebben ze in het water gezocht met een haak. Ze hebben het aan de kaai rechtover hun huis gevonden maar het gaf geen teken van leven meer.
Gaspaert Blanchaert fs. Pieter – 56 jaar – geboren en wonend te Brugge – schipper -verklaart hetzelfde. De schepenen aanzien dit geval als een ongeluk.

F° 74v 17.12.1761
Ten huize van Joanne Simoens fa. Joos – 51 jaar – geboren te Brugge ligt gekwetst in bed en wordt ondervraagd hoe dat komt. Zij verklaart dat ze vijf dagen geleden in haar huis gevallen is met haar hoofd tegen een kast en daardoor heeft ze een gat in haar hoofd. Er wordt geoordeeld dat indien ze moest overlijden ze mag begraven worden zonder schouwing.

F° 75 27.12.1761
Geschouwd het dode lichaam van Marie Van Laecke – 39 jaar- en van haar zoontje Joannes Jacobus Druwel – 4½ jaar oud. Er is niets gevonden maar beiden zijn versmacht van het water.
28.12.1761 in het stadhuis verhoor van de getuigen.
Jacobus Duwel fs. Jan Baptiste – 61 jaaar – geboren en wonend te Brugge – kleermakersgast – zegt dat om half vier zijn vrouw met het kind vertrokken is naar de meter van het kind die in het Genthof woont. 's Avonds hebben ze het kind, dood door verdrinking in de Augustijnenrei, naar huis gebracht.
Augustinus De Busschere fs. Gillis – 33 jaar – geboren en wonend te Brugge – schippersmaat – verklaart dat hij rond 6 uur groot lawaai hoorde op straat. Hij is gaan zien en vernam dat er een vrouw met haar kind verdronken was. Het kind hadden ze nog niet gevonden. Hij is op de boot gegaan en heeft met een haak gezocht naar het kind. Hij heeft het gevonden en met de hulp van anderen op het droge gebracht en bij zijn moeder gelegd.
Guille Claysen fs. Jacob – 27 jaar – geboren te Brugge – visverkopersknecht wonend in het Genthof en Pieter Lievens verklaren ongeveer het zelfde..
Anna Catharina Amels fa. Ludovicus, huisvrouw van Adriaen Durieu – 39 jaar – geboren te Ronse en wonend in het Genthof, zegt dat de vrouw rond 4 uur bij haar is gekomen met het kind en dat ze een pint bier gedronken heeft. Om 5 uur heeft ze het huis verlaten en is naar de meter van het kind gegaan.
Therese Joseph De L'halle fa. Claude, huisvrouw van Joseph De Guijs – 42 jaar- geboren te Givé (Givet ???), meter van het kind, verklaart dat ze om half zes vertrokken is. Ze had nog een lantaarn meegekregen. Meter bemerkte wel dat ze iets gedronken had maar niet bij haar.
30.12.1761: Het feit wordt aanzien als een ongeval

° 56 **Jehan Martin** – geboren te Sevilla in Spanje.- couturier

Misdaad: Heeft twee jaar geleden van zijn meester, een Portugees, se som van 100 zilveren florijnen gestolen. Daarvoor werd hij publiek gegeseld. In plaats van zich te beteren heeft hij als vagebond geleefd en getrokken van stad naar stad. In Brugge heeft hij twee maal gestolen, namelijk in de Onze Lieve Vrouwkerk en in de St.-Salvatorskerk. Met inzicht van te stelen heeft hij enkele ijzeren instrumenten gekocht in Kortrijk. Men vermoedt dat hij nog veel meer diefstallen gepleegd heeft

Straf: Op een schavot op de Burg gebracht om er tot bloedens toe met scherpe roeden te worden gegeseld op zijn bloot lichaam om er daarna gebrandmerkt te worden op zijn rug en verbannen te worden uit alle landen onder de gehoorzaamheid van hare hoogheid voor zijn leven lang op straf van de galg.

Zaterdag 28.09.1619 – akte, behalve de strafmaat, in het Frans.

F° 57 **Pieter Bertin** fs. Michiels – landwerker geboren te Doovere (Dover GB.)

Misdaad: Op 21 juni 1617,na een publieke geseling en brandmerken door de wet van Wijnendale, werd hij levenslang verbannen uit de provincie Vlaanderen op straf van de galg.

Ongeveer een half jaar na de veroordeling is hij teruggekeerd in de stad Brugge en heeft hier anderhalf jaar verbleven en alzo zijn ban gebroken.

Hij heeft zich begeven tot een goddeloos en onbehoorlijk leven. Daarvoor werd Pieter bij vonnis van de schepenen veroordeeld om op het schavot gebracht te worden? Daar werd hij tentoongesteld met de bast om de hals. Hij werd tot bloedens toe gegeseld met scherpe roeden op zijn bloot lijf. Daarna werd hij levenslang verbannen uit de provincie Vlaanderen op straf van de galg.

Zaterdag 28.09.1619

F° 57v **Jan Laureijns** – geboren te Ariën in Noord-Frankrijk en opgevoed in Holland – lijnwever van stiel

Misdaad: Op 18 september laatstleden werd hij door de magistraat van de stad Duinkerke gegeseld, gebrandmerkt en verbannen uit de provincie Vlaanderen voor 10 jaar op straf van de galg.

Korte tijd daarna heeft hij, met een medeplichtige, in verscheidene keren uit een winkel in de stad Sint-Winnoksbergen 61 paar neerbasen (lange onderkousen voor onder een wambuis) gestolen. Gekomen in de stad Duinkerke heeft hij die in het openbaar trachten te verkopen.

Korte tijd daarna kwam hij in de stad Oostende . Daar heeft hij dienst genomen bij een waard. Die heeft hij bestolen van een zilveren bierkroes en drie zilveren lepels. Hij is er mee gevlucht naar Brugge.

Straf: Door de schepenen veroordeeld om met de bast om de hals op het schavot gebracht te worden om aldaar tot bloedens toe gegeseld te worden op zijn naakt lichaam, om gebrandmerkt te worden met het gewone brandmerk van deze stad. Daarna werd hij levenslang verbannen uit de provincie Vlaanderen op straf van de galg

F° 58 **Mayken Janssens** geboren te Rotterdam, weduwe zo zij zegt van Cornelius Janssens

Misdaad: Sedert Sinksen laatstleden heeft ze rond gezworven in diverse steden van deze provincie. In drie diverse huizen heeft ze verscheidene waren gestolen.

In het eerste: een hemd en twee kragen

In het tweede: een "saerge", fluwijnen

In het derde: een koperen keteltje.

Daarvan heeft ze een deel verkocht en de penningen die ze ervoor gekregen had heeft ze opgebruikt. Ze wordt ook verdacht van meerdere dergelijke diefstallen

Straf: Verbannen uit de provincie Vlaanderen voor 10 jaar op straf van arbitraire correctie.

Vrijdag 29 november 1619

F° 58v **Jacques Brocquet** filius Jacques – geboren te Brussel

Misdaad: Negen jaar of daar omtrent geleden is hij wegens enige diefstallen die hij bedreven had in de stad Brussel gegeseld geworden, gebrandmerkt en verbannen. Omtrent drie jaar geleden is, hij uit deze stad gezet. Hij leefde als vagebond en werd wegens verscheidene diefstallen aangehouden door de drossaert van Brabant.

Op de vierde dag van de hooimaand laatstleden werd hij opnieuw veroordeeld in Brussel door de commissarissen van de drossaert om gegeseld te worden met de bast om de hals. Daarna werd hij gebrandmerkt en verbannen uit het land en hertogdom van Brabant. In plaats van na zoveel veroordelingen een eerlijk leven te beginnen is hij opnieuw op 30 oktober uit de stad gezet geweest voor een termijn van 3 jaar op straf van arbitraire correctie. Toch is hij weer de stad binnen gekomen en heeft hij opnieuw verscheidene diefstallen gepleegd. Eerst bij nacht uit het huis waar hij logeerde heeft hij een saerge, slaaplaken , tinnen waterpot gestolen alsook een beetje geld van een vrouw die daar logeerde. De gestolen voorwerpen heeft hij hier verkocht. In een ander huis heeft hij 's nachts gepoogd in te breken met een ijzeren beitel waarmee hij al enkele stenen had uitgebroken.

Hij wordt tevens verdacht van diverse diefstallen , o.a. in kerken

Straf: Veroordeeld om op het schavot gebracht te worden op de Burg van deze stad om aldaar geëxecuteerd te worden met de bast om de hals zodat de dood er op volgt. Wat terstond werd uitgevoerd

Zaterdag 1ste sporkele 1620

F° 59v **Heynkens Jan** fs. Matthijs – geboren te Brugge – zegt geen ambacht te kennen

Misdaad: 18 jaar of daaromtrent geleden werd hij door de Burgemeester en schepenen van het Vrije wegens diefstallen veroordeeld voor een zeker aantal jaren op de galeien.

Omtrent drie jaar geleden werd hij bij vonnis van het magistraat van Blankenberge gegeseld, gebrandmerkt en verbannen uit land en graafschap Vlaanderen voor 50 jaar. Hij is binnen de stad gekomen en heeft uit een huis drie saergen gestolen maar die werden door de wacht afgenomen.

's Anderendaags is hij met behendigheid opnieuw in hetzelfde huis gekomen om er te stelen maar hij werd er aangehouden. Kort voor Kerstmis laatstleden is hij gaan slapen in de stad Vlissingen in Zeeland bij een oude dochter die vreemdelingen logeerde. 's Morgens vroeg heeft hij de oude vrouw genadeloos bij de hals gevat en met een broodmes een gruwelijke wonde toegebracht aan de keel waardoor ze terstond is overleden. Hij heeft het huis doorzocht en een groot deel kleren, juwelen en wat geld en andere goederen gestolen. Hij heeft alles in een zak gestoken, het huis afgesloten en is vertrokken. Het dode lichaam heeft hij laten liggen zodat die eerst ettelijke dagen daarna gevonden werd door de buren die het huis hadden opengebroken omdat ze haar zo lang niet meer gezien hadden.. Ondertussen is hij naar Sluis en naar St.-Anna ter Muiden getrokken en heeft men de voorwerpen bij hem gevonden.

Straf: Hij wordt op een schavot gebracht op de Burg. Daar wordt zijn rechterhand, vooraleer het afgehouwen wordt, vastgenageld. Daarna wordt hij aan een staak "gewoeld" tot de dood er op volgt. Zijn dood lichaam, *verschout en afgebrand zijnde*, zal gevoerd worden buiten de Smedenpoort en zal er op een rad geplaatst

worden. Aan hetzelfde rad zal een "clippel" gehangen worden als teken van moord. De executie wordt terstond uitgevoerd.

Zaterdag 1ste sporkele 1620

F° 61 **Willem Numan** – geboren te Kambryck (Cambridge) in Engeland

Misdaad:: Onlangs werd hij gegeseld en gebrandmerkt te Delft in Holland wegens diefstal. In plaats van een eerlijk leven te beginnen heeft hij enkele kleine diefstallen gepleegd binnen deze stad. Hij wordt verdacht om bij nacht en ontij diverse stukken lijnwaad gestolen te hebben uit een winkel waar hij ingebroken heeft. Hij werd aangehouden maar blijft echter alles ontkennen.

Straf: Verbannen uit land en graafschap Vlaanderen voor zes jaar op straf van arbitraire correctie.

Zaterdag 11.04.1620

F° 61v **Jan Jansen Keereman** – geboren te Den Haag in Holland – schoenmaker

Misdaad: Hier gekomen is hij gaan logeren ten huize van een poorter onder voorwendsel van werk te zoeken. Hij heeft er een zekere jongman die daar woonde bereid gevonden om hem te recommanderen. Terwijl de jongman uitgegaan was om hem te helpen werk vinden heeft hij, met behendigheid, de deur van zijn kamer weten open te krijgen. Uit een koffer heeft hij twee paar zijden *baesen,* een bundel met zijden *"nestelynghen",* een hangstel van een rapier en andere kleinigheden gestolen. Hij is daarmee uit de stad gevlucht. Onder weg naar Sluis is hij, in een herberg, al de gestolen goederen weer afgenomen door de eigenaar die hem gevolgd was.

Straf: Op schavot gebracht en daar tot bloedens toe gegeseld geworden met scherpe roeden op zijn bloot bovenlijf. Daarna verbannen uit het land en graafschap Vlaanderen voor 10 jaar op straf van arbitraire correctie

Zaterdag 11.04.1620

F° 62 **Jacques De Camp** alias **Vande Velde** – geboren te Brugge

Misdaad: Hij heeft bekend hier rondgelopen te hebben als vagebond zonder enig werk gedaan te hebben. Hij wordt verdacht van diefstallen. Hij heeft zonder reden een jongman die hem betichtte van kwaad zeer moorddadig gekwetst in de zaal van het schepenhuis. Hij heeft hem met een broodmes een dodelijke wonde toegebracht in zijn buik. De gekwetste man is na veel miserie, pijn en smart door de gratie Gods genezen .

Straf: Op een schavot gebracht en er tot bloedens toe gegeseld met scherpe roeden op zijn naakt lichaam. Daarna verbannen uit de stad en het Brugse Vrije voor 10 jaar op straf van arbitraire correctie

Zaterdag 11.04.1620

F° 62v **Magdalena Vande Steene** – weduwe van Osten Parmentier – geboren van Aarsele bij Tielt.

Misdaad: Bekend dat zij zeer onstichtelijk geleefd heeft met haar man. Ze heeft hem eens zwaar gekwetst en hem daarna verlaten. Ze is opgetrokken met andere vrouwen die zich van hun man onttrokken hadden en heeft met hen in oneer geleefd en enige *"libidemente acten"* (wulpse daden) uitgevoerd. Ze heeft enkele jonge dochters daartoe aangezet. Dat heeft jaren geduurd. Daarbij is ten hare laste informatie van *sortilegie* (hekserij) gebleken Alhoewel zij daarvoor gefolterd is geweest heeft ze "de bank" doorstaan.

Straf: Levenslang verbannen uit land en graafschap Vlaanderen op straf van de galg en het land moet ze verlaten binnen drie dagen.

Maandag 11.05.1620

Brugse Stam

België-Belgique
8310 Assebroek
PB 3/5104-P007782

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
regio Brugge,
kennisknooppunt voor familiegeschiedenis

45ste JAARGANG NR.: 2, maart april 2013 TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

URL: www.familiekundebrugge.be Verantw. Uitg.: P. Coghe, Biekorfstraat 3, 8000 Brugge

Voordracht
25 maart 2013 om 20 uur
in de Zorge
"Den elektrieken draad"

WIJ VERHUIZEN !

Op 11 maart starten de vernieuwingswerken aan onze oude lokalen. Daarom trekken wij naar de Hoogstraat 37, het Infraxgebouw op de hoek van de Boomgaardstraat, om aldaar in onze voorlopige lokalen zo snel mogelijk weer van start te gaan.
Voor de fietsers is het gebouw bereikbaar langs de Verwersdijk. Men kan daar de parking oprijden langs een poort die bij dag open is en komt dan linksweg onmiddellijk bij ons voorlopig lokaal.

Bepaalde zaken zullen daar niet kunnen zoals het raadplegen van de rouwbrieven en de kiezerslijsten die niet van Brugge en de rand zijn. Het raadplegen van de boeken van onze bibliotheek kan daar gewoon plaatsvinden. De activiteit van de vrijwilligers voor het digitaliseren van de rouwbrieven gaat in april gewoon verder maar valt in maart weg. Normaal gezien zullen we in juni kunnen terugkeren naar de Kleine Hertsbergestraat 3.

Er is een tijd overwogen om in te trekken in het nieuwe Rijksarchief vanwege onze nauwe samenwerking. Er werd ons zelfs een lokaal aangeboden, maar zoiets moet administratief in orde gebracht worden en dat kan een eeuwigheid duren.

We zijn dus met dank ingegaan op het mooie voorstel van het stadsbestuur dat ons de mogelijkheid bood te kunnen verder werken in de lokalen in de Hoogstraat voor de tijd dat men onze oude lokalen in de kleine Hertsbergestraat aan het vernieuwen is.

We nodigen U allen uit een kijkje te komen nemen op maandag 25 maart om 14 uur.

TIJDSCHRIFT
Brugse Stam

Abonnement € 9,00
op rekening
IBAN: BE93-0680-6683-7067
BIC: GKCCBEBB
van VVF-Brugge
p/a Kerklaan 30
8310 Assebroek
Buitenland: € 10,00
Gratis voor FV-leden van het arrrondissement Brugge

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
REGIO BRUGGE
SECRETARIAAT
Baron Ruzettelaan 401
8310 Assebroek
Tel.: 050.35.07.01
e-mailadres:
vvf.brugge@skynet.be
LOKAAL:
(tijdelijk)
Hoogstraat 37 – 8000 BRUGGE

LIDMAATSCHAP
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
€ 35,00
op rekening
IBAN: BE58-4141-1712-2179
BIC KREDBEBB
o.n.v.:
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
Van Heybeeckstraat 3
2170 MERKSEM

INHOUD VAN DIT NUMMER :

Jo Vandeghinste
Lodewijk XIV,
de boeman der Nederlanden
-
Kostersrecht
—
Jo Patteuw
Monsterrollen 1640
—
Paul Coghe
Schouwboek
Verluidboek
—

Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar teksten.

Redactie Jo Vandeghinste

MEDEDELINGEN

LOKAAL

Het lokaal in de Kleine Hertsbergestraat nr. 3 (tweede verdieping) is in maart niet langer toegankelijk wegens verbouwing.
Ons voorlopig lokaal in de Hoogstraat 37 is vanaf april in de namiddag open van 14 tot 17.30 uur, iedere **eerste** maandag en iedere **tweede** woensdag van de maand. Het is open 's avonds van 19.30 tot 22 uur de **vierde** vrijdag van de maand. **De eerste maandag in april is tweede paasdag en dan is het lokaal gesloten!**
Met andere woorden: op **maandag** 6/05 en 3/06, ook op **woensdag** 10/04 en 8/05 en op **vrijdag** 26/04 en 24/05.

DIGITALISERING ROUWBRIEVEN

Op donderdag 25 april, vanaf 13.30 tot 16.30 uur, in ons nieuwe lokaal in de Hoogstraat 37 te Brugge.
We kunnen nog steeds hulp gebruiken.

VOORDRACHT

Op maandag 25 maart 2013 om 20 uur, voordracht door **Dr. Alex Vanneste** (Universiteit Antwerpen) onder de titel: **"Den elektrieken draad".**

Vanaf het begin van W.O. I. heerste er aan de Belgisch-Nederlandse grens een ongewone drukte. Nederland nam niet deel aan de oorlog zodat de Duitsers zich vanwege de vele vluchtelingen, smokkelaars, spionnen en oorlogsvrijwilligers verplicht zagen om de grens te bezetten. Eigenlijk hadden ze daartoe niet de nodige tropen en daarom besliste de Duitse staf begin 1915 de grens af te sluiten met een onder stroomstaande versperring die daarbij nog bewaakt werd door niets ontziende schildwachten.
De lezing gaat in op de redenen van de bouw van deze versperring, de nare gevolgen voor de grensbevolking, de wijze waarop velen deze levensgevaarlijke hindernis omzeilden, maar ook de talloze slachtoffers.

Op maandag 29 april 2013 om 20 uur voordracht over **"De hydrografie van Brugge"** door **Dhr. Omer Timmerman.**
Zoals steeds gaan deze voordrachten door in 'De Zorge', Moerkerkesteenweg 194 te St.-Kruis, in samenwerking met de Koninklijke Heemkundige Kring Maurits Vancoppenolle.
Toegangsprijs: € 3,- ; Leden van beide verenigingen gratis.

HERNIEUWING ABONNEMENT

Als je vergeten bent je abonnementsbijdrage te storten, wat je kan vaststellen als er een rood bolletje op jouw adresetiket staat, zal je dit spoedig moeten doen, anders zal je de 'Brugse Stam' volgende maal niet meer ontvangen en dat wil je toch niet?

Familiekunde Vlaanderen - regio Brugge, wordt gesteund door:

BRUGGE
WERELDERFGOEDSTAD
Dienst Cultuur

DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

LODEWIJK XIV, DE BOEMAN VAN DE NEDERLANDEN
vervolg (2)

Jo Vandeghinste

Bij de dood van Filips IV van Spanje in 1665 deed Lodewijk XIV beroep op het devolutierecht. Als gevolg van dit in Vlaanderen en Brabant gebruikelijke erfrecht had Maria Theresia voorrang op Karel II. Lodewijk paste dit recht toe op de Zuidelijke Nederlanden zodat deze dus volgens hem geheel toekwamen als erfdeel aan zijn echtgenote en vervolgens aan haar oudste zoon. Hij had zijn zaak goed voorbereid want hij hield er rekening mee dat een groot deel van die Zuidelijke Nederlanden een onderdeel vormden van het Heilig Roomse Rijk en sloot daarom voor de Rijnbond een neutraliteitsverdrag met Münster, Main, Palts-Neuburg, Keulen en zelfs met Brandenburg-Pruisen.
Op de weigering van Spanje verklaarde hij de oorlog aan Spanje en bezette de Franse opperbevelhebber Turenne begin mei 1667 een groot deel van de Zuidelijke Nederlanden en Condé veroverde Franche-Comté[1]. De Verenigde Provinciën, Engeland en Zweden sloten daarop een verbond tegen Lodewijk. Deze tekende dan de *Vrede van Aken* (1668), gaf Franche-Comté terug, maar behield in de Zuidelijke Nederlanden zeggenschap over het gebied rond Veurne en over de streek rond Rijsel, Armentiers, Dowaai, Oudenaarde, Doornik, Menen en Kortrijk alsmede de enclaves Binche, Ath en Charleroi.
Toch was Lodewijk XIV gefrustreerd dat hij in deze Devolutieoorlog niet heel de Zuidelijke Nederlanden verwierf. Daar gaf hij terecht de Republiek de schuld van. Die beschermde immers de Zuidelijke Nederlanden als bufferstaat. Lodewijk zag de Republiek vanaf dan als de grootste vijand van zijn Rijn-Alpen-Pyreneeëndoctrine. De Devolutieoorlog werd zo de wegbereider voor de Hollandse Oorlog waarin hij de Republiek zou binnenvallen en er in het Rampjaar 1672 haar 'Gouden Eeuw' zou beëindigen.

De Hollandse oorlog (1672-1678)
Het succes van de Verenigde Oostindische Compagnie werkte de Fransen danig op de zenuwen. Colbert[2] overtuigde zijn vorst "dit volkje van calvinistische kruideniers", zoals hij de Nederlandse handelsconcurrenten noemde aan te vallen. Lodewijk XIV kocht het bondgenootschap van Engeland, Zweden en de Rijnvorsten en liet zijn veldheren Condé en Turenne oprukken langs het neutrale gebied van het Prinsbisdom Luik en de streek rond Keulen. Na enkele weken had hij het oostelijk gedeelte van de Republiek van het Noorden veroverd en deed een triomfantelijke intrede in Utrecht. De Nederlanders openden echter hun sluizen en staken de dijken door zodat ze met een waterlinie hun rijkste gewesten, Holland en Zeeland konden beschermen en behouden.
Willem III van Oranje, in de crisis als stadhouder aangesteld, wist door zijn diplomatie Oostenrijk, Spanje en de Duitse vorsten in een coalitie samen te brengen om de overmoedige Lodewijk te bekampen. Na verbitterde gevechten, o.a. de slag bij Kassel (1677) aan de Peenebeek, moest de Zonnekoning in 1678 met het verdrag van Nijmegen de Verenigde Provinciën prijs geven maar hij verhaalde zich op de Zuidelijke Nederlanden, onze streken dus, die er weer enkele vestigingen zoals Ieper, Menen en Doornik bij inboetten en lijfde hij Franche-Comté definitief in bij het Franse Rijk.

De Frans-Spaanse Oorlog (1683-1684)
Lodewijk XIV nestelde zich in mei 1682 met ca 4000 hovelingen in zijn nieuwe paleis te Versailles dat zo het model werd voor alle absolutische vorsten in Europa. In dat zelfde jaar werd de Franse oorlogsvloot de grootste ter wereld. Lodewijks minister Colbert probeerde een uniform belastingsstelsel door te voeren en slaagde erin de douane tot één organisatie aaneen te smeden en bevorderde de nijverheid door overname van buitenlandse technieken, productiereglementeringen en stimulering van de uitvoer. Frankrijk was op het hoogtepunt van zijn macht.
Lodewijk XIV begon zijn annexatiepolitiek in de praktijk om te zetten. Hij nam heel de Elzas over en veroverde de gebieden tussen de tien nieuwe Franse steden aldaar. Hij nam met grote overmacht Straatsburg in, vergrootte zijn greep op Savoye en omsingelde Piëmonte. Toen hij in september 1683 in de Spaanse Zuidelijke Nederlanden Luxemburg-Stad aanviel raakte hij in oorlog met Spanje. Hij trok verder naar Brabant en het Land van Waas. In Vlaanderen werden Kortrijk en Diksmuide ingenomen. De Nederlandse Republiek wou wel handel met Frankrijk en onthield zich van tussenkomst. Ook verbrak ze

[1] Franche-Comté: Regio en voormalige Franse provincie. In de Middeleeuwen begeerd vanwege zijn strategische ligging. In 1678 onder centraal Frans gezag gebracht door Lodewijk XIV in het verdrag van Nijmegen.
[2] Jean-Baptiste Colbert (1619-1683) Frans politicus, onder Lodewijk XIV belast met verscheidene regeringsdepartementen.

in juni 1684 haar verbond met Spanje. Keizer Leopold van het Heilig Roomse Rijk kon ook al niets ondernemen want hij had zijn handen vol aan de Turken die Wenen belegerden en door Lodewijk aangemoedigd werden.
Toen echter de Keizer met de hulp van de Duitsers en vooral de Polen de Turken terug sloeg en zelfs achtervolgde wilde Lodewijk niet als een vijand van het christendom worden beschouwd en beëindigde de oorlog met het Twintigjarig Bestand van Regensburg in augustus 1684. Hij gaf Kortrijk en Diksmuide terug aan de Spaanse Nederlanden maar bedong dat hij Straatsburg en Luxemburg 20 jaar in bezit mocht houden.
De Keizer, die nog steeds bezig was de Turken terug te drijven in Hongarije, kon nog altijd niet tussenkomen en Lodewijk XIV wist met subsidies de drie grootste staten van het Heilig Roomse Rijk, na Oostenrijk zelf, Brandenburg-Pruisen, Saksen en Beieren aan zijn kant te scharen. De oorlog was zo slechts een intermezzo tussen de Hollandse Oorlog en de Negenjarige Oorlog die weldra zou volgen, nog steeds in het kader van die Rijn-Alpen-Pyreneeëndoctrine voor natuurlijke grenzen die Lodewijk XIV zo nauw aan het hart lag.

De Negenjarige Oorlog (1688-1697)
Niettegenstaande alle de hem omringende mogendheden zich in de Liga van Augsburg, opgericht door de Keizer van het Heilig Roomse Rijk in 1686, verbonden hadden tot een defensief verbond tegen elke Franse dreiging viel Lodewijk XIV heel onverwachts de Palts binnen en ging er vreselijk tekeer. Toen hij voelde dat hij de Palts niet kon houden omdat steeds meer staten zich bij de Liga voegden en tenslotte in december 1689 de Grote Alliantie oprichtten, gebruikte hij de techniek van de verbrande aarde om de rechter Rijnoever onbruikbaar te maken als opmarsgebied voor een eventuele vijandelijke aanval. Zo liet hij een twintigtal grote steden zoals Heidelberg, Manheim, Spiers en Worms volledig verwoesten.
In de Zuidelijke Nederlanden veroverde hij Namen en verwoestte in augustus 1695 de Grote Markt te Brussel waarbij het stadscentrum en 14.000 huizen in de vlammen opgingen. In 1692 werd een verdedigingslinie opgebouwd die de Schelde te Spiere verbond met de Leie te Menen. In die negen jaar oorlog bewogen ca 200.000 soldaten door de Spaanse Nederlanden. Ze moesten gevoed en onderhouden worden door de plaatselijke bevolking.

Na negen jaar bleef de strijd in Europa en overzee onbeslecht en in de vrede van Rijswijk in 1697 bleek Lodewijk, die in geldnood verkeerde, bereid de wederrechtelijke aanhechtingen sinds de Vrede van Nijmegen terug te geven met uitzondering van Straatsburg en de Saarvallei. Hierdoor ontsnapte ons land toen aan een brutale aanhechting bij Frankrijk, maar we moesten als gevolg van het "Barrièretractaat" wel Nederlandse forten op diverse plaatsen in ons land aanvaarden. De Zuidelijke Nederlanden moesten er 60% van de kosten van dragen, terwijl de officieren er uitsluitend calvinistische Nederlanders waren.

De Spaanse Successieoorlog (1700-1713)
Bij het overlijden van Karel II van Spanje bleek zijn testament zijn kleinzoon Filips van Anjou aan te duiden als enige erfgenaam maar hij moest aan de aanspraken op de Franse troon verzaken. Dat was niet naar de zin van zijn twee zwagers Keizer Leopold I en Lodewijk XIV. Na wat aarzelen aanvaarde Lodewijk dit testament. Leopold I was niet akkoord maar kon alleen niets beginnen tegen de Franse koning. Lodewijk XIV echter handhaafde de mogelijke rechten van Filips op de Franse troon en vestigde garnizoenen in de vestingen van de Zuidelijke Nederlanden. Hij erkende ook tegen alle andere vorsten in, Jacobus III als koning van Groot Brittanië. Daarop sloot Willem III tegen hem het 'Haags Verbond'(1701) dat Nederland, Groot Brittanië, keizer Leopold en talrijke Duitse vorsten groepeerde met als doel: Aartshertog Karel van Oostenrijk op de Spaanse troon te brengen.

De grote Franse troepenmacht, een staand leger, kwam in bittere botsing met de troepen van de verbondenen onder leiding van Churchill, hertog van Marlborough (1650-1722) en Prins Eugène van Savoye (1663-1736). De verbondenen hadden overwicht op zee. Na de slag bij Ramillies (1706) verloor Frankrijk de Zuidelijke Nederlanden en Rijsel (1708). De Spanjaarden werden verdreven uit hun Italiaanse bezittingen en de Engelsen namen Gibraltar in (1704). De Britten en de Duitsers verdreven Filips tijdelijk uit Madrid (1708-1709) alwaar aartshertog Karel van Oostenrijk zijn intrede deed.

wordt vervolgd

MONSTERROLLEN 1640

Jo Patteeuw

KLERKEN

Wapenschauwynghe gedaen up de prochie van **Clercken** bij Joorijs Borrij hoofman geassisteert met dijversche notabele prochianen der vornomde prochie bij laste van mijn Edel heeren Slants vande Vrijn up den xiien meye 1640.

Babele Claijs	roer ende capper	Jaco Nijkelas	roer ende capper
Babele Jan	roer ende capper	Kyndt Jaques	pycke ende capper
Babele Joos	roer ende capper	Kyndt Robert	roer ende capper
Baudez Frans	pycke ende capper	Lamoot Jaques	pycke ende capper
Beauprez Pieter	pycke ende capper	Le Fosue Jean	roer ende capper
Beuckelaere Joorys	roer ende capper	Leijnaert Jan	roer ende capper
Bogaert Adriaen	pycke ende capper	Lobbegein Pieter	pycke ende capper
Bolle Antheunis	roer ende capper	Lookers Christiaen	pycke ende capper
Bouckaert Joos	roer ende capper	Mahieu Adriaen	roer ende capper
Calfve Pieter	pycke ende capper	Mahieu Jaques	pycke ende capper
Carpentier Lieven	pycke ende capper	Merlynck Jan	roer ende capper
Casier Marten	pycke ende capper	Meusseure Maerten	pycke ende capper
Claus Guilleame	pycke ende capper	Nasschaert Guilleame	pycke ende capper
Coornaert Mahieu	roer ende capper	Noe Nijkelas	roer ende capper
Cornaert Jan	pycke ende capper	Odent Gelein	roer ende capper
Costenobele Maillaert	roer ende capper	Oostyn Jaques	roer ende capper
Dasonnebelle Frans	roer ende capper	Paesschezone Pieter	roer ende capper
De Boutte Marijn	roer ende capper	Pape Christiaen	roer ende capper
De Bruijne Jan	pycke ende capper	Pape Jaspar de jonghe	roer ende capper
De Deckere Pieter	roer ende capper	Pauwels Frans	pycke ende capper
De Fruijt Michiel	roer ende capper	Pauwels Gillis	pycke ende capper
De Gran Michiel	pycke ende capper	Pinson Steven	pycke ende capper
De Hem Phlips	roer ende capper	Poussein Chaerle	roer ende capper
De Lij Antheunis	pycke ende capper	Priem Pieter	pycke ende capper
De Meij Hendrick	pycke ende capper	Remerij Bertholomeus	roer ende capper
De Meire Guilleame	roer ende capper	Reubrecht Jaques	pycke ende capper
De Meire Jan	roer ende capper	Rommers Frans	pycke ende capper
De Mey Jan de Jonghe	roer ende capper	Schillewaert Jan	roer ende capper
De Nijveele Adriaen	pycke ende capper	Schillewaert Jaques	pycke ende capper
De Poortere Rougier	roer ende capper	Spinnewijn Jan	pycke ende capper
De Porters Claijs	roer ende capper	Staelen Jaques	pycke ende capper
De Wagewercker Joos	pycke ende capper	Taffijn Heindrick	pycke ende capper
De Zodt Jan	pycke ende capper	Thevele Antheunis	pycke ende capper
Del Vare Martein	pycke ende capper	Toursij Crystian	pycke ende capper
Druck Mahieu	roer ende capper	Valcke Jan	pycke ende capper
Du Mulier Gelein	pycke ende capper	Van Berre Jan	roer ende capper
Fortrij Adriaen	pycke ende capper	Van Berre Ollevier	roer ende capper
Frotein Jan	roer ende capper	Van Berre Pieter	roer ende capper
Frotein Pieter	pycke ende capper	Van Caestere Jan	roer ende capper
Ghijselen Joos	roer ende capper	Van Dromme Frans	roer ende capper
Ghijselen Piet^{r} de Jonghe	roer ende capper	Van Houtte Pieter	roer ende capper
Goernaij Jaques	pycke ende capper	Van Roote Matheus	roer ende capper
Greylinck Jaques	roer ende capper	Vanden Abeele Adolph	roer ende capper
Gruijhier Jaques	roer ende capper	Vanden Broucke Jaques	roer ende capper
Heindrick Jan	roer ende capper	Verbeke Clays	pycke ende capper
Hinnoudt Ollevier	pycke ende capper	Verbeke Pieter	pycke ende capper
Igodt Jan	roer ende capper	Verburch Pauwels	pycke ende capper

Verduijn Marijn	roer ende capper	Waermoes Pieter	roer ende capper
Vermersch Hendric	roer ende capper	Wallaert Pieter	roer ende capper
Vermeulen Jan	pycke ende capper	Wentin Jaques	roer ende capper
Volbrecht Mathijs	pycke ende capper		

Aldus dese wapenschauwynge en lyste gemaect bij Joorijs Borrij, hoofman, geassisteert met dijverssche notabele der prochie van Clercken

---

Eernegem

Dit naervolghende is de lyste ende monsterynghe vande mannen cappable binder prochie van Eerneghem ghedaen by de naervolghende persoonen an my onderschreven hoofman der prochie van Eerneghem desen xiii° meye 1640.

Allynck Jan	pycke	Groots Hubrecht	gheen gheweere
Behaghele Frans		Haese Jan	rapier
Borret Jan	roer en capper	Janssyns Amandt	rapier
Borret Jan	roer en capper	Kynt Claijs	roer
Breijne Jan	roer en capper	Kynt Ryckewaert	lonteroer
Burette Antheunis	roer	Lambersij Adriaen	pycke
Cailliez Guilliame	pycke en rapiere	Lammens Jacques	roer en capper
Clarrebout Pieter	pijcke	Leynaert Jan	roer en capper
Comijn Jan	roer en capper	Luez Clais	roer
Coopman Joos	pycxke	Luucx Jan	pycke en capper
Cuvelier Jan	pycke en rapiere	Maes Frans	roer en capper
De Bert Jan	roer en capper	Meerseman Gilles	pycke en capper
De Boussemaeckere Guilliame	pijcke	Meerseman Heindryck	roer en capper
De Clerck Guilliame	roer en capper	Minis Jacop	roer en capper
De Clerck Joos	roer en capper	Moereman Frans	pycke
De Cnudt Joos	gheen gheweere	Moreel Mahieu	pycke
De Coussemaeckere Jan	pycke	Mortier Frans	roer en capper
De Cuuper Aernout	roer	Otgheer Jan	roer
De Cuupere Jan	roer en capper	Otgheer Mahieu	roer
De Cuupere Jan fs Matthys	roer	Parmentier Pieter de jonghe	roer
De Dije Jan	roer	Parmentier Pieter d'oude	roer en capper
De Grande Cristoffels	roer en capper	Pennynck Gilles	roer
De Heet Philippe	claeustock	Rampeijn Jan	claeustock
De Man Antheunis	roer en capper	Rogier Noel	pycke
De Mol Jan	capper	Ryckewaert Ollivier	pycke en capper
De Pierre Jan	pycke en capper	Sanghelan Jacques	pycke en capper
De Rynck Jan	roer en capper	Schadts Jacques	pycke en capper
De Schoolmeestre Jacques	pycke en rapiere	Segers Thomas	roer en capper
De Vuldere Pieter	pijcke	Sijs Jan	pycke
De Wynter Pieter	pycke en capper	Sobrij Jacques	pycke en capper
De Zomere Frans	claeustock	Stasins Antheunis	roer en capper
Denijs Antheunis	pycke en rapiere	Tavernier Claijs	pycke
Dobbelaere Jan	pijcke	Terrijn Ferdynande	roer en capper
Fonteyne Jacques	pijcke	Thybaut Cristoffels	pycke
Francoijs Steven	pycke en deeghen	Tilleman Cornelis	pycke
Furvier Andries	pycke	Van Dycke Guilliame	roer en capper
Fyvez Tousaijn	pycke en rapiere	Van Dycke Pieter	roer en capper
Goddaert Tousaijn	carrabijn	Van Eerde Cornelis	pycke en capper
Goes Antheunis	gheen gheweer	Van Esschenbrouck Michiel	pycke
		Van Hile Cornelis	musschet en rappier

Van Hoorne Joos	pycke en rapiere	Verlynde Fermeyn	pycke
Van Hove Jan	pycke en capper	Verstraete Boudewyn	roer
Van Massenhove Hendryck	roer en capper	Verstraete Danneel	roer en capper
Van Nieucasteele Gelaude	roer en capper	Vijane Marteyn	pycke
Van Overbeke Andries	roer en capper	Vijlle Pieter	pycke
Vande Kyndere Jan	roer en capper	Vinchent Pieter	roer
Vande Weghe Corijn	pycke en capper	Vinsent Charles	pycke
Vanden Bussche Jacques	pycke en capper	Willaert Pieter	roer
Verheecke Guilliame	roer en capper		

Aldus de voornomde monsterynghe gheschiet ter presentie vande hoofman ende ghemeene prochianen ten daghe ende jaere alsvooren my toorconde Cornelis Van Hille 1640

Parochieregisters en Burgerlijke Stand op het internet.

(De Standaard van 07/02/2013)

Goed nieuws voor wie zijn familiestamboom wil samenstellen, want de parochieregisters en de burgerlijke stand zijn online te raadplegen. De vraag is alleen hoelang de overheid dit project nog zal willen financieren.

Het Rijksarchief stelde gisteren met trots zijn digitaal archief voor. 15 miljoen geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten uit parochieregisters en de registers van burgerlijke zaken zijn nu online te raadplegen. Die waren voorheen enkel in de leeszalen van het Rijksarchief te vinden.

Heemkundige kringen kunnen zich in de handen wrijven. Eddie Van Haverbeke van Familiekunde Vlaanderen, regio Oostende is tevreden: 'Het biedt gegevens uit eerste bron en het is gebruiksvriendelijk... met in het begin wat geduld natuurlijk!'

Volgens de wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden wel enkel gegevens ouder dan 100 jaar vrijgegeven. De parochieregisters of de doop-, trouw- en begrafenisboeken uit de periode tot ca 1800 zijn allemaal gedigitaliseerd. De registers van de burgerlijke stand worden nog volop ingescand. 1912 is dus nog niet in zicht en als het wat tegenzit kan het nog even duren.

Het in 2002 gestarte digitaliseringsproject werd vanaf 2004 extra ondersteund door de programmatorische federale overheidsdienst (POD) voor Wetenschapsbeleid, met een budget van 10 miljoen euro. Deze financiering zorgde onder meer voor werkkrachten en een uitbreiding van de infrastructuur.

De stoelendans van ministerposten zou dat echter in de toekomst in de weg kunnen staan. Na de ministers Sabine Laruelle in 2008 en Paul Magnette in 2011 heeft nu staatssecretaris Philippe Courad de post van Wetenschapsbeleid in handen. Vraag is of die, in het kader van de besparingen, nog interesse zal opbrengen voor dit project.

'Mijn grote zorg is dat het kind met het badwater wordt weggegooid' zegt Karel Velle, directeur van het Rijksarchief. 'Lang kunnen we niet meer overleven, het geld is bijna op. De verandering heeft ook al voor vertragingen en problemen gezorgd.'

Het lijkt niet geheel toevallig dat de website nu gelanceerd wordt, maar Velle zegt geen bijbedoelingen te hebben. 'De tijd was er gewoon rijp voor.' Voorlopig wordt de dienst nog gratis aangeboden, maar de kans is reëel dat het archief over een paar jaar mecenassen in de private sector moet gaan zoeken en dan wordt de site zeker betalend. Dus nu aan de slag gaan:

- voor de parochieregisters: http://search.arch.be/nl/tips/98-parochieregisters
- voor de burgerlijke stand: http://search.arch.be/nl/tips/101-burgerlijke-stand

Ook het stadsarchief van Brugge liet zich niet onbetuigd. Hier werd de burgerlijke stand van Brugge van 1796 to 1910 online gebracht. Alleen de overlijdens zijn er nog niet maar volgen. We mogen eveneens nog de randgemeenten verwachten. Eens proberen:

- www.archiefbankbrugge.be

KOSTERSRECHT IN VROEGERE TIJDEN

Jo Vandeghinste en Internet

Tot de jaren 1400 was de taak van koster voorbehouden voor jongere priesters of kloosterlingen. Onder druk van vooral de landelijke parochies, waar geen overschot aan priesters was, werd het kostersambt gelaïciseerd. De job werd voortaan uitgeoefend door een leek en enige studie ging hieraan vooraf? De koster kreeg voor zijn functie een klein vast inkomen en verder moest hij het stellen met allerlei giften in natura of in geld? Deze giften werden weldra gemeengoed en werden uiteindelijk beschouwd als vaste rechten zoals blijkt uit diverse charterboeken en rekeningen van onze kerken.

In sommige parochies werd hen een 'tienderecht' verleend. Zo kregen zij het recht op de (huur)opbrengst van een of ander kerkelijk goed. In geval van een zaailand bestond de verschuldigde huur meestel uit een 'tiende'. Daarbij schonk de gebruiker van het goed een tiende van de opbrengst in natura (later in geld) aan de rechthebbende koster in dit geval.

Op Kerstmis en met Pasen kreeg de koster meestal *"de nabeste provene van den dissche"* . De beste provene kwam toe aan de parochieherder. Met Pinkteren droeg men de rijve rond (schrijn met beeld of relikwie van de patroonheilige). De koster kreeg een derde van al wat in geld (of natura) geofferd werd.
Op elke kerkelijk hoogdag (Kerstdag, Pasen, Pinksteren en Allerheiligen) was elk huisgezin van de parochie hem een "huysbacken broot" verschuldigd. Van het wasoffer op Lichtmis kwam hem de opbrengt van een derde van de verkochte kaarsen toe.
Van de begrafenissen kreeg de koster ook een derde deel van wat de pastoor kreeg. Daarenboven kreeg hij een aandeel in de gezongen jaargetijden voor de overledenen en voor het luiden van de klokken kreeg hij ook een bijzondere jaarlijkse vergoeding.

Van het oude kostersrecht is ons het rondgaan om Kerstdagkoren en zeker het rondgaan om eieren met Pasen het best gekend. Dit gebruik bleef standhouden tot aan de Eerste Wereldoorlog ongeveer. Daarna hebben de misdienaars het recht om paaseieren op te halen overgeërfd.

Vanaf de zeventiende eeuw word het inkomen van de kosters te klein om te overleven en moesten ze uitkijken naar een bijkomend inkomen. De tienden werden opgeëist door de dorpsheren of de abdijen. Ze namen dan ook de taak op zich om onderricht te geven aan kinderen van (meestal) gegoede ouders die vrijwillig school volgden en er wat geld voor opbrachten. Het onderwijs was in die tijd in de handen van de kerk en de koster was al door de pastoor wat opgeleid en aangewezen om dat op zich te nemen. Het peil van het onderwijs was niet bijzonder hoog, vooral gericht op het vormen van goede katholieken. De pastoor kwam eenmaal per week de kinderen les geven over het leven van Jesus. De koster bracht hun wat rekenen bij. Aanvankelijk werd het onderricht gegeven ten huize van de koster maar later kwamen er ook schooltjes. Als er grote begrafenissen waren en men had de koster vandoen in kerk was er natuurlijk geen school. Veel kosters waren ook grafdelver.

Later wordt per parochiekerk een wedde voorzien voor de koster en wordt er een school opgericht om de kosters te vormen. Daar leren ze ook de gregoriaanse gezangen en het bespelen van het orgel. Oude kostersrechten gaan over op de misdienaars. Denken we maar aan het spannen van een lint om wat drinkgeld in te zamelen als een pas getrouwd koppeltje de kerk verlaat.

ERFGOEDDAG

Op zaterdag 20 en zondag 21 april neemt onze vereniging deel aan de erfgoeddag en wel in de Garemynzaal van het Belfort. Onder het thema 'Stop de Tijd' tonen wij de werking van ons digitaliseringsproces van rouwbrieven aan het grote publiek. Misschien werven we wel nieuwe vrijwilligers aan. Uw bezoek zal voor onze equipe een hart onder de riem betekenen. Tot dan!

SCHOUWBOEK

P. Coghe

F° 76v 15.02.1762

Geschouwd het dode lichaam van **Pieter Jacobus Van Pachtebeke** ,5 jaar

Er werden geen kneuzingen,wonden, ontwrichtingen noch breuken vastgesteld maar het kind is versmacht door het water.

Verhoor in de herberg "Het lopend Hazeken" buiten de Gentpoort.

- Jacobus Van Pachtenbeke fs. Gaspard , 38 jaar, geboren Warnegem (Waregem ??) en wonend als hospes in "Het lopend Hazeken" verklaart dat hij niet thuis was maar van Alexander Verplancke , hovenier, vernomen had dat er een kind verdronken was.
- Alexander Verplancke fs. Adriaen, 36 jaar, geboren te Avelgem en wonend op de Sint-Catharinaparochie, zegt dat hij om 1½ uur enkele kleine kinderen uit het Peerdeken hoorde roepen : " Er is een kind in het water"! Hij is er onmiddellijk naartoe gelopen en zag het kind in het water liggen en dacht dat het nog leefde. Hij heeft het uit het water gehaald maar het was al overleden

16.02.1762 Wordt aanzien als een ongeval en de begrafenis wordt toegestaan.

F° 77 19.02.1762

Geschouwd het dode lichaam van **Joannes Dhulster,** 50 jaar.

Er werd een lichte kwetsuur gevonden aan de linker hand, maar hij is versmacht door het water.

- Jan Sans fs. Michiel, 34 jaar, geboren te Wolede in Pommeren was op het schip van Joachim Wackenaere en zegt dat hij gisteren avond in de kajuit van zijn kapitein was en hoorde roepen dat er een man in het water lag. Beiden zijn met een lantaarn toegesneld en hebben de man in het water gezien maar ze konden er niet bij komen. Toen de kapitein met een haak kwam was de man reeds gezonken. Hij veronderstelt dat hij van de loopplank is gevallen want die lag ook in het water.
- Jan Van Heirenthals fs. Jan, 47 jaar, geboren te Brugge , schipper, verklaart dat hij deze morgen op zijn schip kwam, hij hoorde dat er iemand verdronken was. Met een dreg hebben ze gezocht en hem rond 8 à 9 uur gevonden.
- Pieter Heintjens fs. Maerten, 62 jaar, geboren en wonend te Brugge, schipper, verklaart hetzelfde.

De begrafenis wordt toegestaan.

F° 78 30.03.1762

Geschouwd het dode lichaam van **Jan Baes,** in de 40 jaar. Hij was vastgemaakt met een touw om de hals aan een ladder, de knieën gebogen en bijna erop steunend? Hij was verwondt door het touw.

Ondervraging ten huize van Jan Baes.

- Broeder Jan Van Leerberghe, wonend in het godshuis van St.-Juliaen, zegt dat Jan Baes sedert een jaar is beginnen mijmeren en dit stilaan meer en meer. De laatste tijd was hij buiten zinnen maar niet zodanig dat hij opgesloten diende te worden. Dat is allemaal gekomen, zegt hij, uit chagrijn doordat er wel duizend slakken in zijn hof waren. De huisvrouw van Jan Baes heeft vorige zomer nog gevraagd om hem te colloqueren maar dat werd niet toegestaan.
- Lieven Danckaert fs. Jacob , geboren en wonend te Brugge, heeft zeven jaar bij de overledene gewerkt en zegt dat de overledene sedert een jaar is beginnen te mijmeren zeggend dat hij een geruïneerd man was door de menigte slakken in zijn tuin. Hij sprak gedurig in en uit en wilde niet meer werken. Ze moeten hem dikwijls gaan zoeken. Vandaag is hij rond 6½ uur uit de tuin vertrokken en omdat ze niet wisten waar hij was heeft hij met de huisvrouw gaan zoeken en hebben ze hem gevonden op een zoldertje boven de koestal dood met een koord om de hals vast aan de ladder.

Er wordt toegestaan het lichaam te begraven.

F° 79 18.04.1762

Beschouwd het dode lichaam van **Pieter Moerman**, tussen 6 à 7 jaar, in hetwelk bevonden is een verrotting door het ganse lichaam maar anders niets . Hij is versmacht door het water
Verhoor ten huize van Frans Nolf fs. Joannes, 35 jaar, geboren te Wielsbeke en wonend te Brugge in de herberg "Duc de Lorraine".
- Frans Nolf zegt dat hij drie weken geleden gehoord heeft dat het kind verdronken was en de hoed op het water dreef. Deze morgen heeft hij iets zien drijven op het water maar niet wist wat het was. Hij heeft met een touw met een steen eraan vastgemaakt getracht het ding naar de kant te trekken. Toen zag hij dat het een kind was heeft hij het met Antonius De Rouck op het droge gebracht.
- Anthonius De Rouck fs. Patricius, 42 jaar, geboren en wonend te Brugge, werkend in de tabak bij Fr. Maertens, verklaart dat het kind twee weken geleden verdronken is .
- Lodewyck Moerman fs. Niclaeys, 32 jaar, geboren en wonend te Brugge, pruikenmaker, verklaart dat hij sedert de laatste dag van maart is gaan zoeken. Een schipper die met zijn boot in de Lange Rei lag heeft het hoedje bij de Snaggaerdsbrug opgevist en vermoedde dat het kind verdronken was.
Er wordt toelating tot begraven gegeven.

F° 79v 20.04.1762

In het Sint-Janshospitaal ligt **Anna Aboilliet** , 53 jaar, huisvrouw van Carel Thuys, ziek in bed. Ze verklaart dat ze woensdagmorgen laatstleden op de woensdagmarkt is geweest. Ze heeft een koets zien aankomen. Ze heeft zich nog op een zak aardappelen gelegd maar het wiel van de koets heft haar geraakt aan haar zijde. Ze zegt noch de meester noch de knecht te kennen en dat hij niet vlug reed. Veel mensen hebben het zien gebeuren maar ze kent niemand ervan.
De stedegarsoen moet morgen onderzoeken of iemand het ongeluk heeft zien gebeuren.

F° 80 21.04.1762

Ondervraging ten huize van Anthone Loijs
Pieternelle Loijs fs. Anthone, 24 jaar, geboren en wonend te Brugge ligt ziek in bed en wordt gevraagd naar de oorzaak. Ze zegt dat ze eergisteren gevallen is van de trappen en dat ze alleen was.
- Sr. Bernardus Godefroy, meester chirurgijn, zegt dat Maria Loijs, de zus van Pieternelle, eergisteren middag bij hem is gekomen en vroeg om rap naar haar huis te komen omdat haar zus van de trap was gevallen. Hij zag er Petronelle buiten haar zelf liggen voor de trap bloedend aan haar kaak en langs haar oren. Hij heeft haar op een bed laten leggen en heeft haar verzorgd.

F° 80v 22.04.1762

In het hospitaal geschouwd het dode lichaam van **Anna Billiet, 50 jaar.** Het lichaam is helemaal geel uitgeslagen met enkele tekens van blauw aan de linkerkant van de onderbuik. Toen ze de borst geopend hebben is gebleken dat de galblaas geheel wit was met een slijmachtig wit vocht daarin alsook 16 stenen. In de borst was een geelachtig vocht. In de rechterzijde van de borst was water, oorzaak van de dood

F° 81v 15.05.1762

Geschouwd het dode lichaam van **Aldegonde Zoete** (Soete) fa. Jacobus, 2 jaar.
Er werden geen kneuzingen, wonden, ontwrichtingen noch breuken vasrgesteld, maar het kind is versmacht door het water en door stuiptrekkingen. Het was nog enigszins in leven toen het uit het water gehaald is.
Verhoor ten huize van Ferdinande De Coster fs. Ferdinande, 33 jaar, geboren en wonend te Brugge. Hij zegt dat de moeder met het kind om 11½ deze morgen al lamenterend bij hem gekomen is en zei dat het kind nog leefde. Het is op de schoot van zijn vrouw overleden.
Victoria Fortsheer fa. Jean, huisvrouw van De Coster, 38 jaar, geboren en wonend te Brugge zegt dat alles gebeurd is zoals hier boven vermeld. Er wordt toelating tot begraven gegeven.

VERLUIDBOEK

(Stadsarchief n° 192 boek 1611-1676)

Paul Coghe

F° 63v **Jan Jacobsen** – geboren te Leiden in Holland – schoenmaker

Misdaad: Heeft een beurs gestolen uit de zak van een zeker persoon op de kermis van Magdalene en is verdacht van verscheidene andere diefstallen gepleegd te hebben met een medeplichtige. Daarvoor is hij tweemaal vervolgd geweest, eens door een gezworen officier en eens door een schadebeletter. Daarbij heeft hij zich verzet en gepoogd hen met een blote snijder te kwetsen

Straf: Op schavot en er ten bloede gegeseld op zijn bloot lichaam met scherpe roeden. Daarna verbannen uit het land en graafschap Vlaanderen voor 10 jaar op straf van arbitraire correctie.

Zaterdag 16.05.1620

F° 64 **Jan Hermansen** gezeid in de wandeling **Hans Oostende** – geboren te Blankenberge – schrijnwerker

Misdaad: Is in Leiden in Holland veroordeeld geweest tot geseling, brandmerken en verbanning. Toch heeft hij met verschillende compagnons-dieven als vagebond rondgelopen. Op lichtmisavond heeft hij met enkele handlangers met geweld ingebroken in de kerk van de Sint-Pietersparochie te Gent. Daar hebben ze een vergulde kelk, een zilveren lamp, verscheidene zilveren relieken met de relikwieen van heiligen, twee zilveren kandelaars en andere ornamenten gestolen, samen van een grote waarde. Dezelfde nacht hebben ze alles buiten de stad gebracht naar het huis van een zekere waard. Daar hebben ze de kerkgoederen stuk geslagen met hamers en andere instrumenten. In zakken hebben ze alles naar Zeeland gedbracht. Jan Hermansen heeft zijn deel verkocht aan een zilversmid voor 300 gulden boven enkele riemen en ander zilverwerk. Daarna heeft hij met enkele medeplichtigen in Vlissingen met geweld in het huis van een poorter ingebroken. Daar werd een "*kassekist.*" gestolen met diverse juwelen en geld ter waarde van 200 pond grooten. Het gestolen goed hebben ze verborgen en verdeeld. Hij is ook verdacht van kerk- en andere diefstallen. Hij werd aangehouden

Straf: Op de Burg van Brugge gebracht en daar geëxecuteerd met de bast totdat de dood er op volgt. Het dode lichaam moet vervoerd worden buiten de Smedenpoort om aldaar opgehangen te worden aan de driekantige galg met een houten kelk boven zijn hoofd ten teken van kerkroof. De executie werd terstond uitgevoerd.

Zaterdag 23.05.1620

F° 65v **Hans Robrecht** - metselaar – geboren te Luxemburg

Misdaad: Twee jaar geleden werd hij verbannen uit het land en Graafschap Vlaanderen voor zes jaar wegens twee verscheidene diefstallen gepleegd in deze stad. De eerste: diefstal van een gouden ketting; de tweede: diefstal van een lap stof van acht ellen uit de winkel van een kleermaker. In plaats van verder eerlijk te leven volgens de beloften die hij gedaan heeft, heeft hij zijn ban gebroken en in een huis van iemand waar hij gelogeerd was heeft hij een laken mantel gestolen die hij verkocht heeft aan een soldaat van Damme.

Straf: Hij wordt op het schavot gebracht en er gegeseld ten bloede met scherpe roeden op zijn naakt lichaam. Daarna wordt hij gebrandmerkt met het teken van de stad en verbannen uit het Land en Graafschap Vlaanderen voor 25 jaar op straf van de galg.

04.07.1620

F° 66 **Haras Dubois** - - geboren te Antwerpen – werkman

Voor enkele jaren heeft hij met fameuze dieven samengewerkt en wegens diefstallen door hem bedreven in de gevangenis van de stad Schoonhoven in Nederland gestopt. Twee maal heeft hij met behendigheid weten te ontsnappen uit die gevangenis. Twee jaar geleden werd hij weer aangehouden in de stad Gent en verdacht van diefstal . Ook daar werd hij verbannen. Omtrent drie jaar geleden heeft hij helpen stelen uit een winkel in de stad Rijsel twee à drie stukken *"trype" (een soort fluwijn).* In Brugge heeft hij met twee kompanen en met Mechlyne D'argent , een lichtekooi, waarmee hij "converseerde" alhoewel hij in Gent een getrouwde vrouw had, gaan stelen. Uit een poortershuis heeft hij een *"samaere"* ??? gestolen. Hij heeft die laten dragen naar het huis van Jan Garrewy, een medeplichtige, om die te verbergen. Uit een winkel heeft hij een doos met een grote kwantiteit omslagen, rabatten en ander lijnwaad helpen stelen. Dat heeft hij, toen er schadebeletters daar kwamen onderzoeken, door Mechlyne in het secreet vertrek van de herberg laten werpen

Straf: Op schavot gebracht en tot bloedens toe gegeseld met scherpe roeden op zijn naakt lichaam met de bast om de hals. Daarna wordt hij gebrandmerkt en verbannen uit Land en Graafschap Vlaanderen voor vijftig jaar.

22.08.1620

F° 66v **Mechelyne D'argent** – geboren te Kamerijk – weduwe van Bernaert Corsel

Misdaad: Rondgelopen als vagebond van de ene stad naar de andere zonder enige reden te kunnen geven hoe ze aan de kost kwam.. Samen met de vorige betichte (zie f° 66) van Zeeland naar hier gekomen. Ze heeft hier de goederen, die hij gestolen had, verborgen en in de herberg waar ze gelogeerd waren in het secreet gesmeten.

Straf: Op schavot op haar naakt lichaam met scherpe roeden gegeseld en verbannen uit het land en Graafschap Vlaanderen voor 10 jaar op straf van arbitraire correctie.

22.08.1620

F° 97v **Hans Vande Velde** – geboren te Baardegem – lintwerker

Misdaad: Reeds ettelijke tijd geleefd als vagebond, gebedeld en te lande gelopen zonder reden van bestaan. Samen met de beide voorgaande betichten en andere dieven van Holland gekomen. Hij heeft van Dubois de sambaere gekregen om die ten huize van Jan Garrewy te dragen en te verstoppen. Hij is echter met het gestolen goed bevonden geweest. Hij heeft het achtergelaten en is weggevlucht. Hij wordt verdacht van met de anderen enkele diefstallen gepleegd te hebben.

Straf: Op schavot om gegeseld te worden met scherpe roeden op zijn naakt lichaam en verbannen uit het Land en Graafschap Vlaanderen voor 10 jaar op straf van arbitraire correctie;

22.08.1620

F° 68 **Maria Quarré** – weduwe – geboren te Martinpuich bij Bapaume

Misdaad: Heeft bekend dat zij ongeveer twee jaar geleden in de stad Keulen gegeseld werd en gebrandmerkt wegens diefstal door haar bedreven. In plaats van daarna een eerlijk leven te gaan leiden is ze toch doorgegaan met slecht te leven. In Brugge gekomen heeft ze vorige winter uit een herberg waar zij uit liefdadigheid van enkele lieden gelogeerd was een prachtige sarge gestolen.

Straf: Op een schavot gebracht om er gegeseld en gebrandmerkt te worden en daarna verbannen uit het land en Graafschap Vlaanderen voor 25 jaar op straf van de galg of ander arbitraire straf.

22.08.1620

F° 68v **Jan Garrewy** wordt veroordeeld wegens verbergen van goederen door zijn kompanen gestolen (zie vorige verluiden)

Straf: Verbannen uit de stad en drie mijlen in de omtrek voor zes jaar.

22.08.1620 **wordt vervolgd**

Brugse Stam

België-Belgique
8310 Assebroek
PB 3/5104-P007782

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
regio Brugge,
kennisknooppunt voor familiegeschiedenis

45ste JAARGANG NR.: 3, mei-juni 2013 TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

URL: www.familiekundebrugge.be Verantw. Uitg.: J. Patteeuw, Kerklaan 30, 8310 Assebroek

ERFGOEDDAG 2013

Op 20 en 21 april namen wij als vereniging deel aan de erfgoeddag met een informatiestand in de Garemijnzaal van het Belfort te Brugge.

We maakten van de gelegenheid gebruik om ons digitaliseringproces van de rouwbrieven in de kijker te plaatsen voor een ruim publiek. De rouwbrieven worden ingescand en komen als foto op computer te staan. Dit gaat natuurlijk niet vanzelf en daarvoor hebben we vrijwilligers vandoen die thuis een beetje op hun computer voor ons willen werken ten einde die rouwbrieven beschikbaar te maken langs het web.

Op de foto"s zien we enkele belangstellenden die door ons 'scanteam' bestaande uit Tony Strypsteen, Eddy Dubruqué en Johan Haerynck warm worden gemaakt om zich als vrijwilliger op te geven.

Op een van de panelen werd ons onthuld waarvoor rouwbrieven nog zoal konden dienen. De ouderen onder ons herinneren zich waarschijnlijk dat ook hun ouders de blanco bladzijden van een rouwbrief gebruikten om allerhande notities op te maken.

We toonden een mooi overzicht van allerhande berichten, berekeningen en zelfs tekeningen die men maakte op rouwbrieven.

TIJDSCHRIFT
Brugse Stam

Abonnement € 9,00
op rekening
IBAN: BE93-0680-6683-7067
BIC: GKCCBEBB
van VVF-Brugge
p/a Kerklaan 30
8310 Assebroek
Buitenland: € 10,00
Gratis voor FV-leden van het arrrondissement Brugge

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
REGIO BRUGGE
SECRETARIAAT
Baron Ruzettelaan 401
8310 Assebroek
Tel.: 050.35.07.01
e-mailadres:
vvf.brugge@skynet.be
LOKAAL:
(tijdelijk)
Hoogstraat 37 – 8000 BRUGGE

LIDMAATSCHAP
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
€ 35,00
op rekening
IBAN: BE58-4141-1712-2179
BIC KREDBEBB
o.n.v.:
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
Van Heybeeckstraat 3
2170 MERKSEM

INHOUD VAN DIT NUMMER :

Jo Vandeghinste
Lodewijk XIV,
de boeman der Nederlanden
--
Voorzitterswisseling

M.Nuyttens, B.Roose, L.Janssens
Band van het nieuwe RA met de site van het Dominicanenklooster
---
Jef Van der Straeten
Een aparte kijk op de rouwbrieven van FV Brugge

Paul Coghe
Schouwboek
Verluidboek

Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar teksten.

Redactie Jo Vandeghinste

MEDEDELINGEN

LOKAAL

Het lokaal in de Kleine Hertsbergestraat nr. 3 (tweede verdieping) is nog steeds niet toegankelijk wegens verbouwing.

Ons voorlopig lokaal in de Hoogstraat 37 is vanaf mei in de namiddag open van 14 tot 17.30 uur, iedere **eerste** maandag en iedere **tweede** woensdag van de maand. 's Avonds kunnen we niet meer openen. Daarom hebben we besloten in het nieuwe lokaal één maal per maand een zaterdagopening in te lassen, n.l. iedere vierde zaterdag van de maand van 9 tot 12 uur. Met andere woorden: op **maandag** 6/05 en 3/06, ook op **woensdag** 8/05 en 12/06 en op **zaterdag** 25/05 en 22/06 ook als we nog niet weer moeten verhuizen. Zie Website.

Let wel: het lokaal is enkel toegankelijk langs de poort van de parking in de Verwersdijk.

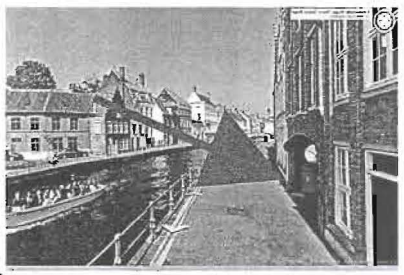

DIGITALISERING ROUWBRIEVEN

Op donderdagen 16 en 30 mei en 6 en 13 juni, vanaf 13.30 tot 16.30 uur, in ons voorlopig lokaal in de Hoogstraat 37 te Brugge. Ingang Verwersdijk. We kunnen nog steeds hulp gebruiken!

ARCHIEFBEZOEK

Naar jaarlijkse gewoonte gaan we weer op archiefbezoek en dit jaar in samenwerking met de Kon. H.K. M. Van Coppenolle. Ditmaal gaan we niet ver maar bezoeken het nieuwe Rijksarchief te Brugge aan de Predikherenrei 4, op zaterdag 29 juni eerstkomend om 9.30 uur.

U mag partners of vrienden meebrengen. Wil uw deelname bevestigen, liefst per e-mail naar vvf.brugge@skynet.be. U kan ook telefonisch bevestigen op 050/35 51 36 bij onze secretaris.

Tot in het uur van onze dood.
Funeraire rituelen en gebruiken in Brugge door de tijden heen.
Tentoonstelling in de Sint-Jacobskerk, 8000 Brugge
24 mei tot en met 30 september
10 tot 13 uur en 14 tot 18 uur
gratis toegang

Organisatie: Musea Brugge, Consulent religieus erfgoed

Familiekunde Vlaanderen - regio Brugge, wordt gesteund door:

BRUGGE
WERELDERFGOEDSTAD
Dienst Cultuur

DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

LODEWIJK XIV, DE BOEMAN VAN DE NEDERLANDEN

vervolg (3 en slot)

Jo Vandeghinste

Lodewijk XIV, niet meer gesteund door zijn achterban en oorlogsmoe, wilde wel onderhandelen maar vond de eisen van de tegenpartij veel te hoog. Toen in 1711 Keizer Jozef I overleed zonder zoon (hij had twee minderjarige dochters) werd hij opgevolgd door Aartshertog Karel van Oostenrijk. De Britten stelden vast dat zij niet meer streden voor evenwicht in Europa maar te gunste van het huis van Habsburg. Onmiddellijk riepen ze Churchill terug. Een verrassingsaanval van de Franse aanvoerder Villars verpletterde het leger van prins Eugène in 1712. Iedereen verlangde naar vrede. De verdragen van Utrecht (1713) met de verbondenen, en Rastadt (1714) met de keizer, verdeelden de Spaanse nalatenschap. Filips V zou verder regeren over Spanje en zijn koloniale bezittingen maar moest aan de Franse troon verzaken. Keizer Karel VI kreeg de Zuidelijke Nederlanden, Milaan, Napels en Sardinië. Engeland nestelde zich definitief in Gibraltar de poort naar de Middellandse Zee en bekwam Acadië en het Hudsongebied in Canada. Frankrijk erkende de gevestigde dynastie in Groot Brittanië en moest Lorreinen ontruimen.

De vrouwen van Lodewijk XIV

Lodewijk trouwde in 1695 in een door Mazarin gearrangeerd huwelijk met de Spaanse prinses Maria Theresia. Dit huwelijk, alleen gesloten om politieke redenen, moest voorkomen dat er nog oorlogen kwamen tussen Frankrijk en Spanje. Jammer voor Maria Theresia had Lodewijk geen enkele belangstelling voor haar. Na zijn huwelijk had hij algauw een minnares Louise de Vallière. Deze eerste minnares zou niet de enige zijn. Over zijn maîtresse werd niet geheimzinnig gedaan. Ze woonde gewoon aan het hof en schonk hem vier kinderen. Ze had veel invloed en aanzien. Wat later werd met een groot feest een nieuwe minnares aan het hof ingehaald tot verdriet van de koningin die dit alles moest aannemen en verdragen. De tweede maîtresse, markiezin de Montespan, ontving in haar salon schrijvers en andere kunstenaar. Lodewijk had met haar zeven kinderen.

De gouvernante van deze kinderen, Françoise d'Aubigne (1635-1719), in 1674 tot markiezin de Maintenon verheven kon de koning tot een meer geregeld leven bekeren en deed hem zijn bastaardkinderen waar zij voor gezorgd had, in rang verheffen en boven de hertogen plaatsten. Voor een van hen, de Hertog van Maine, bepleitte zij een belangrijke plaats in het testament van de koning, waardoor de positie van de latere regent Filips van Orleans uitgehold werd. Haar invloed moest na de dood van de koning op die manier bestendigd worden.

Na de dood van Maria Theresia trouwde Lodewijk XIV in oktober 1683 met haar in het geheim. Zij werd zijn tweede wettelijke echtgenote. Ze werd de eerste dame aan het hof en dulden geen rivalen. Zeker niet de mooie, 17 jaar jongere Palatine die de koning, zelfs in zijn oude dag nog kon bekoren. Vandaar de hevige strijd tussen beide dames.

Na Lodewijks dood kon ze, toen de Hertog van Maine in 1715 ten val kwam, het ergste vrezen wegens haar intriges, maar Filips van Orleans vereffende geen rekeningen. Zij mocht zich terugtrekken in Saint-Cyr-l'École, waar ze in 1685 een kostschool had gesticht voor meisjes uit verarmde adellijke families (zoals zij zelf). Ze overleed er in 1719 op 83-jarige leeftijd.

Zonsondergang

In veel opzichten was Lodewijk XIV de meest geprivilegieerde burger van Europa. Hij had de beste artsen tot zijn beschikking, verwisselde meerdere keren per dag van kleding en kreeg de meest exclusieve gerechten opgediend. Hij hield er meerdere maîtresses op na, verwekte meer dan twintig kinderen en woonde in een schitterend paleis met uitgestrekte riante tuinen. Met een enkele woord beschikte hij over leven of dood van zijn onderdanen. In zijn opdracht marcheerden tienduizenden mannen een naburig land in om dood en vernieling te zaaien.

Bij het begin van de negenjarige oorlog was Lodewijk 50 jaar oud. Hij zat al 45 jaar op de troon waarvan 27 jaar als absoluut heerser. Volgens de maatstaven van de zeventiende eeuw was hij reeds een oude man. Niemand zou vermoed hebben dat zijn bewind nog een kwarteeuw zou duren. Hij was fysiek niet sterk, na aan het eind van de jaren tachtig twee operaties te hebben moeten ondergaan. Door de eerste verloor hij bij het trekken van een tand een deel van zijn kaakbeen waardoor hij last kreeg bij het eten. De tweede, aanzienlijk zwaardere ingreep, betrof het verwijderen van een fistel. Ten gevolge hiervan ging Lodewijk een meer teruggetrokken leven leiden. Na de slag bij Namen in 1692 gaf hij het deelnemen aan veldtochten helemaal op. Door zijn toenemende jicht kon hij zich steeds moeilijker verplaatsen. Men zag hem wel nog in zijn rolstoel in het paleis of in de tuinen rondtoeren.

In de politiek ging het eveneens bergafwaarts. De tweede helft van zijn persoonlijk bewind was minder succesrijk dan het eerste. Het werd een tijdperk van vrede noch zege. De negenjarige oorlog en de Spaanse successieoorlog waren dure oorlogen die het land met veel schulden hadden belast. De resultaten van deze krijgstochten bezorgden de koning geen roem meer. De laatste 25 jaar van zijn bewind kunnen daarom als de "koninklijke zonsondergang" worden beschouwd en beschreven. In deze moeilijke periode miste Lodewijk ook de steun en de raad van mensen van het kaliber van zijn vroegere ministers Lionne, Le Tellier, Colbert of Louvois. De ernstige bezuinigingen leidden zelfs tot het omsmelten van het koninklijk zilveren bestek van Versailles. Het bouwen en verfraaien van het paleis te Versailles werd voor enige tijd stilgelegd.

Op 1 september 1715 was de naderende herfst al goed voelbaar. Op deze dag ging in Frankrijk de zon tweemaal onder. Lodewijks dood kwam niet onverwachts. Wie tot het hof van Versailles behoorde wist al enige tijd dat dit stond te gebeuren, hoewel de plichtsgetrouwe vorst bijna tot het einde toe vasthield aan zijn gewone levensritme. De pijn in zijn linker been had zich al snel tot koudvuur ontwikkeld. Toen de koning zijn lijfartsen vroeg of er kans op genezing bestond konden deze het niet garanderen. Lodewijk besloot de dingen op hun beloop te laten. Ten dode opgeschreven verdroeg de vorst de toenemende pijn zonder een klacht, zelfs toen na zijn knie ook zijn bovenbeen was aangetast. Hij vocht een lange nacht tegen zijn dood. Hij stierf op zondag 1 september 's morgens om kwart voor acht. Zijn overlijden en begrafenis waren ook weer een aanleiding tot grote pompeuze plechtigheden.

Bronnen:

"Algemene Geschiedenis der Nederlanden" Fibula- Van Dishoek – Haarlem 1982
ROOMS Etienne, *"Lodewijk XIV en de Lage Landen"* Davidsfonds-Leuven 2007
JANSEN H.P.H. *"Kalendarium geschiedenis van de Lage Landen in Jaartallen"* Spectrum- 1971
WIKIPEDIA, de vrije encyclopedie

NIEUWE PUBLICATIES

SINT-JORIS-TEN-DISTEL, dopen, huwelijken en overlijdens 1634-1796 door Johan Haerynck.
424 pagina's - € 25,-

WETTELIJKE PASSERINGEN Brugse Vrije West 1633 – 1680 door Roland Verté
272 pagina's - € 20,-

Bestellingen dienen gericht te worden aan het secretariaat :
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN, regio Brugge, Bar. Ruzettelaan 401, 8310 Assebroek;
Tel.: 00 32 (0)50 35 51 36. E-mail: vvf.brugge@skynet.be

Bij verzending worden de port- en verpakkingskosten aangerekend.

VOORZITTERSWISSELING

Jo Vandeghinste

Op 8 maart 2013 volgde onze voorzitter, Paul Coghe, die in december ll. de leeftijd van tachtig jaar had bereikt, het voorbeeld van Paus Benedictus en diende zijn ontslag in als voorzitter van Familiekunde Vlaanderen - regio Brugge.
Bij het overlijden van de heer Jozef Ghyssaert in 1994 had hij de taak als voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde (V.V.F.) Brugge op zich genomen en heeft dus bijna 20 jaar lang aan de leiding van de vereniging gestaan. Hij was voordien al even lang secretaris geweest en was bestuurslid vanaf 1969. Hij kende de vereniging dus door en door.
Als voorzitter herinneren wij hem als stipte aanwezige op alle activiteiten van de vereniging, als bemiddelaar wanneer er zich soms spanningen voordeden en als wijze raadgever.
Als genealoog brachten al die jaren hem tot een uitmuntend lezer van oud schrift, die dan ook verschillende cursussen paleografie heeft geleid voor de vereniging. Hij kende verder de fouten die doorgaans gemaakt worden door beginners bij gebrek aan kennis van het Latijn of de overgrote bekommernis van sommigen over de juiste schrijfwijze van een familienaam. Denken we maar aan de familienamen die beginnen met een klinker en ook met een 'H' kunnen beginnen zoals Ostijn en Hostijn, Anson en Hanson en die we dus tweemaal moeten opzoeken.
De kennis van de Vlaamse geschiedenis met de verschillende oorlogen is ook van belang om de oorzaak van verhuizingen te kennen en terug te vinden waar alle kinderen van een gezin zijn geboren als ze op de vlucht waren. Het inzicht in de feodale maatschappij om het Ancien Regime te begrijpen en aldus te weten in welke heerlijkheid we moeten zoeken naar staten van goed is een ander probleem. Als onderwijzer wist hij als geen ander al deze ervaring op een begrijpelijke wijze aan de man (of de vrouw) te brengen.
De bestuursleden waren eensluidend: "we zien hem niet graag gaan maar respecteren zijn beslissing".

Op 15 april kwam het bestuur samen om een nieuwe voorzitter te kiezen. Bij handgeklap en met enig aandrîngen werd de heer Jo Patteeuw door het bestuur tot nieuwe voorzitter verkozen. In het beroepsleven bekleedt hij ook een leidende functie dus heeft hij op dit gebied zeker ondervinding.
Zijn jarenlange ervaring in de genealogie en zijn vele relaties op dit vlak (netwerk noemt men dat vandaag) maakten hem tot de geschikte kandidaat. Hij is ook het jongste bestuurslid, dus als het een beetje meezit zijn we weer voor een tijdje op weg.
De andere bestuursleden zijn blij dat Jo het aanvaard heeft om die taak op zich te nemen en verzekerden hem van hun steun.
Op dezelfde bestuursvergadering werd beslist om uit te kijken naar versterking van het bestuur en werd overeengekomen om als dank de heer Coghe als 'Erevoorzitter' aan te duiden en hem een geschenk te overhandigen.

De Erevoorzitter ontvangt het geschenk uit de handen van de nieuwe voorzitter.

DE BAND VAN HET NIEUWE RIJKSARCHIEF MET DE SITE VAN HET VROEGERE DOMINICANENKLOOSTER

M.Nuytttens, B. Roose, L. Janssens

Het Rijksarchief heeft een band met de voormalige bewoners van de site, de Dominicanen, in de vorm van de door haar bewaarde archiefbescheiden die hier hun plaats zullen krijgen. In dat opzicht kan het Rijksarchief een terechte bewoner van de wijk worden geheten.
Een belangrijke hoeveelheid archivalia met betrekking op de predikheren of dominicanen te Brugge worden bewaard in de diverse fondsen en verzamelingen van het Rijksarchief te Brugge. Te weten: Afgeschafte kloosters, blauwe nummers, cumulus ecclesiasticus, d'Hoop en Oud Kerkarchief. Er zijn geen documenten van voor de 15de eeuw. Het betreft vooral gegevens in verband met diverse betalingen, rekenigen, processtukken, comptabiliteit en goederenbeheer, begraafplaatsen, rente- en pachtbrieven en andere voor wat betreft de 16de tot de 18de eeuw.
Er zijn een twaalftal bundels en evenveel registers die in hoofdzaak handelen over inkomsten en uitgaven van het klooster. Register A (Oud kerkarchief, nr. 410) bevat onder meer veertig charters over de stichting van het klooster en het begijnhof: "de fundatione conventus predicatorum". De teksten werden geschreven door prior Jacobus Ghiels en echt verklaard in 1626-1660 door notaris Jan Letins van Brugge. Register B (Oud kerkarchief, nr. 409) is aangekocht in 1866 uit de bibliotheek van kanunnik Carton: "de fundatione conventus fratrum prædicatorum Brugensis".
In het proces-verbaal van openbare verkoop (Archief van de Franse Hoofdbesturen in West-Vlaanderen (1794-1814), nr. 666, aff. 228, art. 4) van het predikherengoed, opgemaakt op 15 november 1799 door de experten Delieveyne en Van Caeneghem worden de gebouwen uitvoerig beschreven. Soms bevatten deze beschrijvingen rijke informatieve commentaren.
De verslaggevers hebben het over een kerk met drie beuken, voorzien van gewelven, een kapel en koor... . Verder spreekt men over de pandgang in termen van "une allée voutée sans étage". We vernemen ook nog dat er meerdere sacristies zijn, een kapittelzaal en twee kelders. Binnenhof en tuin zijn gescheiden door een muur. De experten hebben het ook over de boomgaard die communiceert met een koetspoort. Eens te meer wordt de rijkdom van de in het Brugse rijksarchief bewaarde archieven geïllustreerd.
In deze periode werden ook de plannen tot de bouw van de rijkswachtkazerne getekend en uitgevoerd. Dit plan bevindt zich eveneens in het Archief van de Franse hoofdbesturen in West-Vlaanderen.
Hoe staat het met de mogelijke archiefsporen voor wat betreft de 19de eeuw? Het is juist in het Rijksarchief dat we de recentste nieuwe gegevens omtrent het voormalig domincanenklooster te Brugge vinden, nl. in het Archief van de Derde Afdeling van het Provinciebestuur van West-Vlaanderen in het onderdeel: "Kosten in verband met de gendarmerie". Concreet betreft het een geschil tussen stad en provincie aangaande het gebruik van het oude dominicanenklooster als kazerne. Het dossier loopt van 1821 tot 1849.

Een uitstekende bijdrage omtrent het voormalig predikherenklooster verscheen in 2004 in *"Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen"*. Stad Brugge, dl 18 nb Noord. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Afdeling Monumenten en Landschappen. Brussel-2004, p. 476-480.

Week van de begraafplaatsen van 24 mei tot 2 juni 2013

Centrale Begraafplaats Brugge

Poëtische wandeling
"Danse macabre". Bij valavond worden enkele gedichten voorgelezen bij welbepaalde graven van Brugse kunstenaars, politici, architecten, dichters. Een verrassende kennismaking met dit uniek patrimonium.
Op vrijdag 31 mei om 20 uur, deelname gratis.
Startplaats: poortgebouw Centrale Begraafplaats Brugge, Brugs Kerkhofstraat, 8310 Brugge.
Inschrijven: verplicht inschrijven tussen 2 en 31 mei op 050 44 80 99 of via EuropeseWeekBegraafplaatsen@brugge.be.

Een aparte kijk op de rouwbrieven van FV Brugge

Jef Van der Straeten

Bij het ingeven van rouwbrieven ziet men snel een aantal familienamen passeren maar bij het overlopen van de gegevens en met aandacht voor één welbepaald kenmerk, bvb W.O.I, zijn er vondsten te doen .
Hierna volgt een beschrijving van enkele Brugse militairen in W.O. I van wie een rouwbrief beschikbaar is .(uit 20 ingegeven dozen op ....) .
"Brugge" betekent : geboren te Brugge of in een randgemeente.
Naast de geboren Bruggelingen zijn er natuurlijk ook een aantal personen die in het Brugse kwamen wonen ... maar dat is een ander verhaal .

Naam	Voornaam	rouwbrief	° datum	akte °	vader	moeder	voornaam	° plaats	vuurkruiser
anseeuw	victor louis	06 967	1885 05 26	0 580	louis joseph	wildemeersch	leonie		
ardenois	charles	07 081	1896 12 30	1 519	leopold	dumalin	maria		x
aspeele	henri	07 243	1894 08 23	0 086	louis charles	willems	octavie	st -andries	x
beke	lucien	10 177	1898 12 12	1 480	joseph	claeys	auguste		
beke	raymond	10 182	1989 02 03	0 164	joseph	baete	gudule		
bekemans	aimé	10 184	1897 12 25	1 560	aimé	seys	carolina		
bequaert	maurits	10 396	1892 08 25	0 996	livinus	van middelem	emelia		x
bernaert	louis	10 516	1894 03 25	0 383	constantin	landschoot	julienne		x
bernolet	jan	10 547	1887 02 20	0 174	jules	legein	victorine		
bonheure	adolphe	12 895	1895 22 04	0 486	adolphe	bollens	colette		x
bonne	arthur	12 943	1896 05 29	0 060	camiel	hollevoet	idalie marie	st -andries	x
bruinooghe	maurice	15 634	1892 12 16	0 199	august	verplancke	marie	st -andries	x
brusselle	arthur	15 756	1879 11 26	1 169	henri	dumon	marie		
calant	alphonse	17 068	1895 04 19	0 476	leopold	de wulf	virginie		x
calens	désiré	17 129	1887 04 07	0 365	ferdinandus	debrée	melanie		x
callaert	albert	17 154	1896 09 15	1 089	franciscus	vergison	sabine		x
callant	boudewijn	17 166	1891 10 17	0 143	carolus louis	vandenbon	rosalia	st -kruis	x
callant	rené	17 192	1889 07 28	0 087	jan frans	decaesmacker	julia	st -kruis	x
calleeuw	charles	17 256	1892 01 02	0 002	frederic	rotsaert	amelia	assebroek	x
claeys	clement	20 981	1882 10 19	1 108	clement albert	vernimme	melanie		
claeys	edmond	21 001	1891 08 25	0 946	charles frans	luwel	maria rosalie		x
claeys	emiel	21 021	1883 11 20	1 187	emile pierre	coppé	cordule		
claeys	joseph	21 144	1900 04 20	0 065	emile	verté	louise marie	st -andries	
claeys	julien	21 168	1897 05 15	0 604	joseph charles	verbrugghe	clémence marie		
darius	henricus	26 450	1894 11 18	0 100	august jozef	d'hont	emerence	koolkerke	

daveloose	pierre	26 575	1896 05 28	0 663	prosper oscar	mazeman	mathilde		
de bouvere	leopold	28 396	1893 03 15	0 339	edouard	van den driessche	leontine		
de buck	camille	29 121	1892 05 17	0 077	petrus dionisius	tamsin	silvia	assebroek	
de buck	gabriel	29 126	1896 01 24	0 101	julien	baert	marie		
de busschere	alphonse	29 271	1898 05 31	0 639	renon	andries	prudence		x
de busschere	germain	29 299	1895 10 12	1 131	louis	de clerck	marie		
de cae	romain	29 460	1887 01 19	0 059	edmond	de cae	valerie		
de coninck	edgard	31 474	1882 03 26	0 356	frans	verhaeghe	thérèse		
de corte	joseph	31 671	1892 09 26	1 097	julien	baert	sidonie		x
de corte	leon	31 681	1894 07 30	0 891	henri	hoorenbrant	césarine		x
de corte	marcel	31 691	1898 02 23	0 266	julien	baert	sidonie		
de corte	maurice	31 700	1890 09 17	1 010	julien	baert	sidonie		
de groote	florimond	33 362	1897 03 16	0 327	emile	barbio	leonie		x
de groote	robert	33 451	1895 06 04	0 633	constant	storie	pauline		
de groote	rudolf	33 459	1895 06 25	0 035	leopoldus	coene	leonie	st -kruis	
de meester	cyrille	04 873	1890 05 05	0 491	pieter	de jonghe	arsène		x
de pape	valère	38 729	1895 10 04	0 061	eligius	ackaert	hortensia	st -kruis	
de piere	jean	38 947	1897 03 01	0 265	emile	van acker	leonie		x
de plancke	alphonse	39 003	1893 06 15	0 067	joseph frans	vandemoere	lodewijke maria	koolkerke	x
debuyser	edmond	29 386	1897 08 31	1 081	joannes	vande casteele	mathilde		x
debuyser	modest	29 400	1886 08 07	0 892	joannes	vande casteele	mathilde		
dossche	charles leon	40 601	1896 10 19	1 234	charles august	blondeel	marie louise		
dousselaere	jules	40 659	1884 02 06	0 012	idesbaldus	deduytsche	idalie	assebroek	
driessens	julien	40 739	1892 07 17	0 744	ferdinand	timmerman	maria		
druwel	cyriel	40 778	1898 01 29	0 151	charles louis	keus	rosalie jeanne		x
dufait	louis	40 976	1899 10 09	1 235	henri francois	vandenbroucke	seraphine		
dugardyn	francois	41 070	1892 04 10	0 464	eugène	vanderghote	carolina		x

Wat familiebanden :

2 broers Debuyser

Modest Jean-Baptist ° 1886 gehuwd met Irma Dewaele, overleden in 1941.

3 broers Decorte

De oudste Maurice ° 1890 blijft ongehuwd. Hij overlijdt in 1965 en zijn 2 broers

1 Marcel ° 1898, ook oudstrijder van beiden oorlogen , gehuwd met Esperance Van Besien, en

2 Joseph ° 1892 gehuwd met Magdalena Van de Kerckhove staan vermeld op zijn doodsbrief .

SCHOUWBOEK

P. Coghe

F° 82 17.07.1762

Geschouwd het dode lichaam van **Medardus Bernardus De Vos**, 7 jaar. Er werd een lichte kwetsuur boven de ogen en aan de neus gevonden. Ook kneuzingen aan de binnenkant vingers van de rechterhand. Het kind is gestikt door het water, oorzaak van de dood.
Ondervraging in het commishuis aan het binnenwater.

F° 82v 25.07.1762

Ten huize van François Holvoet wonend in het Pottevintje wordt Joanna Vermeren, dochter van Martinus, huisvrouw van Francis Holvoet, oud 36 jaar, geboren en wonend te Brugge , moeder van **Francisca Holvoet,** 20 maanden, ondervraagd.
Het kind heeft zich erg gekwetst en de moeder wordt daarover ondervraagd. Ze zegt dat ze gisterenmorgen tussen 7 en 8 uur in de achterplaats was en op het lawaai in het gebuurte op de straat gekomen is en haar kind heeft zien liggen tussen het voorste en het achterste wiel van een wagen, geleid door de voerman. Blomme wonend op de plaats gezegd "De weirelt". Het kind was gekwetst aan het hoofd en volgens de chirurgijnen was het hoofd gebroken en het kind bloedde uit haar neus. Ze weet echter niet wat er juist gebeurd is . Ze heeft het kind opgenomen en in haar huis gebracht.
Marie Billiet fa. François, 26 jaar, geboren te Brugge wonende in het Pottevintje heeft het kind ook zien liggen toen ze per toeval uit haar huis kwam. Ze heeft gezien dat de moeder het achterwiel tegen gehouden heeft.
Victoria Billiet fa. François, 28 jaar, huisvrouw van Pieter Daens verklaart dat ze het kind heeft zien vallen zonder te weten hoe het kwam en waar het viel.
De voerman Blomme moet nog ondervraagd worden.

F° 83 26.07.1762

Geschouwd het dode lichaam van **Francisca Holvoet**. Het kind heeft een breuk aan de schedel en er loopt bloed uit de neus. Er zijn stuiptrekkingen gevolgd wat de doodsoorzaak was.
27.07.1762 Er wordt toestemming tot begraven gegeven.

F° 83 29.07.1762 ten huize van Laureyns Van Isegem

Donaes Hageman fs. Donaes, meester molenaar, 73 jaar, wonend te Brugge wordt ondervraagd wat hij weet van de kwetsuur bevonden aan het kind genaamd **Marie Van Iseghem**, beth 3 jaar.
Zegt dat hij gisteren omstreeks half zes in de namiddag, toen hij op zijn molen was heeft gezien dat het kind op de grond lag met het gezicht ter aarde en de muts van het kind enkele stappen daarvandaan. Hij heeft niet gezien hoe het gebeurd is maar hij veronderstelt dat het door de molenwieken werd geraakt. Er was daar niemand aanwezig behalve twee kinderen van 7 à 8 jaar die op de vesten bloemetjes plukten.
Joannes Millecam fs. Joannes, 18 jaar, geboren te Brugge en wonend bij Donaes Haegeman verklaart hetzelfde.
Het voorval wordt aanzien als een ongeval en mocht het kind sterven dan mag het begraven worden zonder nieuwe schouwing.

F° 84 01.08.1762

Geschouwd het dode lichaam van **François De Grouve,** 35 jaar
Er is een kwetsuur gevonden op het frontaal bot maar waar het bot bloot lag was er geen breuk. Verder verscheidene breuken en bloeduitstortingen die de oorzaak van de dood waren. Ze vermoeden dat ze toegebracht zijn door geweld met een plettend voorwerp zonder te kunnen zeggen hetwelk.
Laten toe dat het lichaam van François De Grouve begraven wordt.

F° 84v 04.08.1762 ten huize van Francois Mortier

François Mortier fs. Vincent, geboren te Brugge, 74 jaar is gekwetst gevonden en wordt gevraagd hoe dat is gebeurd.

Hij zegt dat hij vandaag om 3 uur in de namiddag op een kamer in zijn huis was en daar was een opening of een val om gemakkelijk meubelen of ander gerief naar boven te brengen. Hij heeft enkele passen gezet en per ongeluk is hij door de opening gevallen tot beneden, ongeveer tien voet lager en daardoor is hij gekwetst aan het achterhoofd. Hij was alleen in het huis met zij zieke schoonzoon die in de hoek bij de haard zat en niets heeft bemerkt.

Ferdinande Vande Velde fa. Guille, huisvrouw van François Mortier verklaart dat ze er weinig van weet maar heeft vernomen dat hij gevallen was en dat ze hem beneden heeft zien liggen

05.08.1762 Het voorval wordt aanzien als een ongeluk en als hij komt te sterven mag zijn lichaam begraven worden zonder schouwing.

F° 85 06.08.1762

De chirurgijn wordt gevraagd over het geval van 26 juli 1762 of de kwetsuur zou kunnen veroorzaakt zijn door een simpele val of door het overrijden van het wiel van een voermanswagen. Hij zegt dat het niet kan overreden zijn door het wiel daar het hoofd daardoor meer zou verpletterd zijn, maar dat het kan gekomen zijn door een simpele val of door aanraking van het wiel. Hij kan dat ook niet met zekerheid zeggen.

F° 85v 28.08.1762

Geschouwd het dode lichaam van **François De Net,** timmermansknecht.

Er is een wonde gevonden aan de linker kant van het hoofd en een kneuzing aan de rechterkant. Er is een considerabele breuk vastgesteld aan de schedel die drukt op de hersenen zodat de hersenen door de breuk naar buiten kwamen. Er is ook een grote bloeduitstorting vastgesteld in de schedel.

Hubertus Lebailly, priester en kanunnik van de kathedrale kerk van Sint-Donaas wordt gevraagd wat hij weet van hetgeen is voorgevallen aan zijn huis. Hij zegt dat De Net op een ladder stond om aan de goot aan de gevel van zijn huis te geraken. De goot die hij vasthield is losgekomen en gevallen. De Net die geen houvast meer had is ook gevallen en men heeft geen leven in hem meer gevonden. Er was enkel een zekere De Pachter aanwezig.

Jacobus De Pachtere, timmermansknecht, 56 jaar, wordt in zijn huis ondervraagd en zegt hetzelfde als de E.H. Lebailly.

De provisionele begrafenis wordt toegestaan.

F° 86v 09.09.1762

Geschouwd het dode lichaam van **broeder Benedictus Josephus** van de Discalsen. Er zijn geen wonden, breuken noch ontwrichtingen vastgesteld. Enkel een lichte schram en een kleine kneuzing op de onderbuik. Na het openen van de onderbuik hebben ze gezien dat de lever helemaal geplet was en dat er zelfs een deel was afgescheurd en dat er een grote bloeduitstorting was.

Ondervraging in het klooster van de Discalsen binnen de stad.

Philippe Cousins fs. Jacob, 23 jaar, geboren te Brussel wonend in het klooster als kleermaker wordt gevraagd wat hij weet over dit ongeval. Hij zegt dat de overleden broeder,samen met broeder Joseph bezig was graan naar boven te winden. Ook broeder Melchior was boven om de zakken door een venster naar binnen te trekken. Daar de zakken niet hoog genoeg opgewonden waren om naar binnen te trekken zijn de zakken naar beneden geschoten en de stok is uit de draaier geschoten die de overledenen met geweld heeft getroffen in zijn lijf. De broeder is deze namiddag rond 5 uur overleden.

10.09.1762 De schepenen geven toestemming tot begraven. Het feit wordt aanzien als een ongeval.

VERLUIDBOEK

(Stadsarchief n° 192 boek 1611-1676)

Paul Coghe

F° 69 **Loijs Boone** fs. Jan – geboren te Brugge – geen ambacht kennende

Misdaad: Meer dan twee jaar geleden in handen van de justitie gekomen wegens enkele diefstallen en wegens leven als vagebond. Hij is toch zo verder blijven leven. Op 22 september laatstleden heeft hij na omtrent de Scheepsdalebrug enige tijd gedronken en gekaart te hebben met wijlen Francois Neyts, poorter en schipper van deze stad in onverschil gekomen bij het kaartspel. Er is ruzie ontstaan. Loijs is teruggekeerd naar de stad maar aan de Ezelpoort werd hij ingehaald door Francois Neyts. Daar heeft Boone van Neyts een *"neksmeete"* gekregen. Daarop heeft Boone, bij drank zijnde, met een bloot mes Neyts een wonde toegebracht aan de rechterarm. Daarbij waren er enkele aders doorgesneden . Hij bloedde zo erg dat Neyts korte tijd nadien is gestorven tot groot verdriet van zijn weduwe en zijn vijf of zes kinderen.

Straf: Hij wordt op schavot gebracht om tentoongesteld te worden met een "schroo" voor zijn voorhoofd. Daarna wordt hij gegeseld met scherpe roeden op zijn naakt lichaam tot bloedens toe. Hij wordt veroordeeld om op een galei van de Koninklijke Majesteit te dienen als slaaf voor een termijn van 10 jaar en verbannen uit het Land en Graafschap Vlaanderen voor zijn leven lang op straf van de galg.

20 lauwe 1621

F° 70 **Boudewyn de Backere** – geboren in het kwartier van Gent – molenaarsknecht

Misdaad: Omtrent drie weken geleden heeft hij bij nacht en ontij met een medeplichtige drie zakken graan op de wal gebracht van zijn meester. Hij had de intentie die te malen zonder daarvoor een billiet of teken gehaald te hebben. Hij werd betrapt door twee pachters van de maalderij. Die hebben twee van de drie zakken met geweld kunnen afnemen. Er is hem ook ten laste gelegd dat hij hen heeft willen kwetsen met een bloot mes in de hand. De medeplichtige heeft twee molenhaken boven gehaald om daarmee de pachters te verjagen.

Straf Verbannen uit de stad en het Vrije voor zes jaar op straf van openbare geseling.

20 lauwe 1621

F° 70v **Isenbaert Le Leu** – geboren te St.-Omer

Misdaad: Is soldaat geweest in de vorige oorlogen en is daar verminkt geworden aan zijn een been. Door zijn verwondingen en zijn kreupelheid is het toegelaten geweest met zijn huisvrouw te bedelen en te leven van de aalmoezen van de goede lieden. Dat is een groot voordeel en hij moet zich eerlijk gedragen en stichtelijk leven. Maar in tegenstelling heeft hij er misbruik van gemaakt en met de aalmoezen dikwijls gedronken en dronken geweest zijnde heeft hij het gebuurte in rep en roer gezet. Toen zijn vrouw en de buren dat wilden beletten heeft hij gedreigd en gevloekt. Op 12 juli laatstleden heeft hij zoveel beroering gemaakt in het gebuurte. Hij heeft , dronken zijnde, met stenen geworpen op de deuren en de vensters van de buren. Hij heeft zijn vrouw uit het huis gejaagd en haar gekwetst. De buren hebben de justitie er bij gehaald. Hij werd opgesloten in de gevangenis.

Straf: Verbannen uit het Land en Graafschap Vlaanderen voor zes jaar op straf van openbare geseling en opnieuw verbannen worden.

Dinsdag 23 juli 1621

F° 71 **Claeys Blondeel** fs. Pieter – geboren te Arques bij St.-Omer
Maerten Matsaert fs. Jan – geboren te Warhem in het Westkwartier
Guilliame Vertomme fs. Jan – geboren te Pollinkhove
Sander Du Sein fs. Jan – geboren te Noorthuucxkque bij St.-Omer

Misdaad: Ze hebben alle vier in de voorbije winter gebedeld in diverse parochies van het Noordkwartier en elders. Op 28 maart laatstleden hebben ze bij nacht in de parochie Lissewege van de zolder van een landsman een kwantiteit tarwe gestolen. Claeys Blondeel fungeerde als schildwacht terwijl de drie anderen met behulp van een ladder op het dak gekropen waren. Daarin hebben ze een gat gemaakt door het stro weg te snijden. Ze hebben op de zolder de vier zakken die ze meegebracht hadden gevuld met tarwe. Zo zijn ze naar de stad gekomen; twee aan twee en langs verschillende poorten met afspraak waar ze elkaar binnen in de stad zouden vinden.
Twee van hen hebben hun twee zakken verkocht. Ze bevatten twee maten en half graan (één maat = 43 liter – de twee zakken samen dus 104 liter).
De twee anderen werden hun zakken afgenomen aan de poort van de stad door de justitie.

Straf: Ze werden alle vier verbannen voor zes jaar uit de stad Brugge en het Vrije en de heerlijkheden daarin besloten op straf van de galg of ander arbitraire straf.

7 april 1623

F°72 **Joos De Busschere** fs. Cornelis – geboren te Bellegem

Misdaad: Op Sint-Thomasdag 21 december 1621 was hij aan het drinken in de herberg van Ampleunis Vanden Berghe te Koolskamp. Toen hij 's avonds uit de kamer kwam waar hij gedronken had en naar de keuken ging waar zijn vader Cornelis De Busschere met twee personen aan het drinken was met de waardin, de vrouw van Ampleunis, was deze daar niet mee eens en zei dat Joos moest terugkeren naar zijn kamer. Tussen haar en Joos zijn er woorden gekomen waarop Joos is kwaad geworden. Zij, bij drank zijnde, heeft hem met een stok geslagen op de arm om hem uit de keuken te doen vertrekken. Toen heeft Joos met een bierpot, die hij in de hand had, gesmeten naar het hoofd van de waardin zodat de bierpot gebroken was in veel stukken. De waardin is gevallen en bloedde erg. Toen de waardin bekomen was van de kwetsuur is Joos met een spade , die hij in de keuken gevonden had, vertrokken naar de kamer van Ampleunis Vanden Berghe en zonder dat Ampleunis een woord miszegde of iets misdeed en ook geen wapen had, heeft Joos hem met de spade een gruwelijke slag gegeven op het voorhoofd waarop Ampleunis dood is neergevallen.

Straf: Op het schavot gebracht en aldaar berecht **met het zwaard totdat de dood** er op volgt.

5 sporkel 1622

F° 73 **Michiel Nicolas** fs. Jan – geboren in het land van Lorreinen

Misdaad: Niettegenstaande hij hier te voren in de stad Ste Menau in de provincie Champagne in Frankrijk wegens diefstal publiek gegeseld geworden en getekend met het brandmerk op de rug. Alhoewel dat hem tot een beter leven had moeten brengen is hij in de stad gekomen en heeft van een landman een beurs met geld gestolen, maar de buren hebben die van hem afgenomen.

Straf: Op schavot publiek gegeseld en getekend met het brandmerk en verbannen uit land en Graafschap Vlaanderen voor tien jaar op straf van de galg.

19.03.1622

wordt vervolgd

" Wie vooruit wil kijken naar zijn nageslacht,
moet ook achteruitkijken naar zijn voorgeslacht"

(Edmund Burke – Iers filosoof °1729 - †1797)

Brugse Stam

België-Belgique
8310 Assebroek
PB 3/5104-P007782

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
regio Brugge, vzw
kennisknooppunt voor familiegeschiedenis

45ste JAARGANG NR.: 4, juli-augustus 2013 TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

URL: www.familiekundebrugge.be Verantw. Uitg.: J. Patteeuw, Kerklaan 30, 8310 Brugge

Voordracht
29 juli 2013 om 20 uur
in de Zorge
"De wattman die Nazi's haatte"

WEER THUIS !

Op 10 juni zijn we naar onze vernieuwde lokalen terug gekeerd. Er werd door het stadsbestuur voor brandveiligheid gezorgd, voor nieuwe verlichting en verwarming en alles kreeg een laagje verf. Alleen blijft het 48 treden hoog, zonder lift.

Nu moet alles weer uitgepakt worden en opgeborgen. We maken hiervan gebruik om de collectie eens te controleren en te herstellen. Sommige boeken zijn door het veelvuldig gebruik wat los gekomen en zullen moeten heringebonden worden. Ook aan de kiezerslijsten is heelwat opknapwerk te verrichten.

Dit alles houdt in dat we in de maand juli onze gewone genealogische vormingsnamiddagen nog niet kunnen hervatten maar vanaf augustus wordt alles weer normaal. Alleen is de vrijdagavond opening vervangen door de zaterdagmorgen van negen tot half een, dit als gevolg van het niet meer open zijn van het Rijksarchief op zaterdagen. (Dit is enkel nog open de eerste zaterdag van de maand).

We verwachten dan ook onze leden regelmatig in het lokaal te mogen ontmoeten. Onze bibliotheek heeft een schat aan werken die voor een gedegen familiegeschiedenis onontbeerlijk zijn. De collectie doodsprentjes en rouwbrieven geeft ons de mogelijkheid gegevens te verzamelen uit de laatste honderd jaar en onze bestuursleden staan steeds bereid U te helpen bij het vinden van de juiste weg om uw familiegeschiedenis aan te vatten of om oude documenten en akten te lezen.

Daar de computer en het internet in de eenentwintigste eeuw niet meer weg te denken zijn hebben we telkens op de tweede woensdag van de maand een specialist ter zake die U zal helpen om in het doolhof van de vele mogelijkheden de juiste weg te vinden.

We beschouwen deze verhuizing ook een beetje als een nieuwe start en staan open voor uw voorstellen voor een goede dienstverlening bij het opmaken van uw familiegeschiedenis, wat uiteindelijk het doel is van onze vereniging.

TIJDSCHRIFT
Brugse Stam

Abonnement € 9,00
op rekening
IBAN: BE93-0680-6683-7067
BIC: GKCCBEBB
van VVF-Brugge
p/a Kerklaan 30
8310 Assebroek
Buitenland: € 10,00
Gratis voor FV-leden van het arrrondissement Brugge

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
REGIO BRUGGE vzw
0565.535.209
SECRETARIAAT
Baron Ruzettelaan 401
8310 Assebroek
Tel.: 050.35.07.01
e-mailadres:
vvf.brugge@skynet.be

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL & LOKAAL:
Kleine Hertsbergestraat 1-3,
8000 BRUGGE
2e verdieping

LIDMAATSCHAP
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
€ 35,00
op rekening
IBAN: BE58-4141-1712-2179
BIC KREDBEBB
o.n.v.:
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
Van Heybeeckstraat 3
2170 MERKSEM

INHOUD VAN DIT NUMMER :

J. M. Debois
Margaretha van Clermont

Paul Coghe
Schouwboek
Verluidboek

Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar teksten.

Redactie Jo Vandeghinste

MEDEDELINGEN

LOKAAL

Het lokaal in de Kleine Hertsbergestraat nr. 3 (tweede verdieping) is weer toegankelijk na de verbouwing.
Ons lokaal is in de namiddag open van 14 tot 17.30 uur, iedere **eerste** maandag en iedere **tweede** woensdag van de maand. Het is open op zaterdagvoormiddag van 9 tot 12.30 elke **vierde** zaterdag van de maand.
LET WEL, wegens de herinrichting kunnen we slechts in augustus herbeginnen. Met andere woorden: op **maandag** 5/08, ook op **woensdag** 14/08 en op **zaterdag** 24/08.

DIGITALISERING ROUWBRIEVEN

Herstart op donderdag 26 september, vanaf 13.30 tot 16.30 uur, in ons vertouwde lokaal in de Kleine Hertsbergestraat 1-3 te Brugge.
We kunnen nog steeds hulp gebruiken.

VOORDRACHT

Op maandag 29 juli 2013 om 20 uur, voordracht door Mevr. **Brigitte Daneels** onder de titel: **"De wattman die de Nazi's haatte".**
Zoals steeds gaat deze voordracht door in 'De Zorge', Moerkerkesteenweg 194 te St.-Kruis, in samenwerking met de Koninklijke Heemkundige Kring Maurits Vancoppenolle.

ORGANISATIE

Zoals U misschien hebt opgemerkt in de hoofding van Brugse Stam zijn bij onze naam enkele lettertjes bijgekomen. We schakelden over van een feitelijke vereniging naar een vereniging zonder winstoogmerk, m.a.w. een **vzw**. De bedoeling hierbij was van de vereniging een rechtspersoonlijkheid te maken, zodat de individuele verantwoordelijkheid over het patrimonium juridisch niet meer ten laste van de bestuursleden kan gelegd worden.

FAMILIENIEUWS

Laat niet na ons de gebeurtenissen in uw familie mede te delen. Het familiale leven ligt onze vereniging nauw aan het hart.

Familiekunde Vlaanderen - regio Brugge, wordt gesteund door:

BRUGGE
WERELDERFGOEDSTAD
Dienst Cultuur

DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Margareta van Clermont[i]

Weduwe van Karel de Goede en Oudgrootmoeder van Robrecht van Bethune, graaf van Vlaanderen

J.M.Debois[1]

Huwelijken verraden meestal de politiek en de ambitie van de vorsten. Daarom vroegen we ons af waarom Margareta van Clermont, weduwe van Karel de Goede, opnieuw in het huwelijk is getreden met Hugo van St.-Pol.

Margareta van Clermont huwde in 1118 met Karel de Goede (c1083-1127), graaf van Vlaanderen. Zij bracht als bruidschat het graafschap Amiens mede, voor het graafschap Vlaanderen.
Wanneer Karel de Goede vermoord was bleek zij een gegeerde partij omdat het graafschap Amiens ook haar weduwegoed bleek te zijn. Hugo III Candavene van St.-Pol[ii] die in die gebieden zeer actief, zelfs agressief was, verstootte dan zijn vrouw Beatrijs, die hij in een klooster dwong om Margareta van Clermont te kunnen huwen en om haar begeerd weduwegoed, het graafschap Amiens, te kunnen bemachtigen (1128).

Wie was Margareta van Clermont[iii] ?
Margareta was het eerste kind van Renaud II van Clermont (1075-1162) en het enige kind uit zijn eerste huwelijk met Adelaide van Vermandois, tevens gravin van Vermandois (c1063-1124), dochter van Herbert IV van Vermandois en Adele van Valois. Zij telde dus bij de hoge adel en een huwelijk met de graaf van Vlaanderen kon doorgaan als een 'klasse'-huwelijk.

Wie was Hugo III van Saint-Pol ?
Hugo III van Saint Pol-Candavene (1096-1144) was de tweede zoon van Hugues II (c1070-c1113) en diens echtgenote Hellissende van Ponthieu.
Hij was blijkbaar een assertief en zelfs agressief man, belust om zoveel mogelijk gebieden in de omgeving van Saint Pol onder zijn gezag te hebben. Zo veroverde hij manu militari de Hesdin, de heerlijkheid en het kasteel Encre. Ook voor het brandschatten en rooftochten in de omgeving, zelfs van kerkelijke eigendommen, deinsde hij niet terug. De abt van St.Riquier[iv] liet hem veroordelen bij het concilie van Reims en Hugo kreeg het anathema[v] opgelegd in 1132 door paus Innocentius II. Nog niet bedaard werd hij veroordeeld tot de stichting en financiering van drie abdijen, Cercamp[vi], Claircamp (Klaarkamp[vii]) en Ourscamp[viii]. Ook dit kon hem niet bedaren en hij kwam herhaaldelijk inconflict met de graaf van Vlaanderen, Boudewijn VII en later Diederik van de Elzas. Ook bond hij, samen met de graaf van Henegouwen, de strijd aan tegen Vlaanderen doch moest telkens het onderspit delven.
Diederik van de Elzas had het blijkbaar knap lastig met de nieuwe echtgenoot van de weduwe van zijn voorganger.

Chronologie
Hugues III van Saint-Pol-Candavene usurpeerde in 1115 het kasteel van Encre, doch werd door Boudewijn VIII vlug verdreven. Hugo wreekt zich op de omliggende landerijen. Twee jaren later belegerde hij dan Boudewijn VII St.-Pol, die zich onderwierp, maar toch Encre mocht behouden.

Na de moord op Karel de Goede (1127) zou Hugues III William Cliton ondersteunen in de Successie-oorlog. Hierop gaf koning Lodewijk VI (1081-1137) hem de toelating om Margareta van Clermont te huwen. Dit wijst er wel op dat Margareta een zekere band had met Encre, zodat Hugues andermaal Encre kon heroveren. Diederik van de Elzas liet alles betijen, maar kon eigenlijk niet veel doen, verwikkeld als hij zelf was in de successiestrijd.
Inmiddels eigende Hugues zich een aantal heerlijkheden toe zoals Hesdin, en nog enkele andere. Bij het verstoten van zijn eerste echtgenote, Beatrijs (?-c1148), eigende hij zichwel een aantal, zoniet al haar goederen (Aubigny en Bucquoy) toe.

[1] De nota's van deze uiteenzetting komen op het einde.

Margareta bezat naast een "hoge genealogie" goede relaties in Noord-Frankrijk. Zo kon Hugues definitief Encre in bezit nemen. De steun die hij hierbij had van de koning vanFrankrijk was wellicht ook bedoeld om de Graaf van Vlaanderen tegen te werken. Haar derde huwelijk met Boudewijn van Encre, na de dood van Hugues III, was wellicht een tactische zet van de erfgenamen om het strategische Encre binnen de familie te houden.

Het Graafschap Saint-Pol omstreeks 1130

(NIEUSS J.F. *Un pouvoir comtal entre Flandre et France, Saint-Pol 100-1300.*Ed DeBoeck-Université 2005. Met toelating van de uitgever)

Ouders en Nakomelingen van Margareta van Clermont

We mogen ook niet vergeten dat Margareta van Clermont, dochter van Adele van Vermandois, als bruidschat zowel het graafschap Amiens, het kasteel en de heerlijkheidvan Encre (overgegaan van Karel de Goede naar de heren van St.-Pol) en de kleine heerlijkheid Breuil-le vert[ix] in het graafschap Clermont bezat, die later overigens in het bezit kwam van Raoul van Clermont, één der zonen van Margareta met Hugues III.

Uiteindelijk hebben de heren van St.-Pol enkel kunnen veroveren hetgeen zij binnenhaalden met het weduwegoed van Margareta.

De Nakomelingen van Margareta

Margareta van Clermont stamde af van Hugo Capet, weliswaar niet rechtstreeks. Haar huwelijk met Karel de Goede hield een bloedverwantschap in, 5:5, hetgeen binnen de toegelaten normen was, doch het melden waard.

Een dochter van Margareta bij haar tweede echtgenoot, Elisa de St.-Pol (†1175), huwde met een graaf Robrecht van Bethune, wat ons doet denken aan een link met de latere Bethune's in het Huis van de Graaf van Vlaanderen. Inderdaad drie generaties later huwt Mathilde van Bethune met Gwijde van Dampierre (1225-1304). Zij worden de ouders van Robrecht III van Bethune, de 'Leeuw van Vlaanderen'. Margareta van Clermont is derhalve als kinderloze weduwe van een graaf van Vlaanderen, de oud-grootmoeder van de volgende graven van Vlaanderen, langs haar tweede echtgenoot, wat toch paradoxaal lijkt.

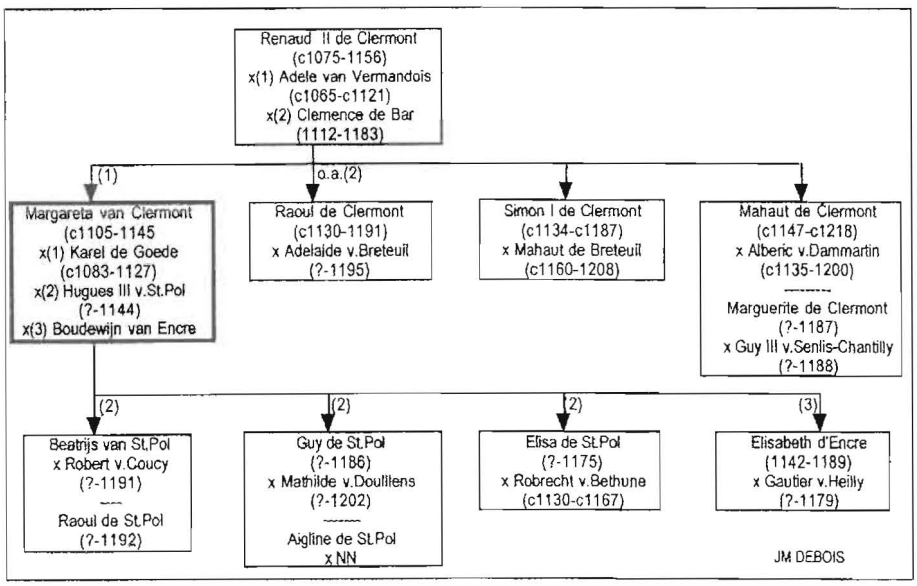

Ouders en Nakomelingen van Margareta van Clermont

Epiloog

Margareta van Clermont werd als rijke weduwe tot echtgenote genomen door de ambitieuse Hugo van St.-Pol. Van dan af worden geen wandaden van hem meer vermeld. Zij leefden lang en gelukkig want zij hadden zes kinderen. Margareta zal nooit vermoed hebben dat enkele generaties later opnieuw een Graaf van Vlaanderen in de familie zou voorkomen.

Bronnen

NIEUSS J.F.- Un pouvoir comtal entre Flandre et France: Saint-Pol 1000-1300

CAWLEY: Internet: http://fmg.ac/Projects/MedLands/

DE BOECK Ed.- Université 2005

Généalogie Etienne PATTOU : http://racineshistoire.free.fr

i Op de berg **Clermont** stond hoogst waarschijnlijk een kasteel tijdens de Vikinginvasie in de 9de eeuw. Rond dit kasteel ontstond een nederzetting, op het gebied van Breuil-le-Vert en d'Agnetz.
De eerste persoon die gemeld wordt is in 1023 een Boudewijn van Claromonte, genoemd als getuige bij een samenkomst van de adel in Compiègne, in een akte voor een transactie tussen Garin, bisschop van Beauvais en Leudin, abt van de abdij van Saint-Vaast in Arras. De eerste graven van Clermont noemen Boudewijn. Een dochter huwt dan Renaud 'de Creil' of van Senlis, waaruit een zoon Hugues II van Clermont-de Creil de Senlis (c1030-1102). De verdere geschiedenis van Clermont is een opeenvolging van oorlogen en plunderingen, tot in de 17e eeuw.

ii Het **graafschap Saint-Pol** vroeger bekend als het graafschap Ternas (Frans: Ternois), was gelegen rond de stad Saint-Pol-sur-Ternoise en op de grens van Artesië en Picardië. Het is genoemd naar het riviertje (Frans: Ternoise) in dezelfde streek. Dit

riviertje werd in het Oudnederlands Ternas genoemd. De Ternois (in het Oudnederlands Ternaasland) maakte deel uit van de pagus Flandrensis (Vlaanderen), samen met de graafschappen van Brugge, Waas, Gent, de Mepsegouw, het Boonse (Boulogne) en Artesië. De Latijnse naam was pagus Taruanensis of Graafschap van Terwaan. Later werd de naam alleen nog gebruikt voor het zuidoostelijk deel, het graafschap Saint-Pol rond Saint-Pol-sur-Ternoise. De voornaamste steden zijn Hesdin (Nederlands: Heusden) en Montreuil-sur-Mer.
Het gebied hing lang af van het graafschap Vlaanderen, en bleef van het begin van de 11e eeuw tot op het einde van de 12e eeuw in handen van de familie Campdavaine, maar ging nadien over op het huis Chatillon en het huis Luxemburg.

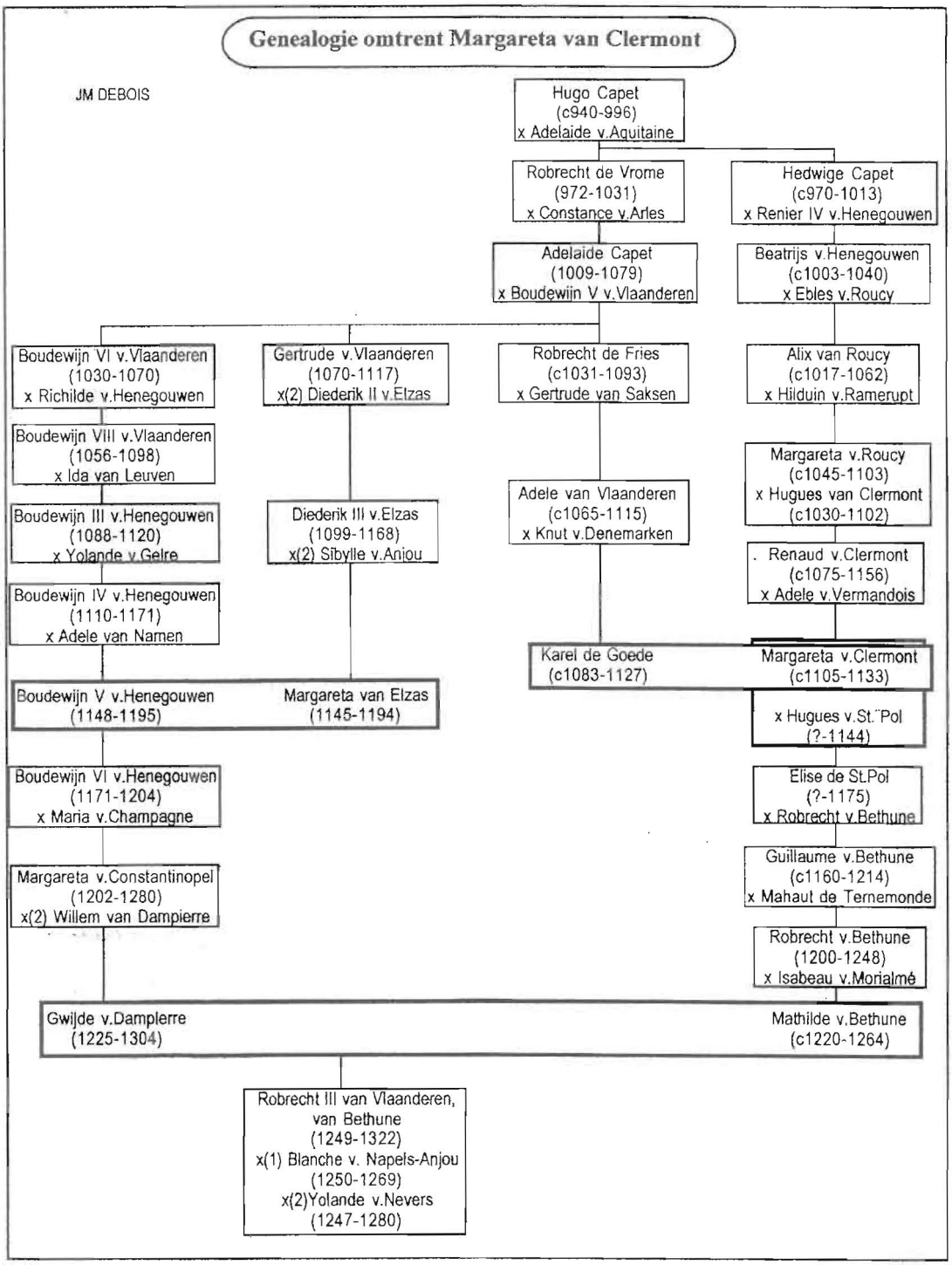

iii **Margeret of Clermont**, daughter of RENAUD Comte de Clermont-en-Beauvaisis & his first wife Adela de Vermandois ([1104/05]-after 1145). The Vita Karoli Comitis Flandriæ names "nobilem puellam Margaretam, Reinaldi comitis Clarmontensis filiam" as wife of Count Charles, specifying that the marriage took place before his accession. It is assumed that Marguerite was born soon after her parents' marriage as her mother was already nearly 40 years old at the time. The

'De Genere Comitum Flandrensium, Notæ Parisienses' refers to (but does not name) the daughter of "comes de Claromonte" and his wife Adela, specifying that she married firstly Charles Count of Flanders, secondly "Hugo Champdaveine...comes Sancti Pauli" by whom she had "Radulfus Champdaveine et Guod Champdaveine", and thirdly "dominus Balduinus de Encra" by whom she had "domini Galteri de Helli". The Genealogiæ Scriptoris Fusniacensis refers to, but does not name, the daughter of "comes Rainaldus [de Claromonte]" and his wife Adelaide as the wife of "comes Karolus Flandre." (Cawley)

iv **De abdij van Saint-Riquier** in de Franse gemeente Saint-Riquier ontstond in de Merovingische tijd toen monniken uit Wales alhier kwamen prediken. Eén van hun bekeerlingen was Richarius, priester en de oprichter van de abdij van Saint-Riquier. Richarius werd geboren in het midden van de 6de eeuw in de provincie Ponthieu bij Amiens in Picardië. Hij was een Frankische edelman en een lokale grootgrondbezitter en werd bekeerd tot het christendom. Hij werd zelf evangelist. In het jaar 625 stichtte hij de abdij van Centule (in het Latijn Centula) in Ponthieu. Deze abdij volgde de kloosterregels van Sint-Columbanus van Luxeuil (benedictijnen). De Frankische koning Dagobert I werd een weldoener van het klooster. Riquier overleed in 643. Rond dit klooster ontwikkelde zich een kleine stad later omgedoopt tot Saint-Riquier. De abdij werd een rijksabdij en de vernieuwbouw van de Karolingische abdij werd volledig gefinancierd door Karel de Grote. De bouwactiviteiten vingen aan in het jaar 789 en werden voltooid in 799. Het was de eerste kerk met een westwerk. Hiermee was deze abdij een model voor vele (rijks)abdijen, waaronder Corvey.
Karel de Grote liet ook een gouden schrijn maken voor de relikwieën van Sint-Richarius en heeft eveneens het Centula-Evangeliarium laten vervaardigen en geschonken aan de abdij van Sint-Riquier. Dit wordt tegenwoordig bewaard in Abbeville en is één van de acht evangeliaria van de zogenoemde Ada-groep.
Het Ada-evangeliarium is een verlucht handschrift met de teksten van de vier evangeliën. Het heeft zijn naam gegeven aan een groep van manuscripten die gemaakt werden van ca. 780 tot de dood van Karel de Grote in 814. De kopiisten en miniaturisten van de Ada-groep werkten aan het hof van Karel de Grote in Aken en de werken werden oorspronkelijk bedoeld als geschenken aan de kerkelijke dignitarissen en aan de adel. Ze gebruikten trouwens de meest precieuze grondstoffen: goud, zilver, purper en het fijnste perkament. Sommige evangeliaria zijn rijkelijk versierd met gouden of zilveren initialen en dikwijls werd gewerkt op perkament dat eerst purper gekleurd was zoals de keizerlijke handschriften in Byzantium.
De reeks omvat het Godescalc-evangelarium te Parijs, het Psalmscript van Dagulf te Wenen, het Evangeliarium van Harley te Londen, het Centula-Evangeliarium te Abbeville, het Saint-Médard-Evangeliarium van Soissons te Parijs en de Codex Aureus van Lorsch.
In 881 plunderden en verwoestten de Noormannen de abdij van Centula. De abdij is daarna hersteld, maar rond het jaar duizend werd ze volledig herbouwd. In 1131 werd de abdij in brand gestoken door de graaf Hugo III van Saint-Pol. Van 1257 tot 1292, werd, op initiatief van pater Gilles de Machemont, de abdij aanzienlijk verbouwd en werden onder meer de bogen van het koor en een deel van de huidige transepten verhoogd.

v **Anathema:** In de betekenis van uitsluiting (excommunicatie, kerkelijke ban) is de formulering sinds de 4e eeuw tegen verschillende ketterijen gebruikt op particuliere en oecumenische concilies in de geijkte vorm: "indien iemand dit of dat zegt (dat in strijd is met de besluiten van het concilie), is hij of zij in de ban (anathema sit)". De uitdrukking werd ook gebruikt tijdens het Concilie van Trente (1545-1563) dat over de aanhangers van de (vanuit de katholieke leer gezien) dwaling van de Reformatie, 126 keer het anathema heeft uitgesproken.

vi De **abdij van Cercamp** is nu een ruine in de gemeente Divion, in het Pas de Calais.

vii **Klaarkamp**, ook wel Claerkamp of Claarkamp, officieel Monasterium beate Maria de Claro Campo (klooster van de Heilige Maria van Klaarkamp) was een cisterciënzer klooster nabij het Friese dorp Rinsumageest. Het klooster werd rond 1165 gesticht vanuit het Duitse cisterciënzerklooster Riddagshausen.
Klaarkamp was het eerste cisterciënzerklooster in Noord-Nederland. De cisterciënzermonniken kwamen oorspronkelijk uit de Franse Abdij van Clairvaux, hetgeen "het lichte dal" betekent. Klaarkamp betekent "het lichte veld". De monniken droegen witte kappen. De lekenbroeders droegen grijze kappen en werden in het Fries skiere mûntsen ("grijze monniken") genoemd. Vanuit Klaarkamp werden vele andere kloosters gesticht, onder andere bij Bolsward (Bloemkamp; 1190), Aduard (Klooster van Aduard; 1192) en Gerkesklooster (Jeruzalem; 1249).

viii **Abdij van Ourscamp:** in de vallei van de Oise belangrijke overblijfselen van een oude Cisterciënzerabdij die in 1129 opgericht werd door de bisschop van Noyon. De site wordt tegenwoordig gebruikt door de gemeenschap van de Dienaren van Jezus en Maria. Behalve de oude gebouwen van de abdij (een mooie architectuur in klassieke stijl, 18e eeuw) omvat de site ook de erg suggestieve ruïnes van het koor van de abdijkerk en een zeldzaam gebouw uit de 13de eeuw. De zaal die "de zaal van de Doden" genoemd werd (vandaag de kapel) deed dienst als ziekenhuis en verpleegzaal voor de religieuzen en de zieken.

ix **Breuil-le-Vert** is een gemeente in het Franse departement Oise (regio Picardië). De plaats maakt deel uit van het arrondissement Clermont.

Dit artikel werd ons toegestuurd door Dr. Med. J. M. DEBOIS, geneesheer-specialist met rust, amateur-historicus en genealoog, waarvoor onze oprechte dank.

F° 82v 25.07.1762

Ten huize van François Holvoet wonend in het Pottevintje wordt Joanna Vermeren, dochter van Martinus, huisvrouw van Francis Holvoet, oud 36 jaar, geboren en wonend te Brugge , moeder van **Francisca Holvoet,** 20 maanden, ondervraagd.

Het kind heeft zich erg gekwetst en de moeder wordt daarover ondervraagd. Ze zegt dat ze gisterenmorgen tussen 7 en 8 uur in de achterplaats was en op het lawaai in het gebuurte op de straat gekomen is en haar kind heeft zien liggen tussen het voorste en het achterste wiel van een wagen, geleid door de voerman. Blomme wonend op de plaats gezegd "De weirelt". Het kind was gekwetst aan het hoofd en volgens de chirurgijnen was het hoofd gebroken en het kind bloedde uit haar neus. Ze weet echter niet wat er juist gebeurd is . Ze heeft het kind opgenomen en in haar huis gebracht.

Marie Billiet fa. François, 26 jaar, geboren te Brugge wonende in het Pottevintje heeft het kind ook zien liggen toen ze per toeval uit haar huis kwam. Ze heeft gezien dat de moeder het achterwiel tegen gehouden heeft.

Victoria Billiet fa. François, 28 jaar, huisvrouw van Pieter Daens verklaart dat ze het kind heeft zien vallen zonder te weten hoe het kwam en waar het viel.

De voerman Blomme moet nog ondervraagd worden.

F° 83 26.07.1762

Geschouwd het dode lichaam van Francisca Holvoet. Het kind heeft een breuk aan de schedel en er loopt bloed uit de neus. Er zijn stuiptrekkingen gevolgd wat de doodsoorzaak was.

27.07.1762 Er wordt toestemming tot begraven gegeven.

F° 83 29.07.1762 ten huize van Laureyns Van Isegem

Donaes Hageman fs. Donaes, meester molenaar, 73 jaar, wonend te Brugge wordt ondervraagd wat hij weet van de kwetsuur bevonden aan het kind genaamd **Marie Van Iseghem**, beth 3 jaar.

Zegt dat hij gisteren omstreeks half zes in de namiddag, toen hij op zijn molen was heeft gezien dat het kind op de grond lag met het gezicht ter aarde en de muts van het kind enkele stappen daarvandaan. Hij heeft niet gezien hoe het gebeurd is maar hij veronderstelt dat het door de molenwieken werd geraakt. Er was daar niemand aanwezig behalve twee kinderen van 7 à 8 jaar die op de vesten bloemetjes plukten.

Joannes Millecam fs. Joannes, 18 jaar, geboren te Brugge en wonend bij Donaes Haegeman verklaart hetzelfde.

Het voorval wordt aanzien als een ongeval en mocht het kind sterven dan mag het begraven worden zonder nieuwe schouwing.

F° 84 01.08.1762

Geschouwd het dode lichaam van **François De Grouve,** 35 jaar

Er is een kwetsuur gevonden op het frontaal bot maar waar het bot bloot lag was er geen breuk. Verder verscheidene breuken en bloeduitstortingen die de oorzaak van de dood waren. Ze vermoeden dat ze toegebracht zijn door geweld met een plettend voorwerp zonder te kunnen zeggen hetwelk.

Laten toe dat het lichaam van François De Grouve begraven wordt.

F° 84v 04.08.1762 ten huize van Francois Mortier

François Mortier fs. Vincent, geboren te Brugge, 74 jaar is gekwetst gevonden en wordt gevraagd hoe dat is gebeurd.

Hij zegt dat hij vandaag om 3 uur in de namiddag op een kamer in zijn huis was en daar was een opening of een val om gemakkelijk meubelen of ander gerief naar boven te brengen. Hij heeft enkele passen gezet en per ongeluk is hij door de opening gevallen tot beneden, ongeveer tien voet lager en daardoor is hij gekwetst aan het achterhoofd. Hij was alleen in het huis met zij zieke schoonzoon die in de hoek bij de haard zat en niets heeft bemerkt.
Ferdinande Vande Velde fa. Guille, huisvrouw van François Mortier verklaart dat ze er weinig van weet maar heeft vernomen dat hij gevallen was en dat ze hem beneden heeft zien liggen
05.08.1762 Het voorval wordt aanzien als een ongeluk en als hij komt te sterven mag zijn lichaam begraven worden zonder schouwing.

F° 85 06.08.1762
De chirurgijn wordt gevraagd over het geval van 26 juli 1762 of de kwetsuur zou kunnen veroorzaakt zijn door een simpele val of door het overrijden van het wiel van een voermanswagen. Hij zegt dat het niet kan overreden zijn door het wiel daar het hoofd daardoor meer zou verpletterd zijn, maar dat het kan gekomen zijn door een simpele val of door aanraking van het wiel. Hij kan dat ook niet met zekerheid zeggen.

F° 85v 28.08.1762
Geschouwd het dode lichaam van **François De Net,** timmermansknecht.
Er is een wonde gevonden aan de linker kant van het hoofd en een kneuzing aan de rechterkant. Er is een considerabele breuk vastgesteld aan de schedel die drukt op de hersenen zodat de hersenen door de breuk naar buiten kwamen. Er is ook een grote bloeduitstorting vastgesteld in de schedel.
Hubertus Lebailly, priester en kanunnik van de kathedrale kerk van Sint-Donaas wordt gevraagd wat hij weet van hetgeen is voorgevallen aan zijn huis. Hij zegt dat De Net op een ladder stond om aan de goot aan de gevel van zijn huis te geraken. De goot die hij vasthield is losgekomen en gevallen. De Net die geen houvast meer had is ook gevallen en men heeft geen leven in hem meer gevonden. Er was enkel een zekere De Pachter aanwezig.
Jacobus De Pachtere, timmermansknecht, 56 jaar, wordt in zijn huis ondervraagd en zegt hetzelfde als de E.H. Lebailly.
De provisionele begrafenis wordt toegestaan.

F° 86v 09.09.1762
Geschouwd het dode lichaam van **broeder Benedictus Josephus** van de Discalsen. Er zijn geen wonden, breuken noch ontwrichtingen vastgesteld. Enkel een lichte schram en een kleine kneuzing op de onderbuik. Na het openen van de onderbuik hebben ze gezien dat de lever helemaal geplet was en dat er zelfs een deel was afgescheurd en dat er een grote bloeduitstorting was.
Ondervraging in het klooster van de Discalsen binnen de stad.
Philippe Cousins fs. Jacob, 23 jaar, geboren te Brussel wonend in het klooster als kleermaker wordt gevraagd wat hij weet over dit ongeval. Hij zegt dat de overleden broeder,samen met broeder Joseph bezig was graan naar boven te winden. Ook broeder Melchior was boven om de zakken door een venster naar binnen te trekken. Daar de zakken niet hoog genoeg opgewonden waren om naar binnen te trekken zijn de zakken naar beneden geschoten en de stok is uit de draaier geschoten die de overledenen met geweld heeft getroffen in zijn lijf. De broeder is deze namiddag rond 5 uur overleden.
10.09.
1762 De schepenen geven toestemming tot begraven. Het feit wordt aanzien als een ongeval.

wordt vervolgd

VERLUIDBOEK

(Stadsarchief n° 192 boek 1611-1676)

Paul Coghe

F° 73v **Anthone Piersson** fs. Noël – geboren te Marballe in Luxemburg

Misdaad Niettegenstaande hij op 20 september 1621 verbannen is geweest uit de stad Brugge voor drie jaar op straf van publieke geseling heeft hij toch zijn ban verbroken en is hij opnieuw de stad binnen gekomen. Onder voorwendsel een aalmoes te vragen heeft hij groot tumult gemaakt in een huis. Toen men de deur opendeed is hij het huis binnengedrongen en steeds verder gegaan alhoewel de inwoners hem dat poogden te beletten. Men heeft hem gedwongen het huis te verlaten en verdenken hem ervan dat hij er wilde stelen.

Straf: Op schavot gebracht en gegeseld tot bloedens toe en verbannen uit het land en Graafschap Vlaanderen voor zes jaar op straf van hergeseling en brandmerken of andere arbitraire straf.

19.03.1622

F° 74 **Lenaert De Pachtere** fs. Bartholomeus – geboren te Brugge – saaiwever

Misdaad: Niettegenstaande hij gehuwd was met Mayken Michiels fa. Jan (St.-Gillis 22.09.1615 nvdr) is hij sedert bamis twee jaar geleden slecht beginnen leven en heeft verscheidene gewelddaden gepleegd tegenover zijn vrouw. Zo heeft hij ze verschillende keren geslagen zodat de buren soms, door haar geroep, er zich mee gemoeid hebben. Hij maakte moeilijkheden over het eten en op Vastenavond heeft hij de schapraai voor drie à vier dagen gesloten gehouden. Ze moest voor haar eigen kost zorgen. Zo heeft ze twee maanden voor haar dood niets anders kunnen eten dan roggebrood en kaas. Soms heeft ze van iemand anders iets geleend en door te spinnen iets in de hand ontvangen om eten te kopen voor haar en haar kind. De zaak is zover gekomen dat Lenaert op zaterdag 12 maart laatstleden na de middag zijn huisvrouw andermaal geslagen heeft. 's Zondags was ze ziek en Lenaert heeft haar maandagnacht doen opstaan om voor hem spoelen te maken. Niettegenstaande zij klaagde zei dat ze liever was blijven liggen heeft hij haar uit het bed gesleurd. Dit kon de vrouw niet langer verdragen en klaagde aan verschillende personen dat ze wanhopig was en zich van het leven zou beroven. Maandag, omtrent en uur na de middag is ze met haar kind uit het huis vertrokken en naar het huis van Jooris De Clercq , haar oom, getrokken. Die woonde ongeveer een halve mijl van de stad aan de vaart naar Plassendale. Ze vertelde hem de klachten en zei dat ze onderweg van flauwte had moeten rusten. Ze heeft er eten gekregen maar slechts heel weinig ervan opgegeten, enkel wat brood en kaas. In de vooravond is ze gaan liggen en is 's nacht bewusteloos gevallen en een half uur later is ze overleden. Bij de lijkschouwing had ze een grote blauw vlek aan de borst.

Straf: Lenaert moet in open vierschaar verschijnen in zijn lijnwaad, blootshoofds met een ongebrande toorts van was in de hand. Hij moet op zijn blote knieën God en de justitie om vergiffenis bidden en daarna de toorts naar de Sint-Baseliskapel dragen en die daar laten ten dienste van het H. Bloed. Hij wordt verbannen uit het land en Graafschap Vlaanderen voor zes jaar.

09.04.1622

F° 75v **Jacques Beck** fs. Christiaen – geboren te Houckercke

Misdaad: Twee en een halve mand geleden heeft hij met Jan Hallebart, zijn medeplichtige, in een paardenstal te Dudzele twee mantels, twee slaaplakens, twee gebreide kousen, een paar schoenen een ponjaard en een schort gestolen. Ze hebben alles onder elkaar verdeeld. Jacques kreeg daarbij de beste mantel van nieuw blauw laken met passementen. Die heeft hij verkocht voor vijf gulden. Enige tijd daarvoor had hij bij een boer te Dudzele bij wie hij werkte twee kapoenen gestolen die hij verkocht voor

twee gulden. Acht dagen daarna heeft hij een maat tarwe gestolen maar zegt dat hij die teruggegeven heeft.

Straf: In open vierschaar verbannen uit de stad en schependom en drie mijlen in de omtrek voor zes jaar op straf van publieke geseling en gebrandmerkt worden

03.12.1622

F° 76 **Pieter De Clercq** fs. Melchior – geboren te Brugge

Misdaad: OP Sint-Lucasdag laatstleden heeft hij met Pauwels Brouckman de wacht aan de Kruispoort verlaten waar ze met de anderen enkele pinten bier gedronken hadden. Ze zijn dan naar een taveerne gegaan om verder te drinken maar daar was geen plaats. Ze zijn naar een ander huis gegaan waar wijn verkocht werd. Na twee tot drie uur zijn ze daar vertrokken. Pieter had zijn musket en Pauwels zijn mes. Rond half tien zijn ze langs verscheidene kleine straatjes naar huis gegaan. Op vijf tot zes plaatsen hebben ze diverse passanten de weg versperd en hen bedreigd met een musket . Pauwels heeft een passant met zijn mes een wonde toe gebracht aan het hoofd. Een andere passant kreeg twee slagen op het lijf. Pieter werd door iemand van de wacht op de grond geworpen om erger te voorkomen.

Straf: Pieter De Clercq wordt verbannen uit de stad en het schependom en zes mijl in de omtrek voor tien jaar.

12 lauwe 1623

F° 77 **Pauwels Brouckman** fs. Claeys – geboren te Ieper

Misdaad: Dezelfde feiten als hierboven

Straf: Verbannen uit de stad en het schependom en zes mijlen in de omtrek voor tien jaar

12 lauwe 1622

F° 78 **Claus Jan** fs. Lieven – geboren te Gent

Misdaad: Niettegenstaande hij ter oorzake van gevecht en agressie binnen de stad Brugge waar hij woonde overal moest aangehouden worden , uitgezonderd op gewijde plaatsen heeft hij enige weken geleden zeer ruw geweest tegen zijn huisvrouw en haar gekwetst met een timmermansbeitel. Hij heeft grote ruzie gemaakt in het huis van zijn zwager en van zijn schoonvader.

Straf: Verbannen uit de stad en schependom voor 3 jaar

17.02.1623

F° 78 **Jehan Pouille** fs. Floris – geboren te Neufontaine

Misdaad: Als vagebond rondgelopen in verschillende steden. Heeft in Brugge, met een medeplichtige, op de markt een beurs gestolen uit de zak ven een landsman. Maar Jehan heeft ze moeten teruggeven omdat hij door de burgerij tegengehouden werd..

Straf: Verbannen uit het land en Graafschap Vlaanderen voor zes jaar op straf van publieke geseling

28.09.1623

F° 78v **Martin Morel** fs. Jan – geboren rond Rijsel – wever van triepen;

Misdaad: Op voorwendsel van een plaaster te leggen is hij met zijn medeplichtige Anthone Danaij bij een barbier binnen gegaan. Terwijl de vrouw van de barbier een pleister legde op de arm van Danaij heeft Martin een zilveren kroes en een mes met een zilveren heft gestolen. Dat loochent hij evenwel. Toen hij achtervolgd werd heeft hij en half uur weerstand geboden met een getrokken ponjaard. Hij bekende als vagebond rondgetrokken te zijn van stad naar stad.

Straf: Verbannen uit land en Graafschap Vlaanderen voor zes jaar op straf van publieke geseling

28.09.1623

F° 79 **Antheunis Balliu** fs. Antheunis - geboren van Waasmunster – genoemd "kwaad Theunken" – landwerker van stiel

Misdaad: Omstreeks zeven weken geleden is hij de stad buiten getrokken langs de Smedenpoort met een ledige zak. Hij had de intentie van rapen te stelen op het veld. Maar hij is gaan drinken in en taveerne buiten de Smedenpoort waar Joos De Clercq en een zekere Laureyns, waarvan hij de familienaam niet kent, ook aan het drinken waren.. Ze hebben ondereen het complot gesmeed om het huis van een landsman in Varsenare te gaan bestelen. Dat huis kende Antheunis want hij had in Varsenare gewoond. Omtrent 9 uur in de avond zijn de daar naartoe getrokken. Ze hebben er een venster geopend en uit een kuip een deel stukken varkensvlees genomen. Aan de andere kant van het huis hadden ze een opening gemakt in de lemen muur. Laureyns is er in gekropen en er drie platelen en twee kandelaars gestolen. Met alles in de meegebrachte zakken zijn ze rond twee uur in de morgen teruggekeerd in de herberg. De platelen en de kandelaars hebben ze verkocht aan de waard voor hetgeen ze verteerd hadden en daar nog verteerden. Het vlees hebben ze in twee delen verdeeld en elk in hun zak gestopt. De twee zakken hebben ze toen in één zak gestoken en in de taveerne gelaten zeggend dat ze die zouden laten ophalen. 's Anderendaags heeft Laureyns een man te paard gestuurd die het vlees naar zijn huis gebracht heeft.. Een deel hebben ze opgegeten en een deel heeft hij gegeven aan de persoon die het gehaald had. Er werden nog vier stukken gevonden.

Straf: Antheunis wordt op het schavot gebracht en gegeseld tot bloedens toe op zijn bloot lichaam en getekend met het brandmerk op zijn rug. Daarna werd hij verbannen uit het land en Graafschap Vlaanderen voor tien jaar op straf van de galg.

09.03.1624

F° 80v **Margriete Langlé** gezeid Bandé fa. Guiiliame – huisvrouw van Jan Le Soir – geboren bij Hesdin.

Misdaad:: OP 03.01.1624 verbannen geweest uit de stad Brugge met verbod er terug te keren omdat ze personen die verdacht waren van diefstal had gelogeërd. Ze is toch de stad binnengekomen en er enkele dagen verbleven

Straf: Verbannen uit de stad en het schependom voor zes jaar op straf van geseling

19.04.1624

F° 81 **Dehaene Pieter** fs. Pieter – geboren te Oudenaarde – tapijtwerker en zich bezig gehouden met "cramerie"

Misdaad: Enkele maanden geleden was hij aan het drinken met zes of zeven bootsgezellen in de taverne ' Bonaventura' staande bij Den Hooie. In een ander gezelschap was Pieter Fermont met twee compagnons er rond vier uur in de namiddag aan het drinken. Er is een kleine onenigheid ontstaan? Toen de drie wilden vertrekken hebben de bootsmannen hen dat belet door de deur te sluiten. De waardin deed de deur open en opnieuw sloten ze die. Ze eisten van de drie een beurs of twee. Toen heeft de waard de deur geopend en zijn de drie vertrokken samen met hen ook de bootsgezellen die hun kappers trokken. Pieter Dehaene heeft zijn mes getrokken en hij heeft een ernstige steek gegeven in de rechterzijde van Fermont. Hij heeft aan een van de compagnons een messteek gegeven in de arm, maar die was niet zo gevaarlijk. Fermont is enkele dagen nadien overleden.

Straf: Dehaene wordt veroordeeld om gerecht te worden **met het zwaard tot de dood** er op volgt.

22.06.1624

wordt vervolgd

Het bestuur wenst alle leden een prettige zomervakantie!

Brugse Stam

België-Belgique
8310 Assebroek
PB 3/5104-P007782

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
regio Brugge, vzw
kennisknooppunt voor familiegeschiedenis

45ste JAARGANG NR.: 5, september-oktober 2013 TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

URL: www.familiekundebrugge.be Verantw. Uitg.: J. Patteeuw, Kerklaan 30, 8310 Brugge

Voordracht
'Het 19de eeuwse Brugge in prent en fotografie'
28 oktober 2013
Spreker: Marc Ryckaert

WAT NU MET DE FAMILIENAAM ?

Op 19 juli gaf de ministerraad het fiat om in België de vrije naamkeuze in te voeren. Zo komt een einde aan een gebruik dat teruggaat tot de 13de eeuw en door Napoleon wettelijk werd verankerd. Met de vrije naamkeuze volgt België het voorbeeld van Frankrijk, Luxemburg en Griekenland. Als het parlement nu het licht op groen zet, kunnen ouders kiezen of ze hun kind de naam van de vader, de naam van de moeder, of beide namen (in willekeurige volgorde) geven.

De keuze voor de naamgeving van het eerste kind geldt ook voor de volgende kinderen. Kinderen kunnen iet zomaar zelf voor een andere naam kiezen, ook niet als ze volwassen zijn. Er moet eenheid zijn binnen één gezin. Nieuw samengestelde gezinnen beginnen vanaf nul als er nog nieuwe kinderen komen. De regeling is alleen van toepassing voor kinderen die geboren worden na de inwerkingtreding van de nieuwe wet, op voorwaarde dat er binnen het koppel nog geen kinderen geboren werden.

Tot hier kan nog iedereen volgen maar vanaf de tweede generatie wordt het een stuk moeilijker. Mensen met een dubbele familienaam die op hun beurt kinderen krijgen hebben de keuze uit liefst twaalf combinaties. Alle namen kunnen gecombineerd worden, op voorwaarde dat er twee regels worden gerespecteerd: elke ouder kam maar één deel van zijn dubbele familienaam doorgeven en elk kind kan maximaal twee namen krijgen.

Sommigen vinden deze regeling veel te gecompliceerd. De regelgeving rond de familienaam is best eenvoudig en eenvormig, zodat er zo weinig mogelijk afwijkingen zijn. Een voorstel is om alleen de naam van de moeder, of een dubbele naam – met die van de moeder eerst - te geven. De afstamming van moederszijde is stabieler omdat ze berust op de geboorte en niet op een vermoeden. De patriarchale samenleving van weleer is intussen grondig geëvolueerd en bovendien tikte de Europese Commissie ons land op de vingers omdat een Belgisch-Spaans koppel geen toelating kreeg de dubbele naam aan zijn kindje te geven.

Deze nieuwe regeling zal het voor genealogen zeker niet gemakkelijker maken om hun stamboom op te maken maar de eerste generaties zijn nog wel terug te vinden als de wet op de privacy niet in de weg staat.

(Uit *De Standaard 20 juli 2013)*

TIJDSCHRIFT
Brugse Stam

Abonnement € 9,00
op rekening
IBAN: BE19-9730-9465-0412
BIC: ARSPBE22
van VVF-Brugge
p/a Sint-Michielslaan 90
8200 Brugge
Buitenland: € 10,00
Gratis voor FV-leden van het arrrondissement Brugge

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
REGIO BRUGGE vzw
0565.535.209
SECRETARIAAT
Baron Ruzettelaan 401
8310 Assebroek
Tel.: 050.35.07.01
e-mailadres:
vvf.brugge@skynet.be

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL & LOKAAL:
Kleine Hertsbergestraat 1-3,
8000 BRUGGE
2e verdieping

LIDMAATSCHAP
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
€ 35,00
op rekening
IBAN: BE58-4141-1712-2179
BIC KREDBEBB
o.n.v.:
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
Van Heybeeckstraat 3
2170 MERKSEM

INHOUD VAN DIT NUMMER :

Jo Vandeghinste (red.)
Wat nu met de familienaam?
De munten in Vlaanderen

Oprichting FV – regio Brugge vzw

Welkom in onze vernieuwde lokalen

Paul Coghe
Verluidboek

Elke auteur is verantwoordelijkvoor de inhoud van zijn of haar teksten.

Redactie Jo Vandeghinste

MEDEDELINGEN

LOKAAL

Het lokaal in de Kleine Hertsbergestraat nr. 1-3 (tweede verdieping) is weer toegankelijk na de verbouwing.
Ons lokaal is in de namiddag open van 14 tot 17.30 uur, iedere **eerste** maandag en iedere **tweede** woensdag van de maand. Het is open op zaterdagvoormiddag van 9 tot 12.30 elke **vierde** zaterdag van de maand. Dit in tegenstelling met wat in Vlaamse Stam vermeld is.
Met andere woorden: op **maandag** 2/09 en 7/10, ook op **woensdag** 11/09 en 16/10 en op **zaterdag** 28/09 en 26/10.

DIGITALISERING ROUWBRIEVEN

Telkens op donderdag vanaf 13.30 tot 16.30 uur, in ons vertouwde lokaal in de Kleine Hertsbergestraat 1-3 te Brugge.
26/09 - 10/10 – 24/10 – 7/11 – 21/11 – 5/12 en 19/12.
We kunnen nog steeds hulp gebruiken.

VOORDRACHT

Op maandag 28 oktober, om 20 uur, komt Mark Ryckaert spreken over **"Het 19de-eeuwse Brugge in prent en fotografie".**
Het slagveld van Waterloo was voor de Britten in het begin van de 19de eeuw een favoriete bestemming op hun rondreis door het Europese vasteland. Onderweg ontdekten ze ook het pittoreske Brugge. Via geschriften en prenten maakten ze de wereld deelachtig in dit enthousiasme. Het wordt de start van de prentproductie over Brugge, een productie waar algauw ook anderen dan Britten een bijdrage zullen toe leveren. Vooral de uitvinding van de fotografie gaat dan een grote rol spelen. Spreker brengt ons een beeld van die evolutie van de vroegste Engelse staalgravures tot de photochromeprenten van de Belle Epoque.
Zoals steeds gaat deze voordracht door in 'De Zorge', Moerkerkesteenweg 194 te St.-Kruis, in samenwerking met de Koninklijke Heemkundige Kring Maurits Vancoppenolle.

FAMILIENIEUWS

Laat niet na ons de gebeurtenissen in uw familie mede te delen. Het familiale leven ligt onze vereniging nauw aan het hart.

Familiekunde Vlaanderen - regio Brugge, wordt gesteund door:

BRUGGE
WERELDERFGOEDSTAD
Dienst Cultuur

DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

DE MUNTEN IN VLAANDEREN

1300 – HET GRAAFSCHAP VLAANDEREN KRIJGT EEN EIGEN MUNTSTELSEL

De **groot**, de basismunt uit zilver van laag gehalte.

> De *'groot'* is de benaming van grotere zilveren munten, voor het eerst geslagen in Italië in de eerste helft van de dertiende eeuw. De munt kwam in Frankrijk in omloop vanaf 1266. In de veertiende eeuw werd de Vlaamse groot de basis van het geldstelsel in de Nederlanden. In de vijftiende eeuw werd met 'groot' bedoeld 'een halve stuiver'.

De **stuiver** werd rond 1400 in gebruik genomen, zilver van laag gehalte, waarde 2 groten.
Het **oord**, aanvankelijk uit zilver, later (1573) in koper, waarde ½ groot.
De **duit** uit koper, waarde ¼ groot.
De **penning**, koperen muntje, waarde 1/12 groot.
De **denier** is hetzelfde als de penning.
De **mijt**, koperen muntje, niet meer geslagen na 1467. Het was de kleinste waarde 1/24 groot.

Voor grotere bedragen gebruikte men:

Het **pond**, waarde 240 groten.
De **gulden**, waarde 40 groten of 1/6 pond .
De **schelling**, waarde 12 groten.

> De *'gulden'* bleef tot de invoering van de euro de Nederlandse munteenheid. Vroeger echter was het de benaming van een aantal Europese munten. Omdat de munt oorspronkelijk uit goud was gemaakt noemde men ze *'gulden'*. Later werd ze vervaardigd uit zilver. De moderne Nederlandse gulden was van nikkel. De gulden werd voor het eerst geslagen in 1256 te Florence (vandaar de andere benaming *'florijn'* en de afkorting Hfl = Hollandse florijn).

De **pond groten Vlaams** was in onze streken in de 17de en 18de eeuw ongetwijfeld de meest gebruikelijke rekenmunt.

1500 – NIEUWE ZILVEREN EN GOUDEN MUNTEN

Rond 1500 kwamen in Vlaanderen nog andere zilveren en gouden munten bij de al opgenoemde. Hun waarde werd nog steeds berekend op basis van de 'groot'.

De **daalder**, waarde 60 groten.

> De naam 'daalder' is afkomstig van het Duitse woord 'Taler'. Het was een zilveren munt, die vanaf de jaren 1500 werd geslagen door de graven van Schlick in het Joachimstal. Het gewicht bedroeg 28;6 gr. zilver. De munt 'dollar' is naar 'daalder' genoemd.

De **dukaat**, waarde 226 groten.

> De 'dukaat' is een munt die aanvankelijk in goud en zilver werd gemaakt in de Republiek Venetië in 1234. De dukaat bleef er een wettig betaalmiddel tot 1797. In de Nederlanden werd de dukaat pas in 1586 als wettig betaalmiddel erkend. De munt droeg op de voorkant een staande ridder en op de achterkant een opschrift met versierde rand.

De **pond parisis**. Een Parijse munt, waarde 1/12 van het **pond vlaams** dus 20 groten.

1500 – 1700 – GROTE VERSCHEIDENHEID AAN VREEMDE MUNTEN

De Oostenrijkse munten

Tijdens het Oostenrijks bewind werden in Antwerpen, Brugge en Brussel Oostenrijkse munten geslagen voor onze streken. Deze munten veranderden van afbeeldingen volgens de verschillende heersers, nl. Maria-Theresia, Jozef II, Leopold II en Frans II. De toen gebruikelijke munten waren:

De **dubbele souverein** en de **souverein.**
De **dukaton.** Bestond in ½, ¼ en 1/8 dukaton.
De **kroon** en de **halve kroon**.
De **schelling** en de **dubbele schelling**, waarde 24, resp. 48 oorden
Een stuk van **5 stuivers**, waarde 20 oorden.
Een stuk van **14 oorden**, **plakaat** genoemd.
Een stuk van **10 oorden**, waarde 2,5 stuivers.
De **oord** en de **dubbele oord.**

Het Franse muntstelsel bij ons ingevoerd

Ons vorig muntstelsel (voor de euro) met de frank als eenheid, onderverdeeld in 100 centiemen, werd in ons land ingevoerd door de Franse overheerser op het einde van de 18de eeuw. De munt was, net als de Franse frank, gemaakt uit zilver en van de zelfde grootte, maar met andere afbeeldingen. De waarde was in België de zelfde als in Frankrijk.

Het muntstelselrond 1830

Er waren in ons land in die tijd vier soorten betaalmiddelen in omloop:

-**pond grooten Brabants courant**, *livres de gros courant de Brabant.*
-**ponden grooten wisselgeld**, *livres de gros de change*
-**guldens**, *florins*
-**Belgische franken**, *francs Belges*

1 Pond groten Brabants = 20 schellingen = 6 guldens = 120 stuivers = 240 grooten = 480 oorden = 960 negenmannekens = 1440 deniers.

DE EIGEN BELGISCHE MUNTEN

In 1825, tijdens het Hollandse bewind, werd de van oorsprong Franse frank afgeschaft als betaalmiddel en vervangen door de Hollandse gulden. Na de Belgische onafhankelijkheid werd in 1832 de (Belgische) frank als officiële Belgische munt erkend.
Er was echter een probleem want er waren nog geen Belgische muntstukken in voorraad maar in 1833 lagen in Brussel wel nog meer dan 50 miljoen Hollandse munten van 0,5 en 1 cent (1/100 van een gulden).
De Belgen vonden een praktische oplossing door deze Hollandse muntstukjes te overslaan met een nieuwe afdruk en brachten de vermelding '1 centiem' aan op de stukken van 0,5 Hollandse cent en de afdruk '2 centiemen' op de muntjes van 1 cent. Vijftien jaar lang hadden de Belgen met die Hollandse munten gerekend en betaald en een nieuwe afdruk op de oude muntjes deed voor de bevolking de benaming nog niet veranderen. Tot in 1836 werden de voorradige Hollandse centen omgedoopt tot centiemen. De Belgische centen waren echter maar de helft waard van de in Holland gangbare centen.
In 1860 kwamen dan de muntstukken van 5 en 10 centiemen in omloop. Ze droegen het randschrift "L'Union fait la force" met jaartal rond een leeuw, en op de keerzijde het opschrift "5 centimes of 10 centimes" met randschrift "Léopold premier Roi des Belges". Deze muntstukken werden respectievelijk 'een halve kluit' en 'een kluit' genoemd.

Bronnen: DUCQUET Fr. *Munten in Vlaanderen*

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN – regio BRUUGE vzw

Zoals in het vorige nummer vermeld werd onze vereniging, die vroeger een feitelijke vereniging was zonder juridische basis, op de bestuursvergadering van 3 juni omgevormd tot een vereniging zonder winstoogmerk teneinde juridisch sterker te staan wat betreft verantwoordelijkheden. De vraag kwam uit van de koepel van de organisatie en van enkele lokale bestuursleden.
Dit heeft enkele gevolgen voor de plaatselijke organisatie daar we nu naast de raad van bestuur ook een algemene vergadering moeten samenstellen. Daarom verzoeken we U onderstaand artikel grondig te lezen.

In het jaar tweeduizend dertien, de 3 juni hebben volgende personen besloten een vereniging zonder winstoogmerk op te richten zoals voorzien in de wet van 27 juni 1921 en gewijzigd door de wet van 2 mei 2002 en latere wetswijzigingen.
Eddy Dubruqué – Johan Haerynck – Paul Lanssens – Jo Patteeuw – Tony Strypsteen – Jan Tanghe – Johan Vandeghinste.

Hoofdstuk I : Naam – Zetel – Duur - Doel

Art. 1. De vereniging wordt opgericht voor onbepaalde duur onder de benaming Familiekunde Vlaanderen – regio Brugge vzw . (Afgekort: FV regio Brugge vzw)

Art. 2. De maatschappelijke zetel van de vereniging is gevestigd in de Kleine Hertsbergestraat 3 te 8000 Brugge in het gerechtelijk arrondissement Brugge.

Art. 3. De vereniging heeft tot doel:
-Het organiseren en coördineren van de huidige bedrijvigheid in verband met de genealogie en heraldiek;
-Het bevorderen en het propageren van familieonderzoek onder de brede lagen van de bevolking, de opleiding en de aanmoediging tot het samenstellen van een familiegeschiedenis;
-De leden met raad en daad bijstaan bij hun persoonlijk familieonderzoek, zowel door het verstrekken van advies en voorlichting als door uitwisseling van genealogische gegevens;
-Het vrijwaren en veilig stellen van familiearchief en historische documenten;
- Het verlenen van ondersteuning en/of begeleiding van erkende organisaties van sociaal-cultureel werk en andere sociale, educatieve of culturele initiatieven.

Hoofdstuk II: Lidmaatschap

Art. 4. De natuurlijke personen die het lidmaatschap van Familiekunde Vlaanderen vzw bezitten (lidkaart) worden als toegetreden lid aanvaard. De toegetreden leden die effectief lid wensen te worden en daarmee stemrecht te verwerven in de algemene vergadering dienen hun aanvraag schriftelijk (Secretariaat: Baron Ruzettelaan 401, 8310 Brugge) of per e-post (vvf.brugge@skynet.be) aan de raad van bestuur te richten die deze vermeldt op de dagorde van de eerstvolgende algemene vergadering van deze raad die bevoegd is voor het aanvaarden van effectieve leden. De uiterste inzenddatum voor deze aanvraag is 18 oktober 2013. De erkende effectieve leden worden dan uitgenodigd voor de eerstkomende algemene vergadering van maart 2014.
De rechten en plichten van de leden van de raad van bestuur en van de algemene vergadering kan men nalezen in het exemplaar van de statuten die in het lokaal ter inzage liggen.
Ieder effectief of toegetreden lid kan ten allen tijde uit de vereniging treden. Het ontslag moet schriftelijk of op elektronische wijze gebeuren, gericht aan de raad van bestuur op hoger vermelde adressen.
Ieder lid dat zijn lidmaatschap niet betaalt wordt na nog eens te worden aangemaand beschouwd als ontslagnemend twee weken na de aanmaning.
De uitsluiting van effectieve leden kan slechts door de algemene vergadering met een meerderheid van tweederden van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde effectieve leden uitgesproken worden.
Leden die ontslag nemen of uitgesloten worden kunnen geen aanspraak maken op het maatschappelijk bezit en kunnen de teruggaven niet eisen van de door hen betaalde bijdragen.

De rechthebbenden van overleden effectieve leden of toegetreden leden kunnen geen aanspraak laten gelden op het vermogen van de vereniging.

Art. 5. De jaarlijkse bijdrage wordt bepaald door de koepelorganisatie en medegedeeld bij de jaarlijkse vernieuwing van het lidmaatschap.

Art. 6. Door zijn toetreding aanvaarden de effectieve leden en toegetreden leden alle bepalingen van de statuten, reglementen en beslissingen die door de organen rechtsgeldig worden getroffen.

Hoofdstuk III : Raad van Bestuur

Art. 7. De vereniging wordt bestuurd door een Raad van Bestuur van minimum drie effectieve leden die door de Algemene Vergadering worden gekozen onder de effectieve leden van de vereniging. De leden van de Raad van Bestuur worden verkozen voor een termijn van drie opeenvolgende jaren, tenzij de algemene vergadering er anders over beslist. De leden van de Raad van Bestuur zijn steeds herkiesbaar.

Art. 8. De Raad van Bestuur is samengesteld uit de oprichters en heeft op 3 juni 2013 aangesteld:
-als voorzitter: Jo Patteeuw
-als secretaris: Jo Vandeghinste
-als penningmeester: Paul Lanssens.
Deze drie leden zijn verkozen voor de zelfde duur als de Raad van Bestuur.

Art. 9. De Raad van Bestuur is bevoegd om alle daden van bestuur en beschikking te stellen, behalve die welke uitdrukkelijk door de statuten of de wet aan de Algemene Vergadering zijn voorbehouden.

Hoofdstuk IV: De Algemene Vergadering

Art. 10. De Algemene Vergadering is samengesteld uit alle effectieve leden. De Algemene Vergadering wordt voorgezeten door de voorzitter van de Raad van Bestuur.
De Algemene Vergadering wordt bijeengeroepen door de Raad van Bestuur die de agenda opmaakt. De oproep wordt ten minste 8 dagen op voorhand bekend gemaakt.
De Algemene Vergadering heeft eenmaal per jaar plaats in maart. Elk voorstel, ondertekend door 1/20e van de effectieve leden wordt op de agenda geplaatst.

Art. 11. Enkele bevoegdheden van de Algemene Vergadering (zie ook statuten in het lokaal):
-recht om statuten te wijzigen;
-benoeming en afzetting van bestuurders;
-aanduiding van één of meerdere personen belast met het nazicht van de boekhouding en hun kwijting;
-uitsluiten van effectieve leden

Art. 12. De Raad van Bestuur kan een bijzondere algemene vergadering bijeenroepen telkens als hij dit nodig acht. Hij is er toe gehouden dit ook te doen bij een verzoek van tenminste 1/5^{e} van de effectieve leden bij een ondertekend schrijven gericht aan de Raad van Bestuur. Deze bijzondere algemene vergadering moet gehouden worden binnen twee maanden.

Art. 13. De Algemene Vergadering vertegenwoordigd al de effectieve leden. Beslissingen worden genomen met eenvoudige meerderheid. Beslissingen over personen en de verkiezingen gebeuren bij geheime stemming.
Ieder lid beschikt over één stem. Hij kan zich laten vertegenwoordigen door een ander effectief lid met een geschreven en gedateerde volmacht Een mandataris kan slechts over één volmacht beschikken.

Hoofdstuk V: Administratie

Art. 14. De notulen van de Raad van Bestuur en van de Algemene Vergadering worden opgemaakt door de secretaris en door hem en de voorzitter ondertekend.
De leden van de Raad van Bestuur oefenen hun mandaat uit als college, behalve:
-de voorzitter die de vereniging vertegenwoordigt in en buiten rechte en in die functie alleen mag tekenen;

-de secretaris die alle uitgaande en inkomende briefwisseling alleen tekent, behalve de oproepen voor de raad van bestuur en de algemene vergadering en de verslagen van de raad van bestuur en de algemene vergadering die door voorzitter en secretaris worden ondertekend; Hij is ook verantwoordelijk voor de openbaarmakingformaliteiten en verplichte neerlegging van de vereiste documenten zoals voorzien in art. 26nvs van de wet van 27 juni 1921 gewijzigd door de wet van 2 mei 2002 en andere wetten en mag hiervoor tekenen;
-de penningmeester is bevoegd om voor alle ontvangsten alleen te tekenen en ook voor alle uitgaven beneden de duizend euro. Boven dit bedrag is een tweede handtekening van een bestuurder vandoen.
De vereniging is in rechte verbonden door de handtekening van twee bestuurders.

Art. 15. Het boekjaar van de vereniging begint op 1 januari en eindigt op 31 december. Het eerste boekjaar begint op de dag van de ondertekening van de statuten en eindigt op 31 december van dat zelfde jaar.

Nota: **Dit is een uittreksel uit de statuten van de nieuwe vzw. De statuten liggen op eenvoudige aanvraag ter inzage beschikbaar in ons lokaal op de maatschappelijke zetel in de Kleine Hertsbergestraat 1-3 te 8000 Brugge.**

BELANGRIJK !

Leden van Familiekunde Vlaanderen vzw kunnen effectief lid worden van de Algemene Vergadering van Familiekunde Vlaanderen – regio Brugge vzw door voor 15 oktober 2013 een schriftelijke of elektronische aanvraag te richten aan de Raad van Bestuur met vermelding van hun lidmaatschapsnummer op volgende adressen:
Secretariaat: Baron Ruzettelaan 401, 8310 Brugge of vvf.brugge@skynet.be

Alle andere leden van Familiekunde Vlaanderen vzw uit het gerechtelijk arrondissement Brugge worden toegetreden leden genoemd en ontvangen ons tijdschrift 'Brugse Stam' verder gratis.

Voor de betalende abonnees van ons tijdschrift die geen toegetreden leden zijn en dus geen lidkaart van FV vzw hebben verandert er ook niets. Zij betalen bij consultatie van ons documentatiecentrum een bijdrage van 1 euro per sessie.

BEZOEK RIJKSARCHIEF TE BRUGGE

Op 29 juni bezochten we met een achttiental personen het nieuwe rijksarchief te Brugge. We kregen een uitgebreide uiteenzetting over de nieuwbouw en de link met het oude dominikanenklooster waarvan een deel der burelen deel uitmaakt. We konden ook kennis maken met de moderne stockeringsmogelijkheden die het nieuwe gebouw nu biedt. Een grote verbetering in vergelijking met de vorige gebouwen.

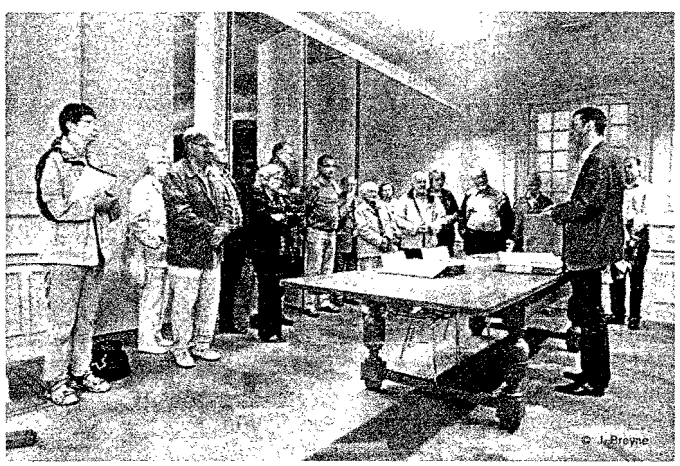

Foto J. Breyne

WELKOM IN ONZE VERNIEUWDE LOKALEN

Dat het verhuizen voor onze bestuursleden een zware last is geweest hoef ik eigenlijk niet te vertellen. Alles inpakken om naar het voorlopige gebouw te brengen. Daar deels uitpakken om verder te kunnen werken. Daarna alles weer inpakken om naar de Kleine Hertsbergestraat terug te komen en daar weer alles uitpakken. Door de nieuwe schikking van de ruimtes was het ook een zoeken en plannen om alles een goede plaats te geven. We hebben van de gelegenheid gebruikt gemaakt om de kiezerslijsten te herverpakken in archiefdozen. De volgende foto's geven min of meer een beeld van deze werken.

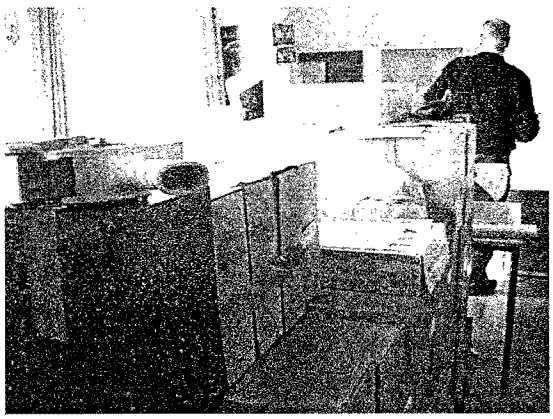

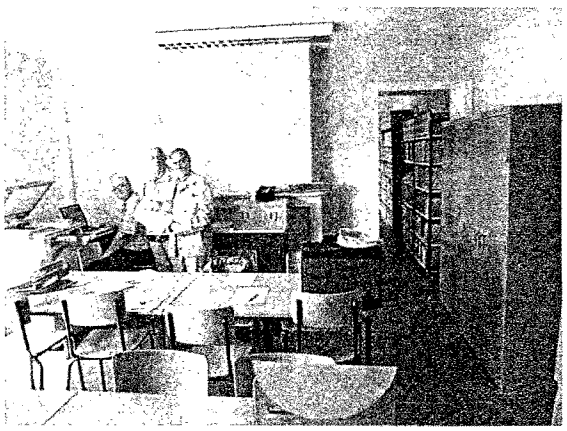

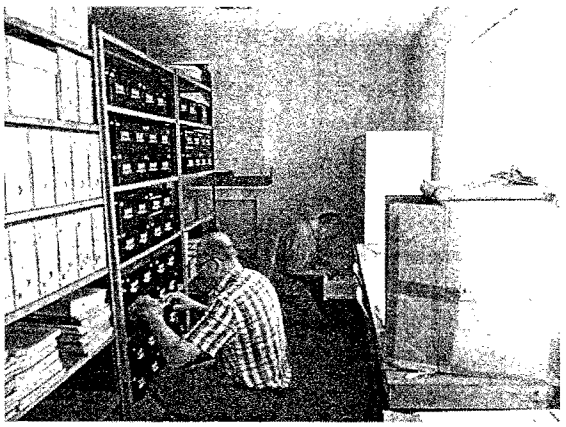

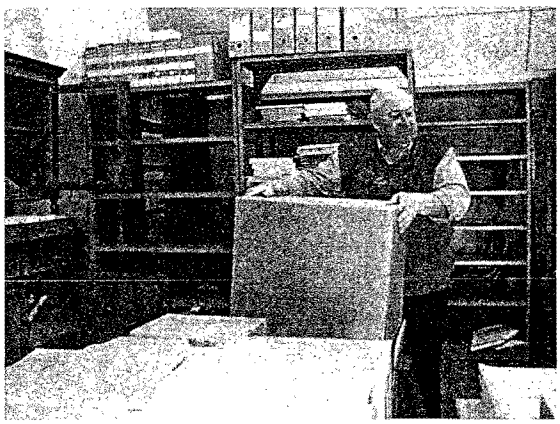

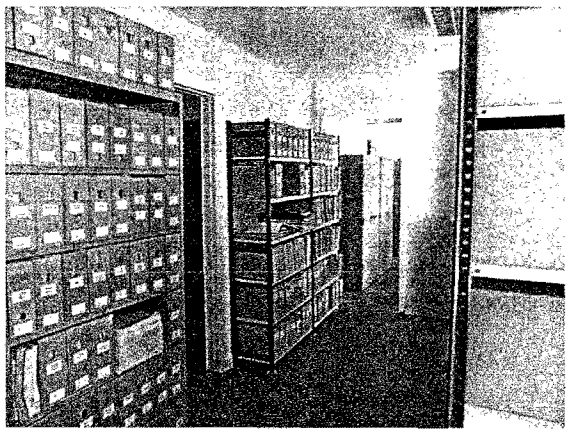

Links het inpakken voor de verhuizing.

Rechts reeds aan het werk in de vernieuwde lokalen.

VERLUIDBOEK

(Stadsarchief n° 192 boek 1611-1676)

Paul Coghe

F° 81v **William Vaus** fs. Pieter – geboren te Luik – schaapherder in de Kempen

Misdaad: Hij heeft als vagebond rondgelopen te lande en bij hem werden drie mantels van livrei en een deel garen gevonden wat gestolen was in twee poortershuizen te Brugge en door burgers afgenomen na een achtervolging? Hij wordt verdacht van medeplichtig te zijn aan de diefstal maar zegt dat hij alles gekregen heeft van een jongen die hij niet kent en hem vroeg om het uit de stad te dragen.

Straf: Verbannen uit de stad en schependom voor zes jaar.

28.06.1624

F° 82 **Lucas Davidts** fs. Gillis – geboren te Maastricht – kleermaker

Misdaad: In het begin van de vasten zou hij uit een winkel van en zijdelakensnijder in Brugge een stuk zwart fluweel van 24 ellen gestolen hebben. Daarvan is een deel bij hem gevonden alhoewel Lucas heeft blijven loochenen dat hij dat gestolen had. Hij beweert dat de diefstal gepleegd werd door Jantken Debackere die hem het pakje fluwijn gegeven heeft om te bewaren. Er is ook gebleken dat Lucas kleine diefstallen gepleegd heeft maar ook dat ontkent hij. Hij heeft reeds twee brandmerken op de rug, een van Brussel en een van Den Haag, beiden wegens diefstal. Hij werd ook reeds in andere steden verbannen.

Straf: Verbannen uit land en Graafschap Vlaanderen voor tien jaar.

31.08.1624

F° 83v **Pierre Doignon** fs. Niclays – gezeid Quaeckelaere - geboren in land van Lorreinen – tevoren soldaat van kapitein Ghits maar nu geweerd uit dezelfde compagnie.

Misdaad: Omstreeks vijf à zes weken samen gegaan met nog drie compagnons waarvan de ene, genaamd Laverdure, soldaat was van kapitein Ghits en twee soldaten van het garnizoen van deze stad. In een taverne smeedden ze in de avond het complot om goede lieden die ze ter plaatse zouden vinden te bedreigen. In de taverne zaten twee burgers. De twee soldaten hielden de wacht aan de voordeur aan de straat om passanten te lokken. Toen ze een paar passanten konden binnen brengen sloten ze de deur en stelden voor wat met hen te drinken. Maar met hoge woorden en trekkende hun rapieren hebben ze de wapens die de burgers bij zich mochten hebben afgenomen en ze staken hun handen in de zakken van de goede lieden om hun geld af te nemen. Eén van de burgers, een jongman die geen geld bij zich had moest voor 3 stuivers zilver gaan kopen in de stad. Hij werd op de rug vastgehouden door Pierre Mignon (sic) en een compagnon? Van de tweede burger vroegen ze acht schellingen grooten voor hetgeen ze gedronken hadden maar omdat hij geen geld had vroegen ze zijn mantel en gaven hem aan de waard. Van de derde persoon eisten ze vijf schillingen grooten. De burger was gekleed in zijn zweetrok en moest die ook achterlaten. Van een vierde burger hebben ze al het geld dat hij bij zich had afgenomen

Straf: Pierre Mignon wordt op schavot gebracht en wordt er gegeseld op zijn naakt lichaam tot bloedens toe, daarna wordt hij gebrandmerkt met een gloeiend ijzer op zijn rug en ten slotte verbannen voor 25 jaar uit het land en Graafschap Vlaanderen op straf van de galg.

05.10.1624

F° 84v **Martine Ghesquiere** fa. Jehan – geboren bij Arras – weduwe van Francois Petit
Margriete Petit haar dochter

Straf: Beiden worden uit het land en Graafschap Vlaanderen gezet voor negen jaar op straf van publieke geseling of andere arbitraire straf wegens verdenking van diefstal ten hunnen laste en om personen met slecht gedrag gelogeerd te hebben. Martine wordt ook verdacht van een diefstal gepleegd op 21 juli 1623 te Brugge.

20.01.1625

F° 84v **Vereecke Mayken** fa. Jaques – weduwe van Francoys Vereecke – geboren van Kooigem bij Kortrijk

Misdaad: Zij heeft acht of veertien dagen gelogeerd ten huize van Pieter De Grave, soldaat van het garnizoen van deze stad. Op een meidag in 1623 heeft ze daar een trypen lijveken, een vrouwenhoed, twee slaaplakens , een hemd en nog andere dingen gestolen uit een ongesloten tonnetje. Verder is ze van daar gaan logeren ten huize van Dyneken Burchgrave, huisvrouw van Maryn, hoofdman van deze stad. Daar is ze niet lang geweest en heeft de vrouw bestolen van twee slaaplakens, nachtdoeken en kragen, twee hemden en een slechte laken klokke uit een schapraai die niet gesloten was. Een deel ervan heeft ze verkocht. Vorige maand heeft ze in een straat bij de Sleutelbrug, zwaar zwanger zijnde, een meisje "vertwefeld" (met mooie woorden meelokken) om mee te gaan naar Sijsele. 's Avonds hebben ze daar geslapen in een stal waar ze acht dagen voordien had mogen slapen toen ze van Gent kwam. Mayken heeft in de morgen een koe uit de stal meegenomen naar Brugge met de hulp van het meisje aan wie ze vertelde dat het haar koe was die ze daar had ondergebracht om te overwinteren. Ze heeft de koe verkocht voor vier ponden grooten maar de koe is door de eigenares teruggevonden.

Straf: Op het schavot en er gegeseld worden op het naakt lichaam tot bloedens toe, getekend met het brandmerk op haar rug en verbannen uit het land en Graafschap Vlaanderen voor 25 jaar op straf van de galg.

1 sporcle 1625

F° 86 **Maertin Cuijpman** fs. Jacob – geboren te Borrem in het kwartier van Dendermonde – kleermaker

Misdaad: In de maand november laatstleden trok hij met vier andere gasten van Brugge naar Duinkerke waar ze samen in dienst waren als bootsgezellen. Op de weg tussen Diksmuide en Duinkerke kwamen ze een passant tegen , een Hollander, die ook naar Duinkerke trok. Ze zijn samen gaan logeren in een dorp waar de toren afgebrand was, nl. Leisele, in de herberg genaamd "De Geldzak". Nadat ze gegeten en gedronken hadden, hadden Maertin en zijn compagnons geen geld meer om te verteren, Ze hebben de Hollander zich doen uitkleden tot op zijn hemd en hem al het geld dat hij bij zich had afgenomen. Dat bedroeg meer dan 200 gulden. De Hollander moest ook buitenshuis zijn gevoeg doen om te zien of hij geen goud had ingezwolgen. Met dat geld hebben ze verder geteerd. De Hollander was gekomen van Amsterdam en kon geen paspoort tonen vanwege Zijne Majesteit, maar allen een paspoort van de vijand. Hij verklaarde dat hij het paspoort van Zijne Majesteit per abuis in Antwerpen had achtergelaten daar hij niet lezen noch schrijven kon. Hij verzocht om in Duinkerke bij de justitie geleid te worden om hem te verantwoorden. Ze zijn 's morgens samen vertrokken en 's avonds gaan logeren op de parochie Disterende ?? omtrent één mijl van Duinkerke . Maertin is 's morgens vroeg opgestaan, zogezegd om zijn gevoeg te doen, maar is vertrokken met de papieren en het geld. Hij is in Duinkerke aangekomen met een ander jonge man die hij onderweg ontmoet had. Beiden zijn een oneerlijk huis binnengegaan niettegenstaande hij gehuwd was. Zij teerden van het geld van de Hollander. Hij kocht een mantel die de jongeman 's nachts was gaan stelen. In dezelfde nacht is er nog een oneerlijke dochter geweest aan dewelke Maertin 's morgens een kwetsuur heeft toegebracht omdat de dochter uit zijn broek twee stukken van acht schellingen genomen had. Maertin is aangehouden door de justitie. Hij had nog ongeveer 28 ponden grooten bij zich die aan de Hollander werden teruggegeven. Maertin was soldaat in het leger te Reygaersvliet vóór Sluis. Niettegenstaande hij gehuwd was liep hij met andere gehuwde vrouwen met dewelke hij wel twee jaar gebleven is in Antwerpen.

Straf: Op het schavot gebracht en daar,met de bast om de hals, publiek gegeseld worden op zijn bloot lijf tot bloedens toe, daarna gebrandmerkt op zijn rug en verbannen uit het land en Graafschap Vlaanderen voor 25 jaar op straf van de galg.

08.03.1625

F° 87v **Adam Inghelsmas** fs. Cornelis – geboren te Klemskerke – landsman wonende te Brugge – in de wandeling "Daemken" of "Lapperken" - schoenlapper

Misdaad: Heeft in stad gebedeld. Op 18 juni, na de middag heeft Adam, met andere bedelaars, nl. Jan Wouters, in de wandeling "Brabant", voor de deur van het huis waar een bruiloft was gaan staan om de overgeschoten spijzen te krijgen. Omdat Adam gevraagd werd om aan de deur te gaan staan om de lieden binnen of buiten te laten gaan is er een woordenwisseling ontstaan tussen Adam en Jan Wouters. Jan was daarvoor jaloers en heeft Adam met een stokje geslagen op het hoofd. Adam heeft zijn mes getrokken en Wouters vier lelijke steken toegebracht, een op de borst waarin een stuk mes is blijven steken, een bij de navel , een derde in de rechterzijde die wel meteen dodelijk was en een vierde in de linkerzijde van de buik. Jan Wouters is twee à drie dagen daarna gestorven.

Straf: Hij wordt veroordeeld om berecht te worden met de bast **zodat de dood erop volgt.** De executie wordt terstond uitgevoerd.

20.06.1625

F° 88v **Gelaude Noé** fs. Dominicus – geboren in land van Lorreinen – schoenlapper

Misdaad: Gaande van dorp naar dorp heeft hij gelogeerd in het huis van slechte menagie in deze stad bij de Vrijdagmarkt. Op 12 juni laatstleden , om één uur na middernacht, is hij een zeker huis en winkel binnengegaan niet ver weg van de herberg. Daar heeft hij diverse partijen nastelynghen (nestels – veters) en zijden passementen (boordsel, galon) alsook garen en andere koopwaar gestolen. Die heeft hij 's morgens vroeg bij het openen van de poort gaan verbergen in een stuk korenveld buiten de Smedenpoort. Men heeft toen hij aangehouden werd delen van het gestolen goed bij hem bevonden en teruggegeven aan de winkelier.

Straf: In de vierschaar verbannen uit land en Graafschap Vlaanderen voor tien jaar op straf van publieke geseling.

12.07.1625

F° 89v **Jaques Verschuere** fs. Christoffel – geboren te Meetkerke – landsman wonend te Brugge

Misdaad: Een jaar geleden ging hij over en weer naar Nieuwpoort met brieven zoals een bode alhoewel hij geen gezworen bode was. Enkele dagen geleden heeft hij te Nieuwpoort van een lakenverkoper een brief gekregen met drie stukken cafseyen (gekeperd grof laken)
geadresseerd aan een koopman te Brugge. Hij heeft de drie stukken zelf verkocht in Brugge aan een andere handelaar. Jacques zei dat ze van hem waren en kreeg er negen pond grooten voor. In de gevangenis heeft hij een deel van de som gerestitueerd. Hij heeft twee stukken passement (boordsel,galon) gekregen van een koopman om die naar Nieuwpoort te brengen maar hij heeft ze verkocht aan een winkelier te Brugge die de twee stukken heeft gehouden omdat hij vermoedde dat ze gestolen waren. Die werden dan ook aan de eigenaar teruggegeven.

Straf: In vierschaar gebannen uit de stad en drie mijlen in de omtrek voor zes jaar op straf van publieke geseling

12.07.1625

wordt vervolgd

ERRATUM

In ons voorgaande nummer, in het artikel over Margareta van Clermont, bleek in de genealogie een fout te zitten. Hieronder volgt de verbeterde versie:

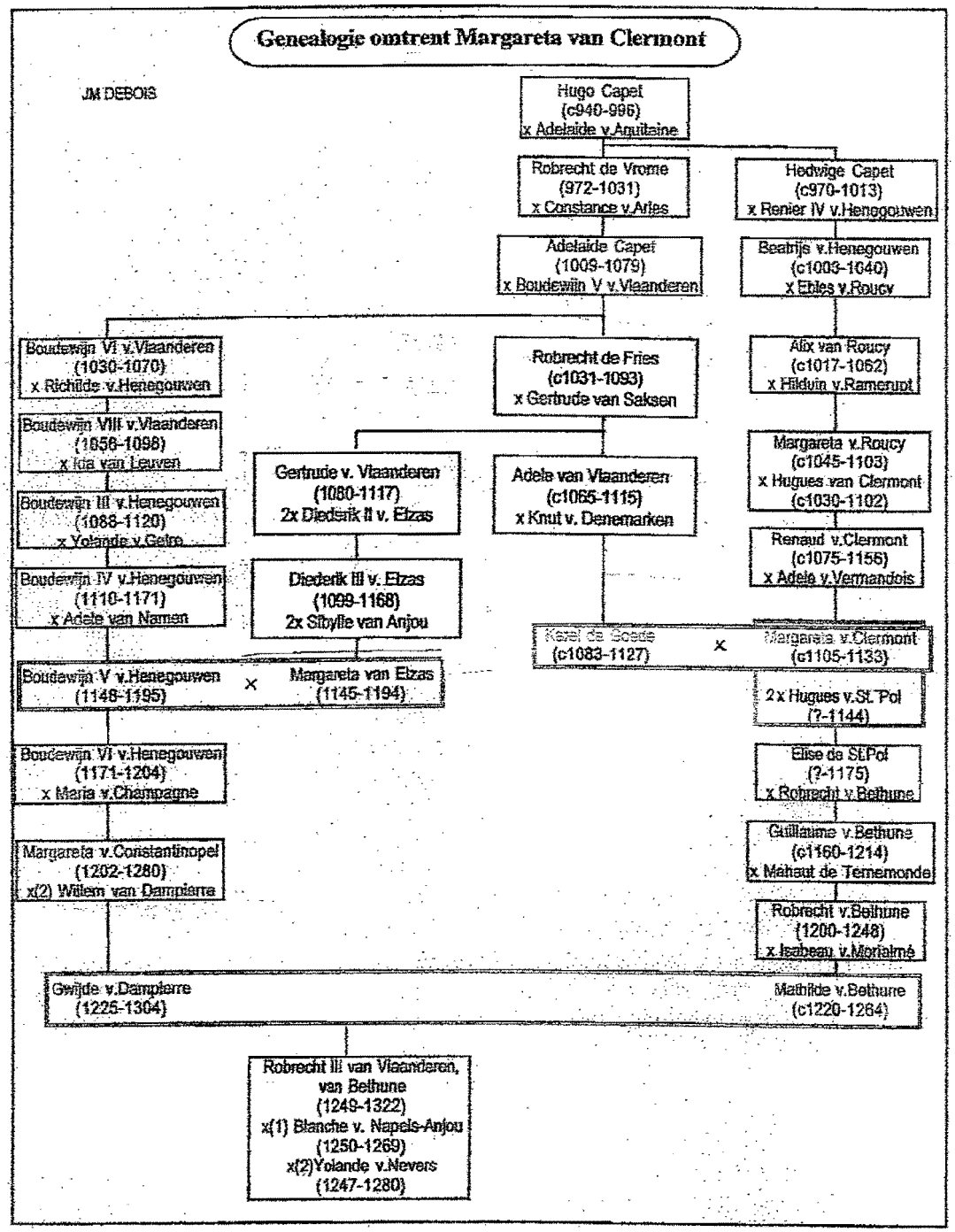

Gertrude van Vlaanderen was de dochter van Robrecht de Fries en de zuster van Adèle van Vlaanderen.

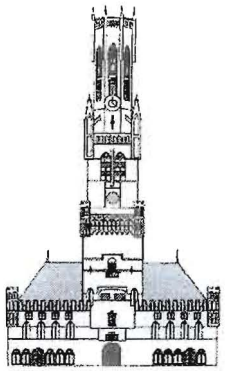

Brugse Stam

België-Belgique
8310 Assebroek
PB 3/5104-P007782

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
regio Brugge, vzw
kennisknooppunt voor familiegeschiedenis

45ste JAARGANG NR.: 6, november-december 2013 TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

URL: www.familiekundebrugge.be Verantw. Uitg.: J. Patteeuw, Kerklaan 30, 8310 Brugge

Voordracht
"Watervoorziening in Brugge"
25 november 2013
Spreker: Ernest Vandevyvere

2013, EEN BIJZONDER JAAR

Een jaar loopt weer ten einde. De mooie nazomer kan de morgenmist niet meer wegtoveren dus weten en voelen we dat de herfst op komst is. Het is het normale verloop der seizoenen dat schijnbaar door de opwarming van de aarde niet meer zo normaal is en ons af en toe wat in de war brengt. Het is echter de tijd om even achterom te kijken en de gebeurtenissen van het voorbij jaar te overlopen en te beoordelen.

Het was voor onze vereniging het jaartje wel. We moesten tweemaal verhuizen en dus tweemaal in- en uitpakken. Onze normale werking was dus tweemaal een drietal maanden onmogelijk. Maar niet getreurd, we hebben nu frisse en veilige lokalen met alle comfort op een paar zaken na die ze vergeten zijn uit te voeren. We gaan onze nieuwe ruimte met een hapje en een drankje inwijden op 22 november ek. van 15 tot 19 uur. Alle leden zijn welkom en niet-leden kunnen misschien eens hun lichtje komen opsteken over ons documentatiecentrum.

Een andere nieuwigheid is de omschakeling van feitelijke vereniging naar vereniging zonder winstoogmerk (vzw) met een nieuw bestuur zoals we in ons vorig nummer uitvoerig aan bod brachten. Daarmede is het juridisch aspect van onze vereniging veilig gesteld.

We hopen dat al deze punten een beetje een nieuwe start kunnen betekenen voor onze werking ten gunste van diegenen die hun stamboom of familiegeschiedenis willen samenstellen. De kleine geschiedenis van onze voorouders vormt de grondslag van de algemene geschiedenis die men ons op de schoolbanken poogde bij te brengen. Onze bestuursleden staan met hun jarenlange ondervinding klaar om daarbij behulpzaam te zijn. Op naar een prachtig 2014!

TIJDSCHRIFT
Brugse Stam

Abonnement € 9,00
op rekening
IBAN: BE19-9730-9465-0412
BIC: ARSPBE22
van FV-Brugge
p/a Sint-Michielslaan 90
8200 Brugge
Buitenland: € 10,00
Gratis voor FV-leden van het arrrondissement Brugge

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
REGIO BRUGGE vzw
0565.535.209
SECRETARIAAT
Baron Ruzettelaan 401
8310 Assebroek
Tel.: 050.35.07.01
e-mailadres:
vvf.brugge@skynet.be

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL & LOKAAL:
Kleine Hertsbergestraat 1-3,
8000 BRUGGE
2e verdieping

LIDMAATSCHAP
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
€ 35,00
op rekening
IBAN: BE58-4141-1712-2179
BIC KREDBEBB
o.n.v.:
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN
Van Heybeeckstraat 3
2170 MERKSEM

INHOUD VAN DIT NUMMER :

Eddy Dubruqué
Waarom zoveel herbergen in Lichtervelde?

Roland Verté
Erfenisregisters in het Brugse Rijksarchief

Paul Coghe
Verluidboek
Schouwboek

Elke auteur is verantwoordelijkvoor de inhoud van zijn of haar teksten.

Redactie Jo Vandeghinste

MEDEDELINGEN

LOKAAL

Het lokaal in de Kleine Hertsbergestraat nr. 1-3 (tweede verdieping) is weer toegankelijk na de verbouwing.
Ons lokaal is in de namiddag open van 14 tot 17.00 uur, iedere **eerste** maandag en iedere **tweede** woensdag van de maand. Het is open op zaterdagvoormiddag van 9 tot 12.30 elke **vierde** zaterdag van de maand.
Met andere woorden: op **maandag** 4/11 en 2/12, ook op **woensdag** 13/11 en 11/12 en op **zaterdag** 23/11. Op zaterdag 28/12 gesloten.

DIGITALISERING ROUWBRIEVEN

Telkens op donderdag vanaf 13.30 tot 16.30 uur, in ons vertouwde lokaal in de Kleine Hertsbergestraat 1-3 te Brugge.
7/11 – 21/11 – 5/12 en 19/12.
We kunnen nog steeds hulp gebruiken.

VOORDRACHT

Op maandag 25 november, om 20 uur, komt Dhr. Ernest Vandevijvere spreken over **"Watervoorziening te Brugge".**
De stad Brugge heeft vanaf het einde van de 13de eeuw een voortrekkersrol gespeeld op het vlak van de watervoorziening in het graafschap Vlaanderen. En dat niet alleen door de grootschalige aanpak waardoor het stadscentrum en enkele minder centraal gelegen kwartieren water kregen uit de zo geheten moerbuizen, maar ook door de manier waarop één van die leidingen uitgerust was met een ophaaltoestel om het water tot in de moerbuis te pompen.
De aanvoer van zuiver water uit het binnenland zou later voorgoed een einde stellen aan het probleem van de waterbevoorrading. Dat water stond bovendien onder druk en kon in de woningen zonder enige moeite en in onbeperkte hoeveelheden worden gebruikt, ook op de hogere verdiepingen. De moderne tijd was aangebroken, men kon beschikken over kraantjeswater.
Dank zij gegevens uit het Stadsarchief en archeologische vondsten kunnen wij ons daar een goed beeld van vormen.
Zoals steeds gaat deze voordracht door in 'De Zorge', Moerkerkesteenweg 194 te St.-Kruis, in samenwerking met de Koninklijke Heemkundige Kring Maurits Vancoppenolle.

FAMILIENIEUWS

Laat niet na ons de gebeurtenissen in uw familie mede te delen. Het familiale leven ligt onze vereniging nauw aan het hart.

Familiekunde Vlaanderen - regio Brugge, wordt gesteund door:

BRUGGE
WERELDERFGOEDSTAD
Dienst Cultuur

DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

WAAROM ZOVEEL HERBERGEN IN LICHTERVELDE ?

Eddy Dubruqué

Ghesien bij den onderschreven geconsulteerden advocaat vanden raede in Vlaenderen het denombrement of de liste der herbergen gestaen ende gelegen binnen het dorp ende de prochie van Lichtervelde. Sijnde t'selve denombrement gemaeckt door mijnheeren burghmeester ende schepenen van t'gemelde Lichtervelde. Achtervolgende d'ordonnantie vande majesteijt geëmaneert den 21 julie 1779. Gelijck oock de missive aende voorseijde wethouderen geschreven van wegen het magistraet s'Landts vanden vrijen van date 18 maerte 1780. Bij dewelcke sij worden versocht te verleenen hun advijs wegens de utiliteijt ofte inutiliteijt ende schaedelijckheijd van elcke der geseijde herbergen. Ende gelet op de mondelijcke vraege daeruijt gedaen bij de selve wethouderen.
Om te weten hoe sij vermogen of behooren dien aengaende te reschiberen ende hun advijs te verleenen.

Dunckt hem onderschreven eerst ten regarde vande herbergen gestaen ende gelegen binnen het dorp ofte op de plaetse van Lichtervelde. Dat wethouderen behooren te rescriberen[1] in het generael voor de utiliteit ofte nuttigheijd ende continuatie der selve om de volgende redenen:

-Te weten eerst om dat alle dese herbergen respectivelijck of sijn geoctroijeert, of (:dat het selve is:) (sic) van immemoriale tijden dusdaenige sijn geweest. Ende alle hebben de gerequireerde commoditeijten om te logeren ende te herbergen de reijsende lieden.
-Ten tweeden omme dat het gemeijnte van Lichtervelde is seer notable en overgroot ende geduerighlijck meer en meer is aengroeijende.
-Ten derden om dies wille dat t'geseijde Lichtervelde is van groot uijtgestrektheijd, ende dat de gene verplicht sijnden en de goede gewoonte hebbende van bij te woonen de goddelijcke diensten in de parochiale kercke, ende daertoe van verre moeten komen. Seer dickwils noodigh hebben te gebruijcken deselve herbergen, staende binnen het dorp ofte op de plaetse ende naementlijck geduerende den winter, komende ofte keerende naer of van de kercke, omme sigh, voor eenigen tijdt, te bevrijden van de injurien des lochts ende daervan aengedaen ofte aengegrepen sijnde als van de koude ende nattigheijd sigh inde herbergen te gaen droogen ende warmen.
-Ten vierde omme dat binnen den voornoemden dorpe van Lichtervelde wekelijks openbaere marckt van alderhande eetwaeren ende andere goederen wort gehouden, ende dat vremde ofte verre woonende koopers ende verkoopers oock seer dickwils noodigh hebben de gemelde herbergen te gebruijcken in alle saijsoenen van het jaer om hunnen nooddruft te nemen, ende den dorst te laeven, ende wel voornaementlijck inden winter, ten eijnde van sigh te herstellen van de injurien, de welcke de quaede locht hun, staende ter marckt heeft aengedaen, ende waertoe notoirelijck een veel meerder getal van herbergen noodigh is, als binnen de dorpen ofte prochien alwaer dusdaenige marckt niet en wort gehouden.
-Ende ten vifden omme dat ter causen vanden steenwegh loopende door het dorp aldaer, veel grooter passagie is als voor desen.

Voorts ten regarde van de herbergen gestaen ende gelegen tot Lichtervelde buijten het dorp en de plaetse, ende de welcke behoorelijck geoctroijeert sijn, ofte van overoude tijden sijn geweest, oordeelt den onderschreven geconsulteerden dat de voorseijde wethouderen seer wel sullen doen van oock te rescriberen voor de nuttigheijd ende continuatie der selve, te weten bij aldien dese herbergen worden bewoont ende gebruijckt door deugsaeme ende heerlijcke persoonen, ende inden gevalle dese herbergiers gewoon en genegen sijn van sigh te reguleren ende herberge te houden volgens de voorgemelde ordonnantie van den 21 juli 1779, ende besonderlijck inden gevalle sij geene professie en maecken van te favoriseren de debauche, ende te voeden de dronckenschap ofte gedoogen de vergaederinge van ongeschickte ende dertele persoonen men seght dat in sulcken gevallen de gemelde wethouderen seer wel sullen doen van oock te rescriberen voor de nuttigheijd ende continnatie der selve geoctroijeerde ende overoude herbergen staende buijten het dorp. Geconsidereert eerst dat het public ende gemeijnte door dusdaenige goede, ende eerlijcke herbergen notoirelijck niet het minste lijden en can. Ende voorts dat de proprietarissen ende bewooners van dese herbergen, die de selve als voorsien van dusdaenigh octroij, hebben gecocht ten hoogen prijse ofte andersints ten onereusen titel hebben

[1] een antwoord op een request, ambtelijke corespondentie.

geacquireert, souden lijden de aldergrootste schaede door de vernietinge, ofte opschorssinge van diere, daer dat nochtans de justitie niet toe en laet de particuliere in eeniger manieren te beschaedigen, alswanneer het public ende gemeijnte daeruijt noch evident, noch apparent voordeel en can verwachten.

Eijndelijck ten regarde van d'andere herbergen buijten den dorpe staende, de welcke niet en sijn geoctroijeert noch van immemoriale ofte overoude tijden en hebben geexisteert, ende de welcke maer een weijnigh en sijn afgelegen van andere oude ofte wel geoctroijeerde herberge, dunckt den onderschreven dat tegen dese negativelijck ende voor de opschorssinge ofte vernietinge der selve behoort te worden gerescribeert ende geadvijseert, gelijck oock ten regarde van de herbergiers de welcke hun octroij sub ofte obreptivelijck souden hebben bekomen, ofte niet en souden hebben volkommen aenden inhoud van de requeste, waerop het octroij van herberge verleent is geweest: want dese geene rechtveerdige reden noch materie en souden connen hebben van sigh te beklaegen, ende de schaede aen hun selven souden moeten wijten, om te hebben bestaen illigitelijck op te rechten. Aldus geadvijseert binnen de stede van Rousselaere den 24 maerte 1780.
Josh: Spillebout ad^{t}

Den selven geconsulteerden naederhand verstaen hebbende de favorable situatie vande herberge genaemt *den Soeten inval* als sijnde gelegen langhs de twee steenwegen respectivelijck van Brugge naer Meenen, ende van Lichtervelde naer Coolscamp, ende oversulckx de groote gerievelijckheijd der selve herberge voor lieden reijsende naer de vier gewesten, midtsgaeders geconsideert de hoedenigheden ende commoditeijten der gemelde herberge soo tot het logeren vande passanten als tot het stallen van peerden ende koeijen, oordeelt hij dat de voornoemde wethouderen oock behooren te advijseren ende rescriberen voor de utiliteijt ende continuatie der selve herberge, schoon dat dese maer veerthien jaeren en is opgerecht, ende van geen octroij en is voorsien aldus geadvijseert den 25 maerte 1780.
Josh: Spillebout ad^{t}

Honorair te saemen, acht schellingen courant, betaelt den schepene De Cock.

Doffice
Liste van alle de herbergen bevonden ter prochie van Lichtervelde ghemaeckt in voldoenynge van haere majesteyts placcaet vande 25 juli 1779 alhier gepubliceert den 25 en 26 7^{br} lestleden zijnde by de onderteeckende commissarissen ghevacheert[2] ende elcke herberge ik bevonden de volgende:

1 De herberg en brouwerij *De Luyte* eigenaar en bewoner Joris Callewaert. De herberg werd gebruikt als *wethhuys* en was gelegen aan de zuidoosthoek van de markt van Lichtervelde. De herberg was voorzien met vier bedden voor *den reysenden man* en om vier paarden te stallen. De herberg was reeds gekend van voor 1678.

2 De herberg en brouwerij *De Swaene* bewoont door Caerel Goddyn. De eigenaar van de herberg was Caerel zijn vader Joannes Goddyn. De herberg was gelegen aan de zuidwesthoek van de markt van Lichtervelde. En voorzien met drie bedden voor *den reysenden man* en stalling voor vier paarden. De herberg wordt reeds vermeld in het renteboek van 1554 folio 112.

3 De herberg en brouwerij *Den Hert* eigenaar en bewoner Monica Goddyn weduwe van Laurens Franciscus Beernaert. De herberg was gelegen aan de noordoosthoek van de markt van Lichterbvelde en voorzien met drie bedden voor *den reysenden man* en stalling voor zes paarden. De herberg wordt reeds vermeld in het renteboek van 1554 folio 227 verso 3°.
4 De herberg *Sint Huybrecht* gelegen aan de noordoostzijde van de *pastone wal* in de *Mosselstraete* van Lichtervelde en voorzien van twee bedden voor *den reysenden man*. De herberg wordt reeds vermeld in het renteboek van 1681 folio 294 verso. En in het register van de drank penning van 1691 folio 78/7 staat dat er een uitsteek bard is met de vermelding *uysteeckt s^{te} huybrecht*.

5 De herberg *De Padde* bewoont en eigendom van Joannes Werrebrouck, gelegen 30 roeden[3] buiten het dorp van Lichtervelde in de straat naar Zwevezele. Voorzien van twee bedden voor *den*

[2] cfr ghevacheert = vrij zijn, open vallen, cfr vacant
[3] 1 Brugse roede is 3,84 m

reysenden man. Het is een oude herberg die beschreven staat in een geschrift van 31 oktober 1699. Volgens luitenant Lauvereyn bailliu van Vlaanderen en mede ondertekent door Guille Garemyn zou men er geen herberg mogen houden. Maar bij nazicht stelde Guille Garemyn vast dat de herberg over een *behoorlyck octroye* beschikte bij de wet van Lichtervelde. Hiebij verklaard hij zich te distanteseren van de akte om er geen herberg te mogen houden.

6 De herberg *Den Gouden Leeuw* gelegen in het dorp van Lichtervelde aan de oostzijde van de kerk langs de nieuwe kalsijde van Komen. Bewoont en in eigendom van Joannes Goddyn fs. Jacobus. Voorzien van stallingen voor acht paarden en drie bedden voor *den reysenden man.* Heeft een octroy sedert 18 december 1778.

7 De herberg *Den Goude Croone* gelegen in de *Potteriestraat* in Lichtervelde aan de oostzijde van de kerk en bewoont door Pieter Le Sage en eigendom van de wezen van Pieter Parmentier. Voorzien voor het stallen van acht à negen paarden en drie bedden voor *den reysenden man.* Heeft een octroy voor het houden van herberg sedert 29 juli 1679. Deze herberg staat reeds vermeld onder de naam Sint-Hubertus in de registers *van de kerke pennynck renten* van 1569.

8 De herberg *Den Engel* gelegen aan de zuidwesthoek van de kerk in de *Droogenbroot straete.* Bewoont en eigendom van Augustin Verduyn en voorzien voor het stallen van vier paarden en drie bedden voor *den reysenden man.* Is een oude herberg reeds vermeld in de *Heerlycken rentebouck* van 1681 folio 294.

9 De herberg en brouwerij in *sheerenswerkhuys* genaamt *Den Keyser* vroeger genaamt *Het Haentjen.* Gelegen in de *Droogenbroodtstraete* in Lichtervelde. Bewoont en eigendom van Pieter Anthone en Frans Perneel, voorzien met stallingen voor acht paarden en drie bedden voor *den reysenden man.* Deze herberg is gekend sedert 9 april 1633 als een *dienlijke herberge.*

10 De herberg *Sint-Antheunis zijnde t'gildenhof van Sint Sebastiaen.* Gelegen in de *Droogenbroodtstraete* in Lichtervelde. bewoont en eigendom van Jacobus De La Fontaine, voorzien van stallingen voor vier paarden en drie bedden voor *den reysenden man.* Dit is een oude herberg vermits de Gilde van Sint-Sebastiaan er geotroyeert is sedert 9 maart 1554. En men weet niet of het gildenhof ooit ergen anders is geweest. En is reeds beschreven in een geschrift van Leutenant Lauvereyn zoals beschreven bij herberg De Padde.

11 De herberg *het Meulenken* gelegen omtrent een kwartuur van de dorpsplaats van Lichtervelde op de oostzijde van de parochieweg naar Zwevezele, langs den *ouden brugge wegh* aan de zuidzijde en aan de westzijde de *Thouroutstraete.* Voorzien van twee bedden voor *den reysenden man.* Deze herberg is reeds vermeld in de heerlycken renteboek van 1554 folio 230 recto artikel 2.

12 De herberg *het Conijnhol* gelegen langs de *calsijde of Cortemarcq straete* bij de *Conijnhol* molen. bewoont en eigendom van Joannes Dela Fontaine, voorzien van kamers, stalling voor vier paarden en twee bedden voor *den reysenden man* en een fontein. Als men de eigenaar vroeg naar zijn titel voor uitbating van een herberg verklaarde hij er geen te hebben. Maar dat deze herberg er reeds was sedert immemoriale tijden en reeds bekend was als herberg in het heerlijke renteboek van het jaar 1630 folio 141 artikel 1669.

13 De herberg *Den Quackel* gelegen langs de kalsijde van Brugge naar Menen in het *gescheet van de parochien Torhout en Lichtervelde.* gelegen op 152 roeden van de herberg *Den Soeten Inval* ook gelegen langs de zelfde steenweg. Bewoont en eigendom van Joseph Billiet. Voorzien van een paardenstal en een bed voor *den reysenden man.* Als men hem vroeg naar de titels voor uitbating van zijn herberg verklaarde hij er geen te hebben. Maar hij heeft horen zeggen dat het altijd een herberg is geweest sedert de aanleg van de kalsijde in 1754.

14 De herberg *Den Soeten* Inval gelegen langs de kalsijde van Brugge naar Menen, palend aan de noordzijde aan de Kortemarkstraat. Bewoont door Carel Muyle en eigenaar Jan Baptist Deschrijvere. Voorzien van kamers en een paardenstal voor acht paarden. Als men Carel Muyle vroeg naar zijn titels om een herberg uit te baten verklaarde hij er geen te hebben maar reeds veertien jaar drie bedden voor *den*

reysenden man te verhuren. Deze herberg is 150 roeden van de herberg Den Quackel gelegen.

15 De herberg *Artoys* gelegen langs de kalsijde van Brugge naar Menen op 142 roeden van de herberg *Den Soeten Inval.* Bewoont door Martinus Muyle en eigenaar Jan Baptist Deschrijvere. Voorzien van kamers en een paardenstal voor acht paarden en twee bedden voor *den reysenden man.* Als men Martinus Muyle vroeg naar zijn titels om een herberg uit te baten verklaarde hij er geen te hebben. Als nota: Deze herberg is geoctroyeert den 28 april 1759 door J.B Devos.

16 De herberg *Het Haentjen* bewoont door Stephanus Goddyn fs. Jan als eigenaar. Gelegen tussen het dorp van Lichtervelde en de kalsijde van Brugge naar Menen op het kruispunt van de *Bollaertstraete* en de *Haeselstraete* en komende van de richting Wijnendale. Voorzien van kamers maar van geen paardenstal maar wel van een bed voor *den reysenden man.* Als men Goddyn vroeg naar zijn titel voor uitbating van de herberg verklaarde er geen te hebben, maar dat deze herberg reeds sedert immamoriale tijden gekent is.

17 De herberg *het Nederwielken* gelegen ver zuidoost van de kerk van Lichtervelde langs de heirweg van Roeselare naar Brugge. Bewoont en eigendom van Pieter Bouckaert. Voorzien van kamers en paardenstal voor twee paarden en drie bedden voor *den reysenden man.* Als men Pieter bouckaert vroeg naar de titels van zijn herberg verklaarde hij er geen te hebben. Maar dit huis is reeds 190 jaar gekend als herberg.

18 De herberg *het Hoogwielken* gelegen langs de heirweg van Roeselare naar Brugge op 22 roeden van herberg *het Nederwielken* ook langs dezelfe heirweg gelegen. Bewoont en eigenaar Jan Baptist Pollet en voorzien van kamers en twee bedden voor *den reysenden man,* maar van geen paardenstal. Als men Jan Baptist Pollet vroeg naar de titels voor uitbating van zijn herberg verklaarde hij er geen te hebben maar reeds sinds immemoriale tijden een herberg te zijn geweest.

19 De herberg *Den Voerman* gelegen langs de heirweg van Roeselare naar Brugge in het gescheet van de parochies Koolskamp en Lichtervelde omtrent 100 roeden van de voorzijde herberg. Langs de nieuwe kalsijde van Lichtervelde naar Koolskamp. Bewoont door Joannes Bouckaert voorzien van drie bedden voor *den reysenden man,* twee kamers en een paardenstal voor acht paarden. De eigenaar is Einaert Callewaert, wanneer men hem vroeg naar zijn octroy, verklaarde hij dat zijn octroy op de greffie ligt. Nota: op 17 juni 1775 is de herberg geoctroyeert. De eigenaar heeft nooit daar een octroy willen laten en is de herberg ook niet gebouwd.

Noch en zijn aldaer de commoditeyten op vele naer niet als bij requette te kennen is gegeven datier geweest zijn.
Aldus opgenomen den 16 oktober 1779
P.F De Meulenaer Michiel Poddyn
Jacobus Joannes Franciscus Bouckaert Jan Goddijn
Pieter De Cock
Als greffier: Van Baven 1779

Edele ende weerde heeren, wij hebben dhere uw hiernevens te senden de liste der herberge binnen dese prochie Lichtervelde blijven met een diep respect.
Uyt onse vergunningen van de 23 oktober 1779

OPEN DEUR IN ONZE VERNIEUWDE LOKALEN

Samen met onze medebewoners Het JAC en de Koninklijke Gidsenbond nodigen we U uit op vrijdag 22 november 2013 tussen 15 en 19 uur uit op een hapje en een drankje ter gelegenheid van de plechtige heringebruikname van onze vernieuwde lokalen in de Kleine Hertsbergestraat 1-3 te Brugge.
Iedereen welkom!

VERLUIDBOEK

(Stadsarchief n° 192 boek 1611-1676)

Paul Coghe

F° 90 **Jan Vanden Berghe** fs. Pieter – geboren te Brussel

Misdaad: Op 1 juli 1625 werd hij gegeseld en uit de stad gezet. Alhoewel hij beloofd had zijn leven te beteren is hij toch opnieuw de stad binnengekomen en heeft er gebedeld. Hij werd verschillende malen door de politie uitgezet en toch opnieuw binnen gekomen en zo de justitie en de plakkaten minachtend.

Straf: In de vierschaar gebracht op het schavot en publiek gegeseld op zijn bloot lijf tot bloedens toe en verbannen uit de stad en de palen voor zes jaar op straf van hergeseling en brandmerking.

28.03.1626

F° 91 **Charles Blomme** gezegd "Violette" fs. Laureyns – geboren te Brugge

Misdaad: Niettegenstaande hij ,verdacht van bedelarij en verscheidene diefstallen, op 9 januari 1626 door de schepen werd veroordeeld om gegeseld te worden en verbannen werd uit de stad en drie mijlen in de omtrek is hij toch opnieuw binnengekomen in minachting van de justitie.

Straf: Gegeseld worden en verbannen uit de stad en drie mijlen in de omtrek voor 10 jaar op straf van hergeseling en brandmerking.

04.04.1626

F° 91 Hier moet volgen de sententien van
Hans De Zangere voor publieke geseling en verbanning geëxecuteerd de 9de mei 1626
Voorts de sententie van
Lambert Lievens voor onthoofding geëxecuteerd de zelfde dag
Zie crimineel confessieboek folio 246 en 249

F° 91v **Matheus Vande Kerchove** fs. Jan – geboren te Brugge – kuiper en distilleerder van gebrande wijn (brandewijn)

Misdaad: In de maand september 1624 was hij in handen van de justitie wegens het overtreden van het plakkaat over de brandewijn. Hij werd er veroordeeld tot vijf ponden grooten boete en daarbij was het hem verboden onbehoorlijk huis te houden op straf van uit de stad gezet te worden. In de maand oktober werd hij aangehouden en in de gevangenis gezet wegens ruwheden bedreven op de straten met wapens door hem als door onwillige soldaten in zijn gezelschap. Hij werd daarvoor door het schepencollege verplicht de vorige sententie te onderhouden en is scherp vermaand geweest om zijn leven te beteren. Hij werd achterhaald met gestolen goederen, o.a. heycken ??, kragen, hemden, een caffaflute acconstrement ??? en andere dingen. Alles is de laatste maart gestolen geweest bij nacht op twee verschillende plaatsen . Een en ander was reeds verkocht en aan de justitie verklaarde hij van geen acconstrement te weten maar hij had het in zijn huis verstopt. Hij beweert alles gekregen te hebben bij koop van een gekende dief genoemd Claude Noie en zijn kompanen. Maar Claude (Gelaude) werd verbannen in juli 1625 (zie f° 88v) en zo blijft Matheus verdacht de dief te zijn.

Straf: In vierschaar verbannen geworden uit de stad en drie mijlen in de omtrek voor zes jaar op straf van publieke geseling.

27.06.1626

F° 92v **Margriete Langhlé** gezegd Bande fa. Guilliaeme - geboren rond Hesdin- huisvrouw of weduwe van Jan Le Soir

Misdaad: Op 3 januari 1624 verbannen geweest uit de stad voor zes jaar op straf van arbitraire correctie, omdat ze hier personen, verdacht van diefstallen, gelogeerd zou

hebben. Op 17 april 1624 publiek verbannen voor zes jaar op straf van geseling. Ze is toch teruggekeerd en heeft binnen de stad gewoond. Ze is verdacht van de vijand bezocht te hebben en ermee correspondentie gehouden te hebben in het kwartier van Sluis.

Straf: Wordt op het schavot gebracht en gegeseld met scherpe roeden tot bloedens toe en daarna verbannen uit de stad Brugge en drie mijlen in de omtrek voor tien jaar op straf van hergeseling en brandmerking.

27.09.1626

F° 93v **Franciscus Cartingny** fs. Jan – geboren te Valenciennes – wever van Kamerijk doek

Misdaad: Alhoewel hij op 4 januari 1625 uit de stad gezet werd voor drie jaar met het verbod om er binnen te komen op straf van geseling of een andere straf, en omdat hij als vagebond rondliep en verdacht was van diefstallen gepleegd te hebben is hij toch opnieuw gaan rondlopen als vagebond en is hij de stad opnieuw binnengekomen. Hij wordt er van verdacht met andere personen verscheidene beurzen van goede lieden gesneden te hebben op de Korenmarkt.

Straf: Veroordeeld bij vonnis van de schepenen om op het schavot gebracht te worden om daar gegeseld te worden met scherpe roeden tot bloedens toe en daarna verbannen uit de stad en Vlaanderen voor tien jaar op straf van hergeseling en brandmerking

26.09.1626

F° 94 **Hubosine Cailly** fs. Anthone – geboren van Atrecht – twijnder

Misdaad: Hij heeft enige dagen als vagebond rondgelopen en in een huis in deze stad een zilveren riem en andere zaken van belang gestolen. Alles was in de kamer van het huis waarvan de achterpoort openstond. Hij heeft de vlucht genomen door verscheidene straten om het gestolen goed te verbergen maar is door de burgerij aangehouden.

Straf: Op het schavot op de Burg om gegeseld te worden met scherpe roeden op zijn naakt lichaam tot bloedens toe en gebrandmerkt en verbannen uit de stad en het Graafschap Vlaanderen voor tien jaar op straf van de galg.

26.09.1626

F° 94v **Piaet Ramout** fs. Pieter – geboren van Rijsel – bakker

Misdaad: Hij heeft enige tijd als vagebond rondgelopen en uit een zeker huis staande bij de plaats van St.-Michiels , uit een koffer die er stond, een keurs, een hemd en een servet gestolen en dat in absentie van de inwoners. Piaet heeft met force en geweld de deur opengebroken om in het huis binnen te geraken.

Straf: Gebracht worden op een schavot om daar gegeseld te worden tot bloedens toe, gebrandmerkt en verbannen uit het land en Graafschap Vlaanderen voor tien jaar op straf van de galg.

26.09.1626

F° 95v **Hans De Zangere** fs. Jan – geboren te Brugge

Misdaad: Hij is meermaals in handen van justitie geweest en werd in april laatstleden omwille van vagebonderen , bedelen en diefstallen publiek gegeseld en voor tien jaar verbannen uit de stad en drie mijlen in de omtrek op straf van hergeseling en brandmerking. Toch is hij de stad binnengekomen en heeft opnieuw als vagebond rondgelopen. In minachting van de justitie heeft hij zijn ban gebroken.

Straf: Op het schavot gebracht en publiek gegeseld ten bloede, daarna gebrandmerkt en verbannen uit de stad en drie mijlen in het rond voor twintig jaar op straf van de galg.

21.11.1626

wordt vervolgd

F° 87 21.09.1762

's Nachts om twee uur heeft chirurgijn Judocus Bauwens verslag uitgebracht dat Francois Vanden Berghe door enige militairen in de herberg "Het Sterreken" gekwetst was en in hoogste doodsgevaar was.
Deze informatie staat op de informele boek
Geschouwd het dode lichaam van **Francois Vanden Berghe,** 30 jaar, verwond in de herberg "Het Sterreken". Er zijn geen kneuzingen, breuken noch ontwrichtingen gevonden. Enkel een wonde aan de linker zijde van de keel gaande door het strottenhoofd met breuk van de voorste kaakbeenderen, waarschijnlijk veroorzaakt door een puntig, snijdend voorwerp. Door het doorsnijden van een slagader is bloed in de longpijp terechtgekomen waardoor hij verstikt is door het bloed.

F° 87v 30.09.1762

Geschouwd het dode lichaam van **Anna Van Notenschaele**, 59 jaar.
Er is een kneuzing gevonden met een schram aan de rechter oogkas. Verder geen breuken, wonden, kneuzingen noch ontwrichtingen, maar ze is verstikt door het water.
In het huis van Vincent Gelthof fs. Pieter, 55 jaar, geboren te Brugge, leertouwer, wordt deze gevraagd wat hij weet van dit voorval. Hij zegt dat, deze morgen kwart over negen, Joanne Van Nachterschaele (sic) langs het Vuldersreitje is gepasseerd. Een half kwartier later is hij op het geroep van zijn zoon ook daarheen gegaan en heeft daar Joanna verdronken gevonden. Hij verklaart dat Joanna reeds 39 jaar lang aan vallende ziekte leed en hij veronderstelt dat ze daardoor in het water is gevallen..
Francois Gelthof fs. Vincent, 21 jaar, geboren te Brugge, kleermaker wordt ondervraagd en verklaart hetzelfde als zijn vader.
Anna Marie Geldhof (sic) fa. Vincent, 33 jaar, geboren te Brugge zegt dat ze, toen ze naar het toilet ging Joanna in het water zag liggen in het Vuldersreitje dat passeert aan de achterplaats van het huis.
De begrafenis wordt toegestaan. Het voorval wordt aanzien als een ongeluk.

F° 88v 13.12.1762

Geschouwd het dode lichaam van een vrouw, gezegd de **weduwe van Cornelis Joye,** liggende op de linkerkant in de ingang van de kelder van de herberg de Roode Poorte achter de Halle. Er is een kneuzing gevonden aan de linkerkant van het hoofd en ook aan het linker oog en het linkeroor. Verder is er geen breuk gevonden. De dood zal veroorzaakt zijn door een flauwte en daarna door de koude die een stilstand van het bloed veroorzaakt heeft.
Marie Catherine Vellers , huisvrouw van Jacobus de Morisse, herbergier in de Roode Poorte , 31 jaar, verklaart dat er deze morgen toen ze de deur opendeed een vrouw dood lag; Ze lag ineengekrompen met een "falie" aan en een aarden pot bij haar. Ze kende de vrouw niet.
Francois Heijse fs. Melchior.22 jaar, geboren te Brugge, kleermaker, zegt dat hij deze morgen toen hij de herberg voorbij kwam de vrouw zag liggen aan het keldergat.. Hij zegt dat het de weduwe van Carel (sic) Joye, was in zijn leven smid te Brugge. Hij denkt dat ze 50 jaar is, van de St.-Gillisparochie was en dat ze dikwijls dronken was.
- Bertolf Valckenaere fs. Philippe, 22 jaar, geboren te Brugge, schoenmaker, verklaart hetzelfde. Daarbij verklaart hij dat ze een vuurpot bij had en dat er slijm uit haar mond liep.

F° 89v 20 12.1762

Geschouwd het dode lichaam van **Anne Verplancke,** 68 jaar. Er werd een wonde gevonden boven het rechteroog met een kleine kneuzing. Daaronder is een kleine spleet gevonden en een uitstorting van bloed in de hersenen, oorzaak van de dood.
Ondervraging in het huis van Joanne Ledieu.
- Joanne Ledieu, 48 jaar, geboren te Brugge, spellewerkster, wordt gevraagd wat ze weet over de dood van Anna Verplancke, 65 (sic) jaar. Ze verklaart dat de vrouw die in het het

huis woont en onderhouden wordt door de dis van O.L.Vrouw enige dagen onpasselijk geweest is. Zegt dat ze om 5½ u. deze avond van boven gekomen is en van de trappen is gevallen en kort nadien is gestorven.
- Marie Ledieu, zuster van de bovengenoemde Joanne verklaart hetzelfde..
Op 22.12.1762 wordt het feit aanzien als een ongeval en wordt de begrafenis toegestaan.

F° 90 03.01.1763
Geschouwd het dode lichaam van **Isabelle Vasseur.**
Ze lag met haar hoofd gevallen in een kuipje met kolen en onder haar lag een vuurpot en een 'caffoir' Daarin zag men dat ze gebloed had uit haar neus en dat het aangezicht en het hoofd gezwollen waren. Verder gezien dat haar kleren verbrand waren. Haar rechterbil, rechterbeen en de gehele onderbuik tot aan de 'schaemelheyt' en een deel van de linker bil waren verbrand. Verder werden geen kneuzingen, breuken noch ontwrichtingen vastgesteld
-Ten huize van Isabella Rosalia Vasseur, 50 jaar, geboren te Wulveringem in de kasselrij Veurne, met de schepenen en de pensionaris. Die hebben dezelfde Isabelle dood zien liggen in de kelder. Na gehoord te hebben de dokter en de chirurgijn hebben ze toelating tot begraven gegeven. Daar de erfgenamen afwezig waren hebben ze een pak sleutels , zowel van de koffers als andere mee genomen naar de greffie van de vierschaar alsook een zilveren lepel en vork om ze te bewaren tot de erfgenamen ze kwamen opeisen.

- op 7.01.1763 in het hospitaal St.-Jan.
Margo Goetgeluck , weduwe van Renier Carrias, 95 jaar, geboren te Brugge wordt gevraagd hoe de brand of het vuur ontstaan is en of iemand de oorzaak er van was. Ze zegt dat er niemand de oorzaak van was maar dat ze bezig was met zoeken naar een korstje brood in haar bed. Onder haar had ze een caffoir met kolen. Zij is gevallen en daardoor zijn haar klederen in brand gevlogen. Ze zegt dat, toen ze brandde, iemand van boven is gekomen om hulp te bieden waar zonder ze zou dood gebrand zijn.
Op 08.01.1763 wordt het voorval als een ongeluk aanzien.

F° 91 26.01.1763 in het Sint-Janshospitaal
Brigitta Dierijck, weduwe van Jacob Banckaert, 69 jaar, geboren te Brugge wordt ondervraagd hoe de brandwonden aan haar gezicht en elders ontstaan zijn. Wat er deze morgen omtrent 11.30 uur, toen ze alleen thuis was en voor het vuur stond, gebeurd is.
Ze is, wat haar dikwijls overkwam, in een 'qualickte' gevallen en met het hoofd in het vuur gevallen. Maar zij weet daar helemaal niets meer van.
27.01.1763 in de Kamer.
Na het rapport aan het college gedaan, heeft de kamer beslist dat het een ongeluk was en dat zij, mocht ze komen te overlijden, zonder schouwing mag begraven worden.
(Nvdr: Zij overleed in het Sint-Jansziekenhuis op 31 januari 1763)

wordt vervolgd

NIEUWE UITGAVEN

INDEX WEZENREGISTERS v/d HEERLIJKEHEDEN SIJSELE & PRAET met OEDELEM **Jo Patteeuw**
258 p. - € 20,-

P.R. OOSTKAMP Huwelijken 1631-1797 **Johan Naerynck**
212 p. - € 17,-

Verkrijgbaar vanaf 24 november 2013 op het secretariaat Familiekunde Vlaanderen, regio Brugge Baron Ruzettelaan 401, 8310Assebroek. Tel.: 050/35 51 36 E-post: vvf.brugge@skynet.be.

ERFENISAANGIFTEN IN HET BRUGSE RIJKSARCHIEF

Roland Rotsaert

Het Rijksarchief Brugge beschikt over een reeks West-Vlaamse erfenisaangiften (op microfilm) gaande van de Franse Tijd tot 1914. Volgens een zeer benaderende schatting zijn er ongeveer 120.000 angiften, waarvan er enkele duizenden geregistreerd zijn bij www.vrijwilligersrab.be (in het hoofdmenu onder Administratie na 1814').

Deze aangiften zijn vanuit verschillende standpunten interessant, bijvoorbeeld genealogisch:
- men vindt er onbekende of verloren gewaande verwanten;
- economisch: in welk bedrijf had de overledene aandelen, bij welke bank had hij zijn geld geplaatst?

Er zijn alleen erfenisaangiften voor wie enig roerend of onroerend vermogen had; in de negentiende eeuw had het overgrote deel van de bevolking nauwelijks bezittingen en voor hen zijn er dus geen aangiften.

Een 'typische' aangifte bestaat niet; er zijn er in het Nederlands en Frans, leesbaar en onleesbaar, zeer kort en zeer uitgebreid... Ter illustratie heb ik de aangifte van Raphael Ghewy, directeur van de zusters Dominicanessen te Brugge, daar overleden op 22 juni 1914, als pdf-document op https://docs.google.com/file/d/0Bw9nspuo8XrATG5VTG1VaDhadnM/edit?usp=sharing geplaatst. Het is een lange en goed leesbare aangifte (weliswaar in het Frans) met een groot aantal namen. Er staat een verwijzing in naar een gebouw waarover recent gepubliceerd werd (Brugs Ommeland, september 1913, 'Patronaten en jongerencongregaties te Brugge in de 19de en 20ste eeuw'.

Een uitgebreid artikel over dit onderwerp verscheen in 'Vlaamse Stam', 2009, 45(6). p.549-572: Erfenisregeling in de moderne tijden: de erfenisaangifte als bron voor historisch en genealogisch onderzoek'.

Het is weinig waarschijnlijk dat de erfenisaangiften in de voorzienbare toekomst via internet raadpleegbaar zullen worden. Het is dus een gelegenheid om een bezoek aan het Rijksarchief te brengen. Het zoeken kan tijdrovend zijn: soms wordt een aangifte reeds na enkele maanden ingediend, soms verlopen er enkele jaren. Er moeten dus meerdere microfilms bekeken worden. Enkele vrijwilligers van het Rijksarchief Brugge zijn begonnen met het analyseren van de films van het arrondissement Brugge voor het jaar 1914. Naarmate dit werk vordert (hoe meer helpers er zijn, hoe vlugger het zal voltooid zijn...) zal op www.vrijwilligersrab.be snel kunnen worden nagegaan of er voor iemand een aangifte bestaat en waar die aangifte op welke microfilm geregistreerd is.

ABONNEMENTS- EN LIDMAATSCHAPSHERNIEUWING voor 2013

Het einde van het jaar nadert snel en dit is ook weer het laatste nummer van ons tijdschrift.
Indien U 'De Brugse Stam' volgend jaar ook om de twee maanden in uw bus wenst te vinden, wil dan zo vlug mogelijk € **9,00** overschrijven op het IBAN nummer: BE19-9730-9465-0412 van FAMILIEKUNDE VLAANDEREN-regio BRUGGE, Sint-Michielslaan 90, 8200 BRUGGE; BIC: ARSPBE22 .
Voor het buitenland wordt dit **€ 12,00.** (Overschrijvingsformulier hierbij gevoegd).

Als U het lidgeld van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde ten bedrage van **€ 35,00** overschrijft op het IBAN nummer: BE58-4141-1712-2179 van Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Van Heybeeckstraat 3 te 2170 Merksem, BIC: KREDBEBB, ontvangt U om de twee maanden **'Vlaamse Stam'** en **'Genealogie en Heraldiek in Vlaanderen'** en U krijgt er ons tijdschrift 'Brugse Stam' **gratis** bij als U in het arrondissement Brugge woont.

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN Provincie West-Vlaanderen vzw
41ste West-Vlaamse Ontmoetingsdag
Roeselare - zondag 24 november 2013

De jaarlijkse ontmoetingsdag van Familiekunde Vlaanderen Provincie West-Vlaanderen vindt dit jaar plaats op zondag 24 november 2013 in de VMS (Vrije Middelbare School), Arme Klarenstraat 40, 8800 Roeselare.

9.30 tot 12u30 uur : BOEKENBEURS

Er is een ruime keuze aan de talrijke stands: genealogische werken, formulieren, genealogische computersoftware, e.d.

Tevens is er gelegenheid tot **contact** met andere vorsers. De aanwezigen kunnen eveneens gegevens uitwisselen.

12.45 u.: MIDDAGMAAL

Het middagmaal vindt dit jaar plaats in restaurant SUURPLAS, Polenplein 7 te Roeselare. Er is ruime parkeergelegenheid op het Polenplein zelf.

We reserveren 30 plaatsen, tijdig inschrijven bij de provinciale secretaris is dus de boodschap (N. Boussemaere, Bloemendale 6, 8904 Boezinge. Tel. 057/ 42 29 85 of via e-post: noel.boussemaere@skynet.be). **Kostprijs**: 24 EUR per persoon, inbegrepen tomatensoep, hoofdgerecht en één koffie. Iedereen kiest zelf aperitief of drank.

Wil wel je keuze qua hoofdgerecht vooraf kenbaar maken, samen met je inschrijving tegen ten laatste 15 november (betaling kan de dag zelf tot ten laatste 11 u.) Je kunt kiezen uit volgende hoofdgerechten:

1. coq au vin, 2. kalkoenfilet, 3. garnaalkroketten,
4. zeebarbeel, 5. varkens côte à l'os, 6. scampi met tuinkruiden en Ricard (specialiteit).

Wil voldoende euromunten of eurobiljetten meebrengen voor betaling van de drank.

INHOUDSTAFEL " Brugse Stam" Jaargang 45

Mededelingen		p. 2 – 14 – 26 – 38 – 50 – 62.
Paul Coghe	Verluydboek 1611-1675	p.10 – 23 – 34 – 46 - 57 – 67.
	Schouwboek	p. 8 - 33 – 44 - 69.
Eddy Dubruqué	Herbergen te Lichtervelde	p. 63
Jo Patteeuw	Monsterrollen 1640 Koekelare, Koolskamp	p. 5
Roland Rotsaert	Erfenisregisters in het Brugse Rijksarchief	p. 71
Tony Strypsteen	Digitaliseren rouwbrieven	p. 28.
Jo Vandeghinste	Editoriaal	p. 1 – 13 – 25 – 37 – 49 – p. 61.
	Lodwijk XIV, de Boeman der Nederlanden	p. 3 – 15 - 27
	Voorzitterswissel	p. 29
	De Munten in Vlaaanderen	p. 51
(Red.)	Statuten Familiekunde Vlaanderen, regio Brugge vzw	p. 53
M. Nuyttens e.a.	De band van het nieuwe rijksarchief met de site van het vroegere Domincanenklooster	p. 30
Jef Van der Straeten	Een aparte kijk op de rouwbrieven van FV Brugge	p. 31
J.M. Debois	Margareta van Clermont	p. 39
Inhoudstafel 45e jaargang Brugse Stam		p. 72

Het bestuur wenst alle leden een prettig jaareinde en een gezond en vreugdevol nieuw jaar !

